

új magyar szó

20 oldal
Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VII. évfolyam,
76. (1396.) szám**BNR-valutaárfolyamok**

1 euró	4,0869 ▼
1 amerikai dollár	2,8522 ▲
100 magyar forint	1,5307 ▼

Aktuális

3

Francia segítség Schengenhez

Franciaország segíti Romániát a schengeni övezetbe való csatlakozás valamennyi feltételének teljesítésében – biztosította tegnap Bukarestben vendéglátóit Claude Guéant francia belügyminiszter.

Társadalom

7

Helyreállítják az aradi Szabadság-szobrot

Feljelentést tett az aradi önkormányzat ismeretlen tettesek ellen, akik egy hónapon belül kétszer rongálták meg az aradi Szabadság-szobrot – tudtuk meg tegnap Bognár Levente alpolgármestertől. Tájékoztatása szerint Zala György alkotását hamarosan helyreállítják.

Média

9

Megasztárosok Vásárhelyen

Közel háromórás koncertet tartott tegnap este Marosvásárhelyen Tolvai Renáta és Kókény Attila, a tavalyi Megasztár két finalistája és a tehetségkutató 2006-ban megnyerő Rúzsa Magdi, aki közönségtalálkozóval egybekötött sajtótájékoztatót tartott.

Vezércikk

3

Wiki- és „Viki”-leaks

A koszovói kérdésben – a különben teljes alárendeltségi kötelék dacára – Románia sarkára akart, mert és tudott állni. Ami még akkor is elismerésre okot adó tett – főleg a fentiekben ecsetelt körülmények között –, ha bennünk, kisebbségi magyarokban a Koszovó-probléma elmentésére előjelű gondolatokat, érzelmeket ébreszt, mint a románokban.

Mert ez legalább karakteres politizálás. Amire azonban szintén van negatív példa is: Románia nyugati szomszédja. De arról hadd szóljon majd a „Viki”-leaks-fáma... ▶

Salamon Márton László

Pörköltillat az iskolában

Meleg étellel biztosításával váltaná fel a tanügyminisztérium a tej-kifli-programot**Egyes iskolák már most biztosítani tudják a kedvezményes árú kétfogásos ebédet a diákjaiknak. Sok szülőnek ez is drága**

Nem tartja hatékonynak a tej-kifli programot az oktatási tárca, ezért azt szeretné, hogy a jövőben inkább meleg ételt biztosítsanak a diákoknak. Daniel Funeriu miniszter az állítja: sok gyerek gúnyt űz a tejből és a kifliből, ezért differenciáltan és hatékonyabban kellene biztosítani az iskolai étkeztetést. Az oktatási intézmények vezetői szerint az új étkeztetési program bevezetése megfelelő infrastruktúra hiányában akadályokba ütközhet. Az önkormányzatok vezetői úgy vélik: helyi, minőségellenőrzött termékekre van szükségük az iskolásoknak. **7. oldal ▶**

A kétharmad új alkotmánya

ÜMSZ

▶ Elfogadta Magyarország új, 2012. január 1-jén hatályba lépő alaptörvényét tegnap a Magyar Országgyűlés. Igennel voksoltak a Fidesz és a KDNP képviselői, valamint a független Pószte Lajos. Nemmel szavazott a Jobbik-frakció és két független képviselő, Ivády Gábor és Szili Katalin. Az alkotmányozásban nem vett részt és nem szavazott sem az LMP, sem pedig az MSZP. A szavazás eredményét vastaps fogadta a kormánypárti padosorokból, míg a jobbkios képviselők „Áruló nem lesznek!” feliratot emeltek a magasba. **2. és 4. oldal ▶**

Felelősségvállalás – rutinból

▶ „A tanári bérek emelését nem bírja meg a gazdaság” – érvelt tegnap a parlamentben Emil Boc kormányfő a pedagógusi fizetéseknek felső határt szabó törvény

felelősségvállalással történő elfogadása mellett. Ezt maguk az érintettek nem hallhatták, mert az ülésre bejutni kívánó tanárokat kizárták a teremből. **3. oldal ▶**

Emil Boc kormányfő szavait a tanárok nem hallhatták

Fotó: Tofán Levente

Változatlan áfa 2014-ig

▶ A kormány 2014-ig nem számol sem az áruforgalmi adó (áfa/TVA), sem pedig az egységes adókulcs csökkentésével, mivel a költségvetés következő négyéves bevételeinek kiszámításakor a jelenleg érvényes kulcsokat vették figyelembe – derült ki a *Mediafax* birtokába jutott fiskális és költségvetési stratégiából. A munkaadók és -vállalók helyzetén ugyanakkor a kabinet azzal kíván segíteni, hogy csökkent a tébészárulékokon, illetve egyszerűsít az adminisztráción. **6. oldal ▶**

Mai mellékletünk:
ÜMSZ *kisebbségben*

Röviden

Rác Károly időt kért

Halasztással kezdődött tegnap a korrupcióval vádolt Rác Károly kézdívisárhelyi polgármester bírósági tárgyalása. Az alapfokon Sepsiszentgyörgyön zajló bírósági tárgyalás reggel 9 órakor kellett volna elkezdődjön, de csaknem három óras késéssel került rá sor. A kézdívisárhelyi polgármester nem volt jelen a tárgyaláson, őt Ioan Adam képviselte. Az ügyvéd, halasztást kért a bíróságtól, mert elmondása szerint nem tudtak kellőképpen felkészülni a védelemre. Ezt a bíró jóváhagyta, a következő tárgyalási fordulóra egy hónap múlva, május 18-án kerül sor.

Guşă „végrehajtja” Vadimot

Lefoglalhatják Corneliu Vadim Tudor európai parlamenti fizetését, amennyiben a bíróság eleget tesz Cozmin Guşă azon kérésének, hogy a Nagy-Románia Párt (PRM) elnöke ellen megnyert rágalmozási perekben megítélt kártérítésekhez így juthasson hozzá. Az Országos Kezdeményezés Pártjának (PIN) volt elnöke már „kiúrtította” Vadim Tudor több számláját. Guşă azért perelte be a PRM-elnököt, mert ismételtelen azt írta lapjaiban, hogy Lavinia Şandru volt párttársának gyereket csinált.

Ban Ki Mun méltatta Budapestet

Ban Ki Mun ENSZ-főtítkárr (képünkön) tegnap Budapesten méltatta Magyarország szerepvállalási készségét a globális ügyek kezelésében, vezető szerepét a nemzetközi pénzügyi és gazdasági válság következmé-

nyeinek felszámolásában. Orbán Viktor miniszterelnökkel folytatott megbeszélésben áttekintették a romastratégia kérdéseit. Az ENSZ főtítkárrát fogadta Schmitt Pál köztársasági elnök is.

Fegyveres izraeli tiszt őrizetben

Őrizetbe vették pénteken a budapesti repülőtérén az izraeli légierő egyik repülőtisztjét, mert egy pisztolyt, tárat és lőszeret fedeztek fel a csomagjában – jelentette tegnap az izraeli sajtó. Egy jeruzsálemi külügyminisztériumi forrás közölte, hogy a tisztet, aki budapesti átszállással az Egyesült Államokba tartott, már szabadon engedték a magyar hatóságok, és visszatért hazájába. Amikor a magyar hatóságok a fegyverről és tartozékairól kérdezték a tisztet, ő azt mondta, hogy nem tudott rólok, a bőrönd egy rokonáé, aki bennefelejtette azokat.

Rohácot Magyarországra vitték

Magyarországra szállították vasárnap Jozef Rohácot, a 13 évvel ezelőtti Fenyő-gyilkosság gyanúsítottját. A magyar hatóságok kezdeményezték a nemzetközi körözés alapján Szlovákiában elfogott bűnöző előzetes letartóztatását. A rendőrség azért gyanúsítja Rohácot a Fenyő-gyilkossággal, mert DNS-e megegyezik azzal, amelyet a gyilkosság helyszínén hagyott sapkában és fegyveren találtak.

Klaus: nem volna világvége

Václav Klaus cseh államfő egy prágai lapnak adott interjújában úgy vélekedett, nem volna világvége, ha esetleg megbukna a cseh kormány. Klaus leszögezte: a kormányzati személycsere jóváhagyásával azért vár ki, mert szeretné, ha a koalíció egyértelműen kimondaná, hogy a problémák ellenére folytatni kívánja-e a kormányzást vagy sem.

A kétharmad alkotmánya

Nem szavazott az MSZP és az LMP, a Jobbik „nem lesz áruló”

MTI

Elfogadta Magyarország új, 2012. január 1-jén hatályba lépő alaptörvényét tegnap a magyar Országgyűlés. Az új alkotmányra 262-en szavaztak igennel, 44-en nemmel, egy képviselő pedig tartózkodott. Igennel voksoltak a Fidesz és a KDNP képviselői, valamint a független Pószte Lajos. Nemmel szavazott a Jobbik-frakció és két független képviselő, Ivády Gábor és Szili Katalin. Tartózkodott a szintén független Molnár Oszkár. Az alkotmányozásban nem vett részt és nem szavazott sem az LMP, sem pedig az MSZP. A szavazás eredményét vastaps fogadta a kormányparti padsorokból, míg a jobbikos képviselők „Áruló nem leszek!” feliratot emeltek a magasba.

Kövér László házelnök a döntés után mondott beszédében úgy fogalmazott: „Történelmi pillanatként letehetünk részesei az imént, amikor a Tiszelt Ház elfogadta Magyarország új alaptörvényét. Ezzel lezárta azt az előkészítő szakaszt is magában foglaló 11 hónapos folyamatot, amellyel létrehoztuk az alaptörvény szövegét. Lezárta az átmenetiség 1989. október 23-a óta számított több mint két évtizedét, és lezárta az elmúlt 67 évet is, legalábbis amennyiben azt alkotmányos tekintetben a legitím alkotmány érvényesülésének hiányával írjuk le”. A magyar Országgyűlés elnöke szerint az ország új alaptörvénye visszacsatolja a jogalkotást a történelmi alkotmány folyamatába. „A múltunkból, a hagyományainkból építkezünk, de a jövőt is szem előtt tartva a jelen problémáira keres és tartalmaz válaszokat” – mondta. „Ez az alaptörvény legitím, nemzeti, nem kirekesztő, ellenben in-

MSZP: illegitím és ideiglenes az új alkotmány

Mesterházy Attila szerint az új alaptörvény illegitím és ideiglenes lesz, ezért a következő választások után nemzeti konszenzus alapján meg kell változtatni. Az MSZP elnöke pártja budapesti részországyűlésén, amelyet az Országgyűlés plenáris ülésével egy időben tartottak, közölte: a szocialisták politikai nyilatkozattervezetet nyújtanak be az Országgyűlésnek, azt kezdeményezve, hogy a parlament tegyen hitet a köztársaság értékrendje mellett. A szocialisták azt javasolják, hogy április 18. legyen a Magyar Köztársaság védelmének napja. Az MSZP elnöke kijelentette: a Fidesz-KDNP alkotmánytervezete „perverz társadalompolitikát és kalandor gazdaságpolitikát” rögzít, ri-

asztó demokrácia felfogást tükröz, a múltból táplálkozik, szimbólumaiban és tartalmában a Horthy-korszakot idézi, lehetőséget ad a szólásszabadságra, a szociális és munkavállalói jogok korlátozására, valamint arra, hogy az állam beavatkozzon a polgárok magánéletébe. Az MSZP európai parlamenti delegációja tájékoztató levelet intézett az Európai Parlament képviselőihez az új magyar alkotmány elfogadásáról: „Az alkotmány elfogadása és az azt követő sarkalatos törvények alapjaiban meghatározzák a magyarországi jogállamiságot és a demokratikus intézmények jövőjét. Sőt, lehetséges, hogy még Magyarország EU-n belüli pozícióját is érinthetik” – fogalmaznak a levélben.

tegráló, hagyománytisztelő, de jövőbe tekintő, tiszteletreméltó alkotás” – zárta szavait a házelnök, aki így fogalmazott: „a gondviselő kegyelmének tekintem, hogy részese lehettem ennek a folyamatnak”.

A képviselők ezt követően elénekeltek a Himnuszt. A voksoláson jelen volt mások mellett Schmitt Pál köztársasági elnök, Domokos László, az Állami Számvevőszék elnöke, Pálincás József, a Magyar Tudományos

Akadémia elnöke, valamint a konzultációs és tanácsadó testület több tagja, így Boross Péter volt kormányfő, Pozsgay Imre, a Német-kormány egykori államminisztere és Szájer József fideszes európai parlamenti képviselő. ◀

Foghijas alkotmányozás. A szocialisták el sem mentek, az LMP képviselői nem szavaztak

Fotó: MTI

LMP: nem akartuk bántani a székelyföldi fotósokat

Cs. P. T.

„Nem a székelyföldi fotósokat akartuk bántani, az Orbán-kormányval van bajunk” – jelentette ki lapunknak Dorosz Dávid, a Lehet Más a Politika (LMP) országgyűlési képviselője a magyarországi párt múlt heti politikai akciójáról, melyen aktivistái leragasztották az Ország-ház előtt látható EGYÜTT-LÉT című fotókiállítás anyagát. Az LMP így kívánt tiltakozni amiatt, hogy Orbán Viktor miniszterelnök szerintük a fotókiállítás révén próbált kordont vonni a Kossuth tér elé. A tárlaton kiállított képek java része székelyföldi fotósok munkája volt, akik felháborodtak.

„Sajnáljuk az esetet és megértjük a fotósok felháborodását. Am arról biztosítom az érintetteket, hogy nem esett kár az alkotásaikban. A képeket olyan matricákkal ragasztottuk le, amelyeket nagyon könnyű volt eltávolítani” – jelentette ki Dorosz. Az LMP kisebbségügyi szakpolitikusa múlt csütörtöki akciójuk háttéréről elmondta: 2007-ben Orbán Viktor jelenlegi miniszterelnök felhábo-

rodottan távolította el a Gurbancsány-kormány idején felállított kordonokat a Kossuth-térről, ma már pedig a Fidesz vezetője az, aki kordonokat állít fel Budapesten. „Orbán Viktor tudta jól, hogy hétvégére több szervezet is tüntetéseket szervez a Kossuth-téren. Azért, hogy ezeket megakadályozza, kiállításokordont vont a tér elé. Mi ezt a kiállításokordont akartuk jelképesen lebontani úgy, hogy az Orbán Vikort a 2007-es fideszes kordonbontás közben ábrázoló fotókkal ragasztottuk el a kiállítás anyagát” – magyarázta az ÚMSZ-nek a magyar politikus.

Az érintett alkotók egyike, Balázs Attila az LMP-nek küldött e-mailben és a Facebookon tiltakozott az eljárás ellen. A székelyudvarhelyi fotós a Hargita Népeinek elmondta, bocsánatkérést vár a magyarországi párttól. „A Budapesten történeteket magyar belpolitikai ellentétet váltották ki, ami minket, külföldi alkotókat nem érdekel. Minket büszkeséggel tölt el, hogy az Ország-ház előtt állíthatunk ki, és ha ezt valaki kordonnak tekinti, az a maga frusztrációját” – vélekedett Balázs Attila. ◀

Líbiában megjelentek az al-Kaida szervezet tagjai

ÚMSZ

A líbiai Miszrátában a harminckét február végi kezdetűk óta mintegy ezer halálos és három ezer sebesült áldozat van – közölte tegnap a felkelők kezén lévő város kórházának vezetője, amiről egy helyi civil szervezeti alkalmazott és a felkelők egyik aktivistája számolt be telefonon. A halálos áldozatok 80 százaléka polgári lakos – idézték az aktivisták Hálid Abu Falgha kórházigazgató jelentését. A kórházban hatvan beteg van, amelyeket folyamatosan elfoglaltak a sebesültek. Az orvos-igazgató szerint a múlt hét óta észlelnek olyan súlyos sérüléseket az áldozatokon, amelyeket kazettás bombák okoztak. A líbiai felkelők és a Human Rights Watch (HRW) nemzetközi emberjogi szervezet a hét végén azzal vádolta meg a Moammer el-Kadhafihoz hű erőket, hogy kazettás bombákat vetettek be Miszrátában, amivel súlyos veszélybe sodorták a civil lakosságot. Tegnap csaknem ezer embert menekített ki a Kadhafi erők által ost-

romlott Miszrátából a Nemzetközi Migrációs Szervezet (IMO), s még legalább négyezren – három ezer nigériai, valamint szudáni és csádiak – várják, hogy távozhassanak a városból. A menekülteket először Bengáziba, majd Egyiptomba szállítják. Pénteken 1200 ember hagyhatta el Miszrátát az IMO segítségével. Az al-Kaida nemzetközi terrorhálózat beavatkozása a líbiai polgárháborúba bizonyított tény – jelentette ki egy nappal korábban Musza Ibrahim. Tripoli sajtótervezetén a Kadhafi-rezsim szóvivője azt állította, hogy a terrorszervezet egyik vezetője harcosok egy csoportja élén az ellenzék kezén lévő, de a kormányerők által ostromolt Miszrátát fel tart. Március végén egyébként a NATO is felvette: jelek vannak arra, hogy az al-Kaida emberei feltűntek a lázadók soraiban, de ez utóbbiak határozottan cáfolták ezt a feltevést. Ibrahim ezzel kapcsolatban azt mondta: a nemzetközi koalíció tud az al-Kaida tagjainak a jelenlétéről, de sajnos hagyja őket menetelni Miszrátára felé. ◀

Rutinos felelősségvállalás

ÚMSZ

► Egyenként kellett összeszedniük tegnap a koalíciós pártok frakcióvezetőinek a parlamenti folyosókon lézengő honatyáikat annak érdekében, hogy Emil Boc kormányfő legalább félházas plénum előtt vállalhasson felelősséget a tanári béreknek felső határt szabó jogszabályért és a társadalmi párbeszédet szabályozó törvénykönyvért. Az ellenzéki Szociál-Liberális Szövetség (USL) korábbi ígéretéhez tartva magát távol maradt az ülésteremtől, és több tucat pedagógus részvételével párhuzamos rendezvényen elemezte a román tanügy helyzetét.

Boc: nincs fedezet

„A tanári béreket nem szabad önkényesen növelni, a béremelés meg kell bírnia a gazdaságnak” – érvelt a miniszterelnök, aki szerint a tanári fizetéseket szabályozó törvényt azért kell életbe léptetni, mert nincs költségvetési fedezet az 50 százalékos fizetésemelésre. Hozzátette: a mostani felelősségvállalást indokolja még az is, hogy Suceava és Botoșani megyékben bírósági ítélettel megnyert fizetésemelések egyenlőtlenséget eredményeztek a tanárok között, és ezt valamilyen módon rendezni kellett. „A bíróság döntését tiszteletben tartjuk, a meg-

Emil Boc miniszterelnök érveire a szenátorok és képviselőknek a fele is alig volt kíváncsi

Fotó: Tofan Levente

ítelt összegeket a következő években, amint a költségvetés lehetővé teszi, ki fogjuk fizetni” – szabott magának tágan értelmezhető határidőt Emil Boc.

Mint ismeretes, a kormány azt követően kényszerült ennek a törvénytervezetnek az elfogadására, hogy a parlament 2008-ban megszavazta a pedagógusbérek 50 százalékos emelését, amit a Călin Popescu Țăriceanu volt liberális

miniszterelnök vezette kabinet szinte azonnal hatályon kívül helyezte. A kormánynak ez utóbbi rendeletét azonban alaptörvénybe ütközőnek nyilvánította az Alkotmánybíróság, így a pedagógusok egy része bírósághoz fordult, amely úgy döntött, hogy a tanárok 2008 szeptembere és 2009 decembere közötti időszakra vonatkozóan visszamenőleg jogosultak az 50 százalékkal megemelt bérekre. Ezt az összeget azonban a kormány nem tudja kifizetni, ezért volt szükség az új tervezet elfogadására.

Demagóg ellenzék?

A miniszterelnök demagógnak minősítette az ellenzéki pártokat a felelősségvállalási procedúrától való tüntető távolmaradásuk mi-

att. Victor Ponta, az ellenzéki Szociáldemokrata Párt (PSD) elnöke korábban bejelentette, hogy feljelenti az ügyészségen Bocot, mert szerinte törvénytelen a bírósági ítéletek figyelmen kívül hagyása. A kormányfő szerint viszont Pontának elsősorban önmagát kellene feljelentenie volt miniszterként. A Traian Băsescu államfőt támogató Demokrata-Liberális Párt (PD-L) jelenleg ugyan az RMDSZ-szel alkot koalíciót, de 2009-ben éppen a szociáldemokratákkal volt nagyközlációban. Az a kormány maga is úgy határozott akkor, hogy a tanárok fizetése nem nőhet 50 százalékkal. Boc emlékeztette a szociáldemokratákat, hogy annak idején Ponta a parlamenti kapcsolatokért felelős miniszterként maga is egyetértett ezzel a döntéssel. ◀

Wiki- és „Viki”-leaks

Salamon Márton László

Már elülni látszottak a wikileaks szivárogtatások keltette politikai hullámok, amikor az egyik tekintélyes román politikai napilapban újabb részletek jelentek meg

arról, hogy az amerikai diplomácia hogyan próbálta 2007-ben a Romániára gyakorolt befolyása révén rábírní Bukarestet Koszovó államiságának elismerésére. A Románia Liberál napilap múlt hét végi számában közölték szerint az USA finnországi nagykövete, Marilyn Ware táviratban tájékoztatta Washingtont arról, hogy Olli Rehn volt EU-bővítési biztos úgy véli: Amerikának megvan az eszközei a román diplomácia „megpuhítására” Koszovó-ügyben.

A heves belpolitikai csatározások közepette a hétvégén viszonylag kevés visszhangot kiváltó sajtóhír azonban rámutat egy olyan vazallusi viszonyra Bukarest és Washington között, amely egy országa szuverenitását értéknél tartó állampolgárban jobb helyeken aggodalmat kelthetne. (A „jobb helyeken” nem a hagyományosan a nagyhatalmi törekvések közt őrlődő kelet-európai államok értendők.) Aligha természetes ugyanis az, hogy egy ország vezető politikusai egymásnak adják a kilincset az illető országban működő amerikai nagykövetségen, és egymásról, no meg az ország viselt dolgairól olyan bizalmas(kodó) módon tájékoztatják még ha nem is egyszemélyes információkat, ahogyan az – amint azt a korábban már napvilágot látott Wikileaks-dokumentumok tanúsítják – Romániában történt.

Amiről azonban – egyelőre – nem tudunk meg közelebbit az említett szivárogtatások révén, az annak a módja, ahogyan az illető külföldi diplomaták a 2008-as romániai parlamenti és főleg a 2009-es államelnök-választások végkimenetelét befolyásolni tudták. Sok mindent (példának okáért a 2009. decemberi választások éjszakájának azóta is megfjejtetlen rejtélyét) megmagyarázna ugyanis egy olyan Wikileaks-információ, miszerint az addigi államfő „kitérgette” a nagykövetségen újabb választási győzelmet, az ország gazdaságának, erőforrásainak teljes kiszolgáltatása, a valódi döntések meghozatalának átengedése ellenében. És amit a választásokat követő fejlemények, a bukaresti kormány és a washingtoni pénzügyminiszter, az IMF közötti kritikátlan utasító-végrehajtói viszony is igazolnának.

Jelen állás szerint azonban ez csak spekuláció. Az viszont egyáltalán nem spekuláció, hogy a koszovói kérdésben – a különben teljes alárendeltségi kötelek dacára – Románia sarkára akart, mert és tudott állni. Ami még akkor is elismerésre okot adó tett – főleg a fentiekben esetelt körülmények között –, ha bennünk, kisebbségi magyarokban a Koszovó-probléma ellentétes előjelű gondolatokat, érzelmeket ébreszt, mint a románokban. Mert ez legalább karakteres politizálás. Amire azonban szintén van negatív példa is: Románia nyugati szomszédja. De arról hadd szóljon majd a „Viki”-leaks-füma...

Francia segítség Schengenhez

ÚMSZ

► Franciaország segíti Romániát a schengeni övezethez való csatlakozás valamennyi feltételének teljesítésében – biztosította tegnap Bukarestben vendéglátóit Claude Guéant francia belügyminiszter. A párizsi kormány tagja Traian Igaș román belügyminiszterrel és Teodor Baconschi román külügyminiszterrel folytatott eszmecsere. Guéant elmondta: meggyőződése, hogy Románia valamennyi csatlakozási feltételt teljesíti majd, hozzátéve, hogy a román hatóságok számos erőfeszítést tettek eddig a technikai követelmények szavatolása érdekében.

A francia belügyminiszter szerint felmerült, hogy különböző tagállamok rendőri segítségük a román rendőrök munkáját a majdani romániai schengeni határ őrzésében. Guéant nem kívánt konkrétan állást foglalni abban a kérdésben, hogy Romániának van-e még esélye az idén csatlakozni a vámmentes közlekedést lehetővé tevő schengeni övezethez. Kijelentette: nem nyilatkozhat az Európai Unió 27 tagállama nevében, hiszen a schengeni övezet bővítése minden tagállamot érint. Mindenesetre elismerte, hogy Románia maradéktalanul teljesítette a technikai követelményeket.

Mint ismeretes, korábban Fran-

Claude Guéant belügyminiszter

ciaország és Németország a technikai követelményeken túl általánosabb bírálatokat fogalmazott meg Románia és Bulgária schengeni csatlakozásával szemben. Berlin és Párizs azt kifogásolja, hogy mindkét országban túlságosan nagy mértékben terjedt el a korrupció.

Románia nem ért egyet az „újabb” elbírálási szempontok bevezetésével. Traian Igaș román belügyminiszter a francia kollégájával folytatott tanácskozás után ismét kijelentette, az eddig elkészült uniós szakértői jelentés megerősíti: Románia technikailag felkészült saját határainak biztonságossá tételére. ◀

Bukarestbe helyezték Csibit

ÚMSZ

► Bukarestbe helyezték át holnaptól Csibi Barna csikszere dai pénzügyőr, aki március 14-én a székelyföldi kisváros főterén nyilvánosan felakasztotta egy általa összetákoltt bitófára Avram Iancu 1848-as román szabadságharcos szalmabúdját. Sorin Blejnar, az Országos Adó- és Pénzügyi Hatóság (ANAF) elnöke korábban a Fehér megyei Abrudbányára, Avram Iancu szülővidékére helyezte át büntetéséért. A döntés felháborította a helyi románokat, akik több tüntetést szerveztek a szélsőséges nézetekről korábban többször hírhedtté vált Csibi ellen. A csikszere dai pénz-

ügyőr - aki ellen az ügyészség időközben bűnvádi eljárást indított - nem jelent meg az új munkahelyén, egy hónapos pihenőszabadságot vett ki. Blejnar most azzal indokolta az újabb áthelyezést, hogy így Csibinek nem lesz módjában hiányozni az ellene indított ügyészségi kivizsgálás meghallgatásairól. Mint korábban írtuk, Csibi Barna panaszt tett munkáltatója ellen az Országos Diszkriminációellenes Tanácsnál (CNCD), azzal vádolva Sorin Blejnar, hogy nemzetisége és politikai nézetei miatt helyezte át Abrudbányára. A Székely Gárda alapítójának akcióját mind Kelemen Hunor, mind Tőkés László elítélte. ◀

Káplár vagy csizmapucoló?

ÚMSZ

► Finom iróniával dobta vissza Traian Băsescu államfő támogatását Vasile Blaga, a Demokrata-Liberális Párt (PD-L) egyik elnökjelöltje, megdicsérve Băsescu 2001–2004 közötti, pártelnökként végzett munkáját. „Mindig azt hangoztattam, hogy a pártot úgy kell vezetni, mint abban a periódusban. Ha egy káplár olyan jól tudta vezetni, akkor én is káplár leszek” – replikázott Blaga az

államfő azon nyilatkozatára, hogy nem lehet rábízni a PD-L-t egy káplárra. Hozzátette: számára nem jelent meglepetést, hogy az államfő Emil Bocot támogatja és soha nem tett olyan nyilatkozatot, amit úgy lehetett volna értelmezni, hogy Băsescu „átállt volna”. Katonai hasonlattal élt Liviu Dragnea, a Szociáldemokrata Párt (PSD) főtitkára is, aki úgy fogalmazott, hogy az államfő csizmapucoló apródként kezelte Emil Bocot. ◀

Román lapszemle

Óriáshamburgert dobott piacra a McDonald's gyorsétkezdélanc. Az 1160 kalóriás szendvics elfogyasztásához két óra szük-ség. (Adevărul) ► Néhány hónap leforgása alatt elkészül az Önkéntes Össejtdonorok Országos Nyilvántartása. (Curentul) ► Időzített bombává válhat a benzinárak tervezett befagyasztása. A gyakorlat szerint minden ilyen jellegű intézkedés katasztrofális következményekkel, a termelőkapacitások korlátozásával, a minőség romlásával, a feketepeciac megerősödésével jár. (Curierul național) ► A Lia Manoliu stadionhoz hasonló, három további sportlétesítmény megépítését tervezi a főváros főpolgármestere. Sorin Oprescu szerint 2020-ban Bukarest rendezheti meg az olimpiai játékokat. (Evenimentul zilei)

Kilábalás – befektetői receptek

A gazdasági fellendítését szavatolná a Külföldi Befektetők Tanácsa által javasolt tíz, országos jelentőségű projekt.

A 125 beruházót átfogó testület szerint megvalósításukkal munkahelyek százezreit teremthetnek meg, a tervek pedig hozzájárulnának a bruttó hazai termék gyarapodásához is, hiszen a gazdasági gyarapodás elengedhetetlen feltételei képezik a beruházások.

Bogdán Tibor

▶ Az elkövetkező négy és fél esztendőben mintegy 12 milliárd eurós befektetésre lenne szükség ahhoz, hogy gyakorlatba ültessék a Külföldi Befektetők Tanácsának tíz, nagy horderejű elképzelését. Az összeg közel felét jelentené a szükséges 23 milliárd eurós összberuházásnak.

Csekély önrész

A befektetések másik felét európai uniós alapokból, magánberuházásokból vagy az Európai Beruházási Bank hozzájárulásából fedeznék.

A Külföldi Befektetők Tanácsát alkotó tagcégek romániai üzleti forgalmának értéke megközelíti az ország bruttó hazai termékének egyharmadát. Az általuk javasolt tíz, kiemelt jelentőségű beruházási projekt olyan fontos ágazatokat fog át, mint a közlekedési, energetikai és mezőgazdasági infrastruktúra. A testület véleményének

megfelelően a programok gyakorlatba ültetésével az ország kilábalhat a gazdasági válságból.

Ráadásul az öt legnagyobb projekthez szükséges 10 milliárd eurós költségből a román államnak kevesebb mint 2,5 milliárd eurót kellene biztosítania, így a kilábalás költségei korántsem lennének elviselhetetlenek az ország számára. Mindemellett pedig országos szinten közel 190 ezer munkahely létesülne, a bruttó hazai termék pedig a 2011–2015 közötti időszakban 9,5 százalékkal növekedne.

A közlekedési infrastruktúra fejlesztése

A tíz projekt közül a legfontosabb a IV. számú páneurópai közlekedési folyosó részét képező dél-erdélyi, Nagylak–Nagyszeben autópálya, pontosabban annak négy szakasza: a Nagylak–Arad, Temesvár–Lugos, Lugos–Déva, Szászváros–

Nagyszeben sztrádarész. Ezek összhossza meghaladja a 180 kilométert. A projekt voltaképpen már beindult, a tervezési és építési szerződéseket aláírták. A nyertesek között hat romániai és tizenegy külföldi cég szerepel. A beruházás értékét 3-4 milliárd euróra becsülik, ebből, közepes távon, állami költségvetésből csupán 580 millió eurót kell fedezni, a többit a projekt társfinanszírozójaként az Európai Unió biztosítja. Kivitelezése nyomán 39 000 munkahely létesülne, a költségvetési bevételek 1,5 százalékkal gyarapodnának, csökkennének a szállítási költségek, ami több külföldi befektetőt vonzana és meg-

növelné a turistaforgalmat.

A Külföldi Befektetők Tanácsa által javasolt másik nagy projekt a Bukarest–Brassó autópályával kapcsolatos. A munkálatok két nagy szakaszra tagolódnak, a Bukarest–Moara Vlăsciei–Ploiești, illetve a Comarnic–Brassó nyomvonal megépítéséről van szó. Bár az első sztrádarész megépítésére már megkötötték a szerződést, az idén még nem részeseül állami finanszírozásban. A második szakasz megvalósítása bizonytalanná vált, miután a munkálatokat magán és állami partnerségben felvállaló francia–görög Vinci-Aktor cég egyoldalúan felmondta a szerződést. Így az eredeti terveknek megfelelően öt év alatt elkészülő sztrádarész építése be sem indulhatott. A 2 milliárd eurós összköltségből az állami költségvetésből mindössze 500 milliót kellene biztosítani, a fennmaradó összeget az Európai Unió, az Európai Beruházási Bank és más hitelintézmények folyósítanák.

Kiemelt fontosságú projekt a Craiova és Bukarest közötti, valamint a konstancai kikötőbeli közúti és vasúti közlekedés infrastruktúrájának fejlesztése. A beruházás értéke megközelítené a kétmilliárd eurót, az állami hozzájárulás részaránya ehhez képest ismét csak viszonylag szerény lenne, nem haladná meg a 800 millió eurót. Az infrastruktúra megépítésének különöseleg előnye lenne az, hogy megkönnyítené a craiovai Ford gépkocsigyár exportját, ugyanakkor 1,8 százalékkal gyarapítaná a bruttó hazai terméket, 1,5 százalékkal növelné a költségvetési bevételeket, 38 ezer ember számára biztosítana, közepes távon, munkahelyet.

Energetikai tervek

Évek óta tervezett – és halogatott – országos jelentőségű terv a tarnica-felsőszamosi vízi erőmű megépítése. Szakértők szerint a cernavodai atomerőmű 3. és 4. reaktorának megépítése után ez

lenne Románia második legnagyobb energetikai projektje. A Külföldi Befektetők Tanácsának számításai szerint kivitelezésének összköltsége 1,3 milliárd euró alatt maradna, ebből állami költségvetésből kevesebb mint 300 millió eurót kellene csak folyósítani. A Kolozsvártól 30 kilométernyire tervezett létesítmény a Meleg-Szamos mentén kapna helyet. A munkálatokhoz csak azt követően láthatnak azonban majd hozzá, hogy az illetékeseknek sikerül eldönteniük, milyen cél legyen a Hidroelectrica vállalat partnere. A gazdasági tárca ígérete szerint erre még idén sor kerül.

Az Extreme Light Infrastructure (ELI) program keretében az atomenergia felhasználásához szükséges nagy erejű lézerverendezéseket gyártanának. A projektben Magyarország és Csehország is részt vesz, költségei nem haladnák meg a 1 milliárd eurót. A Külföldi Befektetők Tanácsa mindezen kívül még fontosnak tartja a dobrudzsai szélerőműpark megvalósítását, a cernavodai atomerőmű 3. és 4. reaktorának megépítését, az árvíz-megelőző infrastruktúra létrehozását, a mezőgazdasági önzörendszert kiterjesztését, és ajánlatai között szerepel a 2020. vagy 2024. évi labdarúgó-Eb megrendezése. ◀

Az öt legfontosabb országos beruházás

Beruházási terv neve	Értéke (milliárd euróban)	PIB növekedése	Munkahelyek száma
Nagylak-Nagyszeben sztráda	3	3,6	74 000
Bukarest-Brassó sztráda	2	1,9	39 000
Craiova-Konstanca sztráda	1,8	1,8	38 000
Tarnica vízierőmű	1,3	1,2	25 000
ELI	1	0,6	12 000

Alkotmány helyett alaptörvény

2011. április 18-án délután negyed 4-kor Magyarország parlamentje elfogadta az új alaptörvényt. Az alkotmány rendelkezéseit sorozatban ismerteti lapunk.

Gy. Z.

▶ Alaptörvény, és nem alkotmány, Magyarország – noha az államformája nem változik –, nem Magyar Köztársaság. Két olyan változás, amely éppenséggel nem kardinális, jelképszerűen azonban mégis jól mutatja, hogy milyen irányban mozdult el a magyar törvényalkotás.

Európa része

Ahogy az várható volt, a tegnap délutáni zárószavazáson nem jelent meg a szocialisták ötvennyolc tagú frakciója. A párt elnöke, Mesterházi Attila a nap folyamán a budapesti Szikra kulturális központban a *Köztársaság védelmében* címmel megrendezett „részországgyűlésen” le is szögezte álláspontjukat: „Ez az alkotmány az elfogadásának pillanatában illegitim és ideiglenes a lesz. Mostantól minden magyar demokratának együtt kell dolgoznia azért, hogy a következő választás után megalapíthassuk a Negyedik Magyar

együttműködve bontakozhat ki, az együttélés legfontosabb keretei a család és a nemzet, az összetartozás alapvető értékei a hűség, a hit és a szeretet, a közösség erejének és minden ember becsületének alapja a munka, az emberi szellem teljesítménye. A magyarok tiszteltben tartják a történelmi alkotmány vívmányait és a Szent Koronát, amely megtestesíti Magyarország alkotmányos állami folytonosságát és a nemzet egységét; tagadják a magyar nemzet és polgárai ellen a nemzetiszocialista és a kommunista diktatúrák uralma alatt elkövetett embertelen bűnök elvülését.

Szülők és gyermekek

Önálló fejezet tartalmazza az új alkotmányban az alapvető jogokat és kötelességeket. Az előbbieket közé bekerült az önvédelemhez és a tulajdonvédelemhez fűződő jog, míg az alaptörvény mindenki számára kötelességként határozza meg a képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkahelyet (Korábban a munkavégzés nemcsak jog volt, hanem kötelesség is.) Az alkotmány *Szabadság és felelősség* című fejezete kimondja, hogy alapvető jog más alapvető jog érvényesítése vagy valamely alkotmányos

érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt cél-

A szülőket változatlanul megilleti az a jog, hogy a gyermeküknek adott neve-

Mesterházi Attila MSZP-elnök a „részországgyűlésen”

Fotó: MTI

lét megválasszák, és továbbra is kötelességük tanításuk. Újdonság viszont, hogy az alkotmány kimondja: a nagykorú gyermekek kötelesek gondoskodni rászoruló szüleikről. Az alaptörvény szerint a természeti erőforrások – a termőföld, az erdők és a vízkészlet –, a biológiai sokféleség, különösen a honos növény- és állatfajok, valamint a kulturális értékek a nemzet közös örökségét képezik, amelynek védelme az állam és mindenki kötelessége.

Szavazati jog

Míg a hatályos alkotmány a határon túli magyarok iránti felelősségéről szól, az új alaptörvény azt tartalmazza: Magyarország felelősséget visel sorsukért, elősegíti közöseteik fennmaradását és fejlődését, támogatja magyarságuk megőrzésére irányuló törekvéseiket, jogaik érvényesítését, közösségi önkormányzatik létrehozását, illetve a szülőföldön való boldogulásukat.

Számos területen sarkalatos törvény bontja majd ki a jövő év elején hatályba lépő új alkotmány rendelkezéseit. Az alaptörvény mintegy harminc kétharmados jogszabályt vetít előre. Továbbra is kétharmados törvény tartalmazza majd a választójog részletszabályait. Az alaptörvény új elemként azt rögzíti: minden nagykorú állampolgárnak (lakóhelyétől függetlenül) joga van ahhoz, hogy az országgyűlési képviselők, a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek, valamint az európai parlamenti képviselők választásán választó és választható legyen. Ugyanakkor sarkalatos törvény a választójogot vagy annak teljességét magyarországi lakóhelyhez, a választhatóságot további feltételekhez kötheti. ◀

Lap-top

A hétvége címe. Basescu Blaga nyakának ugrik: „A PD-L-nek nem egy káplárra van szüksége”, *Adevărul*.

Magyarázat. Sokan félreértették az államfő javaslatát, hogy a párt elnökét több jelölt válassza meg, s úgy értelmezték, hogy ezzel Traian Basescu „átállt” Emil Boc támogatásáról a Vasile Blagáéra. Persze erről szó sincs. Szó van viszont arról, hogy Basescu úr ismét beleszól egy politikai párt belső ügyeibe, holott ez egyértelműen alkotmányellenes! (Amúgy más újságok, például a *Gândul* is felfigyel az államelnök szokott finom modorára. Ismét zseniális Cristian Tudor Popescu cikkének címe: Semmit Boc szolgáról, Blaga káplárról és Basescu őrmesterről; és valóban semmit sem ír ezekről a nevenséges figurákról, hanem lelkesen elmeséli a bukaresti filmfesztiválra meghívott Andrej Koncsalovszkijjal való találkozáson a nagy orosz filmrendező által mondottakat.)

Érdekeltség mézárulás. Cornel Ivanciuc az *Academia Cațavencub*-ban egy öt évvel ezelőtti gazemberségre hívja fel a figyelmet. Emlekeznek a madárinfluenza-hisztériára? Amikor milliós számra ölték le a derék szárnyasokat, úgymond megakadályozva a vírusos megbetegedés járványának tovaterjedését? Nos, nem volt semmiféle járvány, csak eszement, népet becsapó manipuláció, mégpedig a titkosszolgálatok részéről. A szekusoknak két módon kedvezett a hisztéria és a gyalázatos korrupció: egyfelől az importált szárnyasok nyomán kaptak részesedést, másrészt azoktól a hazai termelőktől, akiknek farmjait megkímélték. (Ugye, milyen kis pioníregylet ezekhez képest a maffia?) A cikk mellett Ion Barbu remek karikatúrája: a Kaszás (csuhás) azt mondja neki: „Emil, öröm volt veled dolgozni.” (Bár akkor nem Boc volt a kormányfő.)

A nap állírója. Kiszivárogtatások szerint Traian Basescu alkotmánytervezetének is lesz preambuluma (Nemzeti Hitvallása), amely végleg leszámol az ősi ellenségekkel, de említésre kerülnek benne a tusványosi jó közös pálinkázások is Orbán Viktorral.

Minden napra egy mondat

„Ha kudarccal és könnyekkel teli életre vágysz, ennek legbiztosabb módja, ha pontosan annyit dolgozol, amennyiért megfizetnek.”
Og Mandino

A korong körül

Akinek otthon is van világhálós hozzáférése és éppen olyan eseményre kíváncsi, amelyet nemhogy a „nagy”, hanem még a webtelevíziók sem közvetítenek, akkor óhatatlanul megkeres valamiféle olyan honlapot, amelyen megjelenik a kifejezés: „online élő közvetítés”. A műfaj azért is érdekes, mert internet ide vagy oda, mintha a kommunikáció múltjába vezetne vissza, amikor az éppen zajló eseményekről időről-időre, csupán szövegszerűen érkezett egy-két mondat.

A múlt héten Horvátországban zajló Divízió II-es jégkorong-világbajnokság B csoportjának küzdelmei népszerűség szempontjából nyilvánvalóan nem lehettek a csúcson, hiszen ha valakit a világ bármely táján érdekelt a hoki, akkor tévéjén leginkább a kanadaiakat, az oroszokat, a szlovákokat, a finneket, a svédeket, azaz a jégkorongozásnak azt az elit-klubját nézi, ahová másoknak csak nagyon nehezen lehet betörni. A Nemzetközi Jégkorong-szövetség is úgy alakít-

Székedi Ferenc

Top 100

Horváth István

Commerce d'Idéal

Apponyi mindig ideák vértjében érezte magát és sohse riadt vissza egy-egy napilag oktalan, de szép, váratlan, meglepő, új ugrástól. Azt állítják, hogy hiú és üres ez a hajlottkorú, de még ma is sok fiatalnál poéta, mert az, ez az utilitárius csatornákat kerülő, szabad, zengő szavú és daloló lelkű, ártatlan idea-kupec. Nem igaz: ez Jókai embere, gazdag életű pápista gróf, fantaszta, élet-stilizáló, álmodozó, ki nem akarja magát álmodozónak hinni. Apponyi nem ismeri önmagát s Apponyit kevesen ismerik; Apponyi voltaképpen annak a kurtanemes, kálvinista Jókainak s Jókai-fantáziának a teremtménye, mely nem ismerhette az Apponyiat s ilyenformán kiforgatta őket valójukból.

Nem csalódom, ha azt hiszem, hogy csak idő-tílalomfák az okai, hogy Apponyi Albert végig nem csinálta s csinálhatja Jókai minden szép figurájának minden szép gesztusát. Talán most tanár lesz, (...) fog ő új és új meglepetésekkel lenni, jönni. Származása, élete, ifjúsága, kezdése, küzdelmei, kalandjai, házassága, boldogsága, boldogtalansága, lármái, beszédei, diadalai, kudarcai: ez a Jókai embere. Újból kezdhette talán lehetne ezt az életet eredményesebbé, ehhez a korszakhoz idomultabbá, hasznosabbá, alkuvóbbá s vidámabbá tenni, de Apponyi akkor nem volna többé Apponyi. A Jókai emberét, Apponyit szabad már érteni, sőt szeretni is, a nyomorok, pizkok, kicsiségek, sefték, lármák, babonák országában, hol olyan kevesen vannak, „qui font commerce d'Idéal”.

Ady Endre: *A Jókai embere, Nyugat, 1911, 8.szám (április 16.)*

SZELEMLIDÉZÉS

Itthon ugyanis bármikor mondhatjuk magunkat nagyoknak és csodálatosnak.

nak, mint Görögország, Luxemburg, Izrael, Görögország, Mongólia, Dél-Afrika, ahol enyhén szólva a téli sportok nincsenek igazán otthon. (Bár az utolsó nyári olimpia fővárosában egykoron éppen egy kivándorolt csikszeredai alakított Kék farkasok néven jégkorong csapatot...)

Mindezt azért írom le, mert a horvátországi hoki VB alatt ugyancsak érdekes címet olvastam a jégkorongozást csupán csipegető, egynemely hazai magyar nyomtatott vagy online újságban. Amikor Románia válogatottja több mint húsz gólt ütött a nehezen korcsolyázó íreknél, akkor Hengerelték a székelyek! címmel jelent meg az összeollózott beszámoló. A címek szerint viszont Izlandot már a román válogatott győzte le nagy ügyel-bajjal. Érdemes megfigyelni más sportágak tekintetében is: a hazai magyar sportújságírásban a nemzetiségre utaló árnyalatokban vagy a sporton túli belemagyarázásokban igazán tehetségesek vagyunk, annak megfelelően, hogy győzelmeiket, avagy kudarcaikat kell éppen ecsetelni. Hadd kapcsoljak ehhez még néhány tippet.

Kolumbácsi-néni

Már nagyon kellett, hogy az ország a kolumbácsi legyek történetét folytatásokban és sejtelmes megszakításokkal figyelemmel követhesse. Amint mondani szokás filozófiai körökben: diverzításban az univerzum. Vagy az unikum. Embere válogatja.

Az úgy van, hogy a román hírek agilis tévéje felfedezett magának egy celebeszi-boszi házaspárt, Kolumbácsiakat. A férj, Kolumb bácsi, nem Amerikát fedezte fel, hanem tenger kincseért a mindenkor rendelkezésére álló puncióriumot. Ez ugyanolyan mint a purgatórium, csak sokkal rövidebb és kellemesebb. Nos ebből a szanatóriumból kihalászott magának egy szendén szepegő, égő tekintetű luvnyát, akivel kéjben egyesülve nemzették a kis Irénkét. Nünüke pedig nőtt és nődögélt a hetvenhét szobás libalábon járó anyja mellett és a kacsalábon forgó kastélyban.

Azaz csak nődögélt volna, ha Luvnya Irénének eszébe nem jut, hogy vannak még más fiatal Vaszkó de Malagambák, és Ireneusz bácsinak, hogy akad fontosabb is Luvnya Irene bájainál. Nem cifrázom, valóper lett belőle a műfaj minden követelménye szerint. Cuccok hajigálása, látványos székeltözés, nyilvános odamondás. De a legfontosabb, amitől a néző könnyezve katarzál, az a gyermek, akit nem adnak oda az anyának gonosz szolgák, és halálig hű cselédek kicsempészik éjféltkor állkendőben. Mint egy Juving Dzsoki, Ireneusz bácsi időnként megereszt egy gonoszot, máskor meg Luvnya Irene komiszkodik Palmela Juhfing módjára. A fene se tudja már, ki kinek a haragosa. A lényeg az, hogy legyen jó sok érzelmi hirig-harag-hörgés. Legyen, amit filmezni.

Már nagyon kellett, mert a tévésorozatok ugyanarra a kuktafára lettek húzva, összefőzve. Míg a spanyol Acska Csangyalok és Kecse Manolók, Izaurás frizurák és Heszusz Páriák a neolatin fikció termékei és a végén az elcserejt fiú megtalálja szerető mostoha majmának végrendeletileg reahagyott emberszabását, addig ez a Kolumb bácsi és Luvnya punczusmucus története véralódi, a tévé botrányeső szerkesztőinek kedve szerint alakítható. Éjszakánként hosszas egyeztetés előzi meg a szereplőkkel a másnapi jelenetet: ki mit mond, milyen hangsúllyal, mely kültelki gesztus és trivialitás szerepeljen, hogy tele legyen a novella. Mi csigázza fel igazán a korrupción és parlament botrányon eltunyult, anyátlan apátiába esett nézőt.

Holott a valóságban Luvnya és Kolumbácsi Ireneusz nyájasan élnek, hajnalonta, ha a tévések elhúzták tyúkbeleiket és csend van, kéz a kézben megállnak K. Nünüke ágya fölött és szeretettel nézik lassan neuraszténiássá váló utódjukat, aki a tévénél fog idegösszeomlani a nem is távoli jövőben.

Sebestyén Mihály

A horvátországi-romániai döntő egyik mérkőzésvezetője a szerbiai Fazekas Tibor volt. Jöhet a cím: Történelmi igazságtétel - össznemzeti jelenlét Zágrábban. Horvátország válogatottjának három Marko nevű játékos szerepelt. Néhány hazai újságunknak, elkötelezettségét bizonyítandó, a címet semmiképpen nem szabad kihagynia: Hazai pályán veszítettek Markoék! Folytassam? Majd megteszi a magyarországi média, hiszen Budapesten megkezdődtek az I-es Divízió A-csoportjának a küzdelmei, ahol várhatóan a továbbjutást eldöntő szombati, magyar-olasz döntő után egyetlen címet mindenképpen kerülni kell: Győztek a piros-fehér-zöldek! Szóval, igaz, ami igaz, áprilisban már nagyon utáljuk a havat és a jeget, de azért továbbra is igen szép és izgalmas sport marad a jégkorongozás. Talán azért is, mert egy icipicit hasonlít a gazdasági-társadalmi versenyképességre. Itthon ugyanis bármikor mondhatjuk magunkat nagyoknak és csodálatosnak, de a másokkal való összevetésben kénytelenek vagyunk megmaradni a mértéktartás és a józanság útján. Ha nem így teszünk – a világ, persze akkor is mosolyog. De meg- és nem ránk.

Keresett a villanyautó

ÜMSZ

▶ Számos nemzetközi cég romániai leányvállalata, elsősorban az energia- és a terjesztési szektorból már erdeklődött a Renault villanyautó modelljei iránt – jelentette ki Dora Pasăre, a francia autógyártó romániai igazgatója. A Renault tegnap Borbély László környezetvédelmi és erdészeti miniszter részvételével indította el azt a bukaresti környezetbarát roadshow-ját, amely keretében Romániában először tesztelhetők két elektromos autómobiljét, a Fluence Z.E-t, valamint a Kangoo Z.E-t. „Nagyvárosaink levegőjének javítása érdekében fontosnak tartom a villanyautók elterjedésének támogatását. Elsődleges fontosságú, hogy minél hamarabb áttérjünk egy környezetbarát közlekedésre” – fogalmazott a környezetvédelmi miniszter. Szerinte a villanyautók elterjedésében sokat segítené, ha a gyártók, az áramszolgáltatók, a közintézmények, a nagy áruházak partnerségeket alakítanának ki a közlekedéshez szükséges infrastruktúra kiépítése érdekében. Az Európai Bizottság által jóváhagyott szállítási Fehér Könyv 2050-re már a környezet-szenyező autók városi használatból való teljes kiktartását írja elő. ◀

Változatlan áfa 2014-ig

Baloga-Tamás Erika

▶ Négyéves távlatban nincs remény arra, hogy Romániában megváltozzon az áruforgalmi adó (áfa/TVA), illetve az egységes adókulcs jelenlegi szintje, ezzel szemben két százalékponttal csökken a társadalombiztosítási hozzájárulások mértéke – derült ki a 2012-2014-re vonatkozó fiskális-költségvetési stratégia tervezetéből. A Mediafax birtokába jutott dokumentum rávilágít arra, hogy a kormány egészen 2014-ig – szigorúan a jelenlegi adószint, illetve -kulcs függvényében – a költségvetési bevételek fokozatos növekedésével számol.

Gyarapodhat a büdzsé

A pénzügyi tervezet készítői ezt elsősorban azzal indokolják, hogy megszaporodhatnak a jövedelemadók-ból származó adólejek, mivel a fizetések növekedésnek indulnak az állami és a magánszektorban egyaránt. Előbbiben a tavalyi bérlefaragások előtti szint visszaállításáról lenne szó, míg a privátszférában a csökkenő tébjárulékok révén emelkedhetnek a fizetések. A kormány pénzügyi „stratégiai” ezentúl határozottan alapoznak arra is, hogy a hatékonyabbá váló adó- és ille-

Georgehe Ialomițianu: a magas áfáért makrogazdasági stabilitás kárpótol

Fotó: Tofán Levente

tékbeigyjtés, valamint a fokozott ellenőrzések is kedvezően alakítják majd a büdzsét. Így az idénre remélt 180,5 milliárd lejről jövőre 203,6 milliárdra emelkedhetnek az államkasszába áramló összegek, amelyek 2013-ban már várhatóan 227,5 milliárd lejt tennének ki, hogy 2014-ben 255 milliárdban csúcsosodjanak ki.

Bár Gheorghe Ialomițianu pénzügyminiszter – Emil Boc miniszterelnökhöz hasonlóan – elismerte, hogy a kormány a jelenlegi gazdasági helyzetben nem tud ele-

get tenni a vállalkozók által szorgalmazott áfacsökkenésnek, hangsúlyozta, hogy egyéb intézkedésekkel igyekeznek a magánszféra számára kedvező feltételeket teremteni. Elmondása szerint a kabinet makrogazdasági stabilitást biztosít a befektetők számára, ezentúl pedig a tébjárulékok csökkentése révén kívánja tehermentesíteni a munkaadókat.

Formális könnyítés

Ezt az igyekezetet látszik erősíteni különben több,

nemrég hozott intézkedés is, amely egyszerűsítene a vállalatokra háruló adminisztratív eljárásokon. A kormány érvelése szerint ezzel vennék elejét az adókötelesek „elégedetlenségének”, illetve építenének ki velük egy „előítéletmentes” viszonyt.

A pénzügyminiszter a napokban jelentette be azt a törvénymódosítást, amely könnyíti a könyvelési nyilvántartás rendszerén a 35 ezer eurós forgalmat nem meghaladó cégek esetében. A kedvezményezett köre

jelentős, miután az országban jelenleg mintegy 350 ezer ilyen vállalkozás működik – ezeknek az évi öt pénzügyi jelentés helyett csak kettőt kell benyújtaniuk. „A könyvelési nyilvántartás rendszerének egyszerűsítése legfeljebb egy óra munkát takarít meg a kisvállalkozóknak az eddigiekhez képest, ami nem mondható jelentős változásnak. Van azonban egy további, sokkal fontosabb hozadéka is: azzal, hogy lehetővé teszi a gazdasági felsőfokú végzettséggel rendelkezőknek, hogy a kisvállalkozók könyvelői teendőit ellássák, lehetőséget teremt arra, hogy olcsóbbá váljon ezek könyvelése, mert megnő azoknak a száma, akik törvényesen könyvviteli munkát végezhetnek. Az eddig érvényes jogszabályok szerint ugyanis csak mérlegképes könyvelő írhatott alá pénzügyi mérleget” – magyarázta lapunknak Szilágyi István székelyudvarhelyi főkönyvelő. A szakember azonban megjegyezte, hogy a könnyítés csak a nagyon kis vállalkozásokra vonatkozik, ugyanis az az üzlet, amelynek a napi eladása több mint 330 lej (tehát átlagosan napi 8-10 vásárló), már meghaladja az évi 35 ezer eurós felső határt. ◀

Kibővül a Leader-alap?

Totka László

▶ A régiófejlesztést célzó Leader-pályázatok eredményhirdetésének késése miatt május 13-ára halasztották azt a témában szervezett konferenciát, amelyet eredetileg ma tartottak volna Háromszéken – tudta meg lapunk Demeter János-tól, a Kovászna Megye Tanácsának alelnökétől, aki a támogatásra pályázó Alutus térség vezetőjeként moderátora lett volna a rendezvénynek. „A végleges eredményhirdetésig nincs értelme megtartani a konferenciát” – nyilatkozta az ÜMSZ-nek Demeter, aki azonban a késlekedés pontos okát nem tudta megmondani.

Az ügyben újdonságnak számít, hogy a múlt hét végén felkerült a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Minisztérium honlapjára annak a 120 térségfejlesztési egyesületnek neve, amelyek eleget tettek a pályázati követelményeknek – ezeknek több mint fele, mintegy nyolcvan számíthat biztosan nyeresre. Információink szerint azonban jelenleg tárgyalás folyik az Európai Unió és a román kormány között arról, hogy ha a kabinet megtoldaná a büdzsét, akár mind a 120 egyesület támogatásban részesülhessen. Mint Demeter elmondta, az eredményhirdetést az is késlelteti, hogy az eljárási szabályzat értelmében a

pontozást illetően van egy óvási időszak, amely még nem járt le.

Mint ismeretes, az 1991-ben létrehozott Leader-projekt az Európai Unió vidékfejlesztési politikájának igen fontos eleme. Jelentősége abban rejlik, hogy a „Leaderségre törő” helyi akciócsoportok révén a közösségekre bízva a célkitűzések megállapítását – erre 2013-ig 0,275 milliárd euró hívható le. A Leader szó eredetileg a francia megnevezés rövidítését takarja: a Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale, amelynek magyar megfelelője: a vidéki gazdaság fejlesztését célzó intézkedések összekapcsolása. ◀

Világéhínség fenyeget

Hírösszefoglaló

▶ A világnak már csak egy sokkra van szüksége ahhoz, hogy teljes válságba süllyedjen – figyelmeztetett, a Világbank elnöke, mivel úgy látja, jelenleg a legnagyobb kockázati tényező az élelmiszerárak száguldása. A nemzetközi pénzügyi szervezet számításai szerint az élelmiszerár-sokk a múlt évben 44 millió embert taszított szegénységbe, számuk viszont idén további tízmillió fővel

emelkedhet. Miután a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Világszervezet (FAO) globális árindexe tavaly 25 százalékkal emelkedett, idén újabb tíz százalékos drágulást tartanak valószínűnek.

Zoellick azt állítja, elég egyetlen időjárási probléma és akár egy teljes régió kerülhet a szakadék szélére – írta a A Világbank ellenzi az élelmiszerekre vonatkozó exporttilalmakat, amelyek célja, hogy alacsonyan tartásuk a belföldi árakat, de

együttal drágábbá teszik a termékeket a külföldi vásárlók számára. A világ második legnagyobb gabonaexportőrének számító Oroszországban a Bloomberg felmérése szerint a következő négy évben a farmerek kevesebb szántóföldet fognak bevetni az exporttilalom és a nyomott belföldi árak miatt. Indiában jelenleg fontolgatják egy 2007 óta fenntartott exportkorlát felszámolását, miután a szektor rekord termésre számít az idén. ◀

HIRDETÉS

Szívügye a romániai magyar sajtó?

Támogassa az új magyar szó-t!

Adományozza jövedelemadója 2%-át a Free Press Alapítványnak!

Mint minden évben, a 2010. évi személyi jövedelemadó (decaratie de venit) bevallásakor is lehetőség van arra, hogy az adó 2 százalékát egy alapítvány javára irányítsuk. A felajánlás határideje 2011. május 16.

Ha Ön még nem döntötte el, hogy melyik civil szervezetnek ajánlja fel ezt az összeget, arra kérjük, hogy válassza a kedvenc lapját, az Új Magyar Szót támogató Free Press Alapítványt. Az Ön számára nem jelent többlet-adóterhet az állam által amúgy is bevételvezett 2011-es személyi jövedelemadó (impozitul pe venit global) 2%-ának átirányítása, viszont befektethet az Új Magyar Szó országos napilap- és ezáltal a romániai magyar sajtó jövőjébe.

Amennyiben úgy dönt, hogy támogatni akarja lapunkat, a támogatott alapítvány nevét és adatait be kell írnia a 230-as számú a megyei pénzügyi hatóságoktól igényelhető formanyomtatványok megfelelő adatsorába.

Fundația Free Press România

40482 Oradea, str. Lugojului nr. 31., jud. Bihor, CUI:

10197601, cont bancar: RO66 BTRL 0050 1205 7312 24XX,

Banca Transilvania suc. Oradea.

Köszönjük!

www.maszol.ro

Pörköltillat az iskolákban

Antal Erika, Sipos M. Zoltán

► Tej és kifli helyett meleg ebédet kaphatnak az iskolások a kormány tervei szerint. Az oktatási minisztérium ezekben a napokban kérdőíves felmérést készít arról, milyen típusú ellátást tartanak megfelelőnek a szülők és a gyerekek. Daniel Funeriu tanügyminiszter az iskolai étkeztetés újragondolását azért tartja indokoltnak, mert szerinte a tej-kifli program idejétmúlt. „Százmillió euró megy el arra országsszerte, hogy a gyerekek ételmiszerhez jussanak az iskolapadban. Vannak, akik ezért járnak iskolába, létkérdés számukra ez a napi enni-és innivaló. Akadnak azonban olyan diákok is, akik szemébe dobják az ingyénélt, mert nincs szükségük rá” – ismertette a tapasztalatokat a tárcavezető. Funeriu ezért differenciáltan és hatékonyabban szeretné átszervezni az iskolai étkeztetést. Eszerint a meleg ebéd csak a valóban rászoruló diákoknak járna.

Jól fogna

„Ha megtalálják a módját annak, hogyan lehet egy olyan iskolában kiosztani a meleg ebédet, ahol nincs se konyha, se étkezdé, akkor nagyon jó lenne, hiszen a 7-es számú általános iskola két épületébe 600 gyerek jár” – mondta lapunknak a marosvásárhelyi Andrassy Árpád igazgató. Az intézményvezető hangsúlyozta: a jelenleg működő tej-kifli program is hatékony, de a meleg ebédre még nagyobb szükség van. „Akkor lennének korszerűek az iskolák, ha a gyerekek egész napos foglalkozáson vennének részt, és biztosítva lenne számukra az étkeztetés is” – magyarázta az iskolaigazgató. A 7-es iskolában a szülők kérésének megfelelően vannak olyan osztályok, ahol a pedagógus felügyeletével a közeli gyári étkezdébe járnak a gyerekek ebédelni.

A napi háromfogásos ebéd öt lej, de nagyon sok szülő még ezt sem tudja fizetni. „En egy ideig igényt tartottam erre, de több ok miatt is lemondunk az iskolai meleg ebédéről. Két gyermekem után napi tíz lej fizetek ebédre úgy, hogy délután éhesen jönnek haza, és otthon is ebédelnek. Az étel minőségét nem tudjuk ellenőrizni, befolyásolni. Ráadásul azt sem tartom biztonságosnak, hogy a gyerekek elhagyják az iskola területét azért, hogy a napi csúcsfor-

kodnának az iskolák ellátásáról és helyben csomagolt-előállított tejet és kiflit adnának a gyerekeknek” – vélekedett. Pokorny László megyei tanácsos, a szociális bizottság elnöke úgy fogalmazott, „szívügye a tej-kifli program” és az, hogy a gyerekek minőségi ételmiszert kapjanak. A politikus úgy véli, ha át is állnak az oktatási intézmények a meleg étkeztetésre, azt csak fokozatosan érdemes bevezetni, azután, hogy ennek a higién-

Elmegy az étvágyuk

Kolozsváron megosztotta a szülőket az új kezdeményezés. Az általunk megkérdezett szülők közül többen fölöslegesen tartják az iskolai étkeztetést az otthoni ebédelés mellett. „A tízórára kapott kiflit is hazahozza az iskolából a gyerek, nem mintha nem szeretné, hanem mert nincs ideje megenni” – nyilatkozta Seregi Erzsébet, aki arra panaszkodott: a túlterhelt kisiskolás-

családban késő estig dolgoznak a felnőttek, nincs idő a közös étkezésekre.

A Kolozs megyei tanfelügyelőség kivár. „Úgy tudjuk, hogy még viták folynak a kezdeményezéssel kapcsolatban. Mindaddig, amíg konkrét utasításokat nem kapunk a minisztériumtól, nem teszünk kötelezővé semmilyen rendelkezést. Egyelőre még nem tudni, hogy a megyei oktatási intézményekben hol tartanak igényt az ebédtetésre, és hol van megfelelő infrastruktúra a kantinek működtetésére. Hangsúlyozom, egyelőre nincs semmilyen konkrét döntés” – mondta el lapunknak Péter Tünde Kolozs megyei főtanfelügyelő-helyettes.

A Báthory-líceum igazgatója úgy látja, az intézményben jelentős az igény az iskolai meleg ételre. „Nagyon jó ötletnek tartom, hogy a diákok ingyenes étkeztetési támogatásban részesüljenek, ám egyelőre nem tudni, milyen összegből működtethető az elképzelt program. Az egyértelmű, hogy napi 2-3 lej diákonként nem elegendő ilyen célra. Nálunk a tanulók kedvezményesen étkezhetnek a római katolikus egyház segítségével az elemi tagozatos diákok 5 lejért, a középiskolások napi 7 lejért étkezhetnek egy étteremben” – mondta el lapunknak Tímár Ágnes igazgató. A magukat szegénynek valló szülők úgy fogalmaztak, vagy teljes támogatással, vagy sehogy sem tartható fenn az iskolai kintin. „Számoljon utána, nekem van három középiskolás gyerekem, ha ők naponta 21 lejért ebédelnek az iskolában, akkor az én 900 lejes nettó bérem majdnem fele elmegy a kedvezményesnek mondott étkeztetésre. Én 20 lejből a teljes, hattagú családként ellátom egy egész napig. Így is roppantul kevés jut ételre, de kenyér, tej és az alapélelmiszerek okos beosztással beszerezhetőek” – végzett gyors fejszámolást Tolnai Mónika titkárnő. ◀

Mindennapi uzsonna. A gyerekek egy része kedveli az ingyen kiflit, mások gúnyt űznek az élelemből

galomban ebédelni menjenek” – mondta lapunknak az egyik szülő.

Szívügy a gyermekgyomor

Bartha József, Maros Megye Tanácsának gazdasági igazgatója az ÚMSZ érdeklődésére elmondta, a meleg-étel-programot jó kezdeményezésnek tartja, hatékonyabbnak a tej-kifli programnál. „Akkor lenne igazán ellenőrizhető és minőségi az étkeztetés, ha a helyi közösségek maguk gondos-

niás, infrastrukturális feltételeit is megteremtik. „Nagyon keveset tudunk arról, hogy melyik gyerek milyen szociális körülmények között él. Én szigorúbban venném a családlátogatás kötelezettségét, és azt is, hogy szociális munkás mérje fel, mire van szüksége a családoknak. Az én tanítványaim közül biztosan nagyon sokan jól jönne a meleg ebéd, de azt nem tudom megmondani, hányan tudnak ezért fizetni” – osztotta meg tapasztalatait lapunkkal János Mária tanítónő.

ok étvágytalanok. Volt, aki úgy vélte, korszerű lenne az iskolai kintin. „Nagy segítség lenne az állam részéről, ha a szimbolikus tej-kifli programot a rendes ebédtetés váltaná fel. Úgy gondolom, hogy Kolozsváron sokan élnek a lehetőséggel. Nem tudom, mit tesz a megyei tanfelügyelőség és az oktatási minisztérium, de mi, szülők nagyon örülnénk neki, akár úgy, hogy részben vagy teljes egészében mi fedoznánk a költségeit” – foglalt állást Tordean Miklós szülő, aki szerint nagyon sok

Helyreállítják a Szabadság-szobrot

Híresszefoglaló

► Feljelentést tett az aradi önkormányzat ismeretlen tettesek ellen, akik egy hónapon belül kétszer rongálták meg az aradi Szabadság-szobrot – tudtuk meg tegnap Bognár Levente alpolgármestertől. A tizenhárom aradi vértanúnak emléket állító műalkotásnak több elemét is megcsonkították az elkövetők: legutóbb az Ébredő szabadság nevű szoboralak kezéből ellopták a tört, az Áldozatkésztséget szimbolizáló figuráról pedig a diadémot tulajdonították el. Március elején a szobor és a román forradalmi emlékmű előtti térburkoló kövek egy részét szedték fel, és dobták a szö-

kókútba a tettesek. A rendőrség vizsgálja a két esetet, egyelőre nem tudni, ugyanarról az elkövetői körrel lehet-e szó?

Csínytevés vagy politikai balhé?

Bognár Levente lapunknak elmondta: már felvették a kapcsolatot a szakértőkkel a műalkotás helyreállítása érdekében, remélik, mihamarabb eredeti állapotában lesz látható Zala György alkotása. A helyi hatóságok rendelkeztek arról is, hogy a jövőben a folyamatos őrszolgálat mellett térfigyelő kamerák szavatolják a szoborcsoport biztonságát. A politikus szerint nem állítható egyér-

telműen, hogy az elmúlt hónapban elkövetett garázdaság magyarellenes megnyilvánulás. Bognár úgy véli, színesfém-tolvajok is lehetnek az elkövetők, és az is megtörténhet, hogy kamaszos csínytevésről van szó. Tény, hogy az utóbbi időben az ellenzéki pártok helyi szervezeteinek vezetői több magyarellenes és az RMDSZ-t bíráló nyilatkozatot is tettek – mondta az alpolgármester. Az előjáró szerint főleg a Nemzeti Liberális Párt (PNL) helyi vezetőiből tört elő az „elvakult nacionalizmus”. Egyebek között azért, mert Arad megye ivóvizet fog exportálni Békés megyébe, és a román liberálisok állítják, a szerző-

dés „csak a magyar félnek előnyös”.

A választások előszele

A liberálisok a Kelemen Hunor vezette kulturális minisztériumot is megvádolták azzal, hogy „elköttyavetyéli” a kulturális örökséget. Ezt az állításukat annak kapcsán hangoztatták, hogy a szaktárca nem vásárolta meg a párizsi árverésen Emil Cioran román filozófus kéziratát, amit végül egy román üzletember vett meg és adományozott a Román Tudományos Akadémiának. Az ügy kapcsán Florin Galis, a PNL aradi szervezetének elnöke kijelentette, árverésen kellene túladni a szoborcsoporton, hátha

megveszi a magyar állam és elszállíttatja az országból. „Ebből még nem következik, hogy liberális felbujtók állnának a szoborcsoport megromlása hátterében, de biztos, hogy ezek a kirohanások nem tettek jót a közhangulatnak” – mondta Bognár Levente, aki szerint a jövő évi romániai helyhatósági és parlamenti választások előszelét jelentik a magyarellenes megnyilvánulások.

A Szabadság-szobrot román-magyar kormányközi egyezmény alapján hét évvel ezelőtt rehabilitálták és tették látogathatóvá az erdélyi város közterén. A szoborcsoport egyike az erdélyi és magyarországi turisták kedvelt aradi célpontjának. ◀

Röviden

Kiállnak a csíki romák mellett

Harminchatezer levelet juttatott el a csíkszeredai polgármesteri hivatalba az Amnesty International emberi jogi szervezete, amelyben arra kérte az illetékeseket, biztosítsanak emberhez méltó lakhatási körülményeket a hét évvel ezelőtt a Tavasz utcai vasbarakkokba telepített cigány családoknak. A szervezet képviselői a leveleket tartalmazó dobozokat Szőke Domokos alpolgármesternek szerették volna átnyújtani, ám az előjáró szerint azokat először az iktatóba kell vinni, s mivel ez nem történt meg, a három-ládányi papírt nem tekintik átvettnek.

Vészjelzés az eltűntekért

Országos riasztórendszert működtet a rendőrség azoknak az eltűnt gyermekeknek és fiatalokéknak a felkutatása érdekében, akikről feltételezhető, hogy életveszélyben vannak. Az országos gyermekjogvédő központ által kidolgozott hálózat lehetővé teszi, hogy az eltűnt adatai, ismertetőjelei, az eltűnés körülményei megjelenjenek a médiában, az információk a lehető leghamarabb a rendőrörsökre kerüljenek és a lakosságot is bevonják az eltűnt felkutatásába. A riasztás kiterjed a tömegközlekedési járművekre, a vonat-és buszállomásokra, minden olyan közösségi térre, ahol sokan fordulnak meg.

Haszongépjárműveket foglaltak le

Ötszáz ezer euróba kerül az a hét tisztázatlan eredetű traktor, amelyet tegnap a pepei határátkelőnél foglaltak le. A haszongépjárműveket Olaszországban tulajdonították el ismeretlen tettesek, és egy szatmári cég munkatársai próbálták behozni a lopott árut az országba. Jelenleg folyik annak a vizsgálata, hogy az importőrök hogyan jutottak a gépek birtokába, illetve tisztában voltak-e azzal, hogy a gépjárművek lopottak.

Leáll az autópálya-építés

Újabb autópálya-szerződést bont fel az állam arra hivatkozva, hogy a kivitelező vállalatok indokolatlanul meg akarják növelni a szerződésben foglalt költségeket, és megszegték a megállapodás feltételeit. Anca Boagiu közlekedési miniszter bejelentette, hogy hétfőn írásban értesítette a Moara Vlășiei és Ploiești közötti autópálya-szakasz építetőit, hogy felbontja a velük kötött szerződést. A miniszter úgy véli, a négy legnagyobb útépítő vállalat alkotta konzorcium 47 százalékkal akarja növelni a szerződés eredeti értékét, miközben tizenhat hónapja nem végzett semmilyen munkálatot.

Röviden

Máté Angi könyvét díjazták

Máté Angi *Volt egyszer egy* című kötete kapta az IBBY (International Board on Books for Young People, Gyermekkönyvek Nemzetközi Tanácsa) Magyar Szekciójának egyik díját a vasárnap zárult

XVIII. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon. A könyv Szulyovszky Sarolta illusztrációival jelent meg a Pozsonyi Pagony kiadó gondozásában. „Máté Angi éppúgy költészetet csinált a meséből, mint Andersen. S éppolyan magabiztosan, szépen és tisztelettel használja, formálja a nyelvet, mint Lázár Ervin” – méltatta a könyvet Gombos Péter, a Magyar Olvasástársaság alelnöke.

Bodor Ádám írói estje Kolozsváron

A Korunk Akadémia meghívására Kolozsváron tart írói estet Bodor Ádám Kossuth-díjas író ma 18 órakor a Transzit Házban. Bemutatják a tavaly megjelent *Az utolsó szénégetők* című kötetét, az író beszélgetőpartnere Balázs Imre József, a Korunk főszerkesztője lesz. Holnap 19 órától a kolozsvári Cárturesti Könyvesboltban (Iulius Mall) bemutatják Bodor Ádám három 2010-ben, román nyelven megjelent kötetét (*Sinistra körzet, Az érsék látogatása, A börtön szaga*). A szerzővel a kötetek fordítója, Marius Tabacu, illetve Balázs Imre József beszélget.

Lemondtak a Széchenyi Akadémia vezetői

Április 20-i hatállyal lemond tisztségéről a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia elnöke, Dobszay László és ügyvezető elnöke, Ferencz Győző. Amint a közleményben Ferencz Győző fogalmaz, a lemondás oka részben tiltakozás a Széchenyi Akadémiát ért méltatlanság ellen, részben pedig úgy érzi, nem tudta kellő súllyal érvényesíteni a testület érdekeit. A testület két vezetője azután mond le tisztségéről, hogy az új alkotmányjavaslatban szerepel a Magyar Tudományos Akadémia mellett a Magyar Művészeti Akadémia szabadságának védelme és szervezeti önállóságának biztosítása. Az MTA társult intézményként 1992-ben létrehozott Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia azonban kimaradt a javaslatból.

Bretterék öröksége

Sipos M. Zoltán

Az erdélyi magyar gondolkodás két óriása, Böhm Károly és Bretter György szellemi örökségét vették számba a vasárnap zárult filozófiai tanulmányi napokon Kolozsváron. A Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) és Erdélyi Magyar Filozófiai Társaság által szervezett ötnapos rendezvény bő kínálatot tárt a szakmabeliek és a filozófia iránt érdeklődő laikusok elé: szó volt válságról, az értékek állandóságáról, illetve átmenetiségéről, különböző filozófiai kutatási eredményekről. Az érdeklődők beszámolót hallhattak arról is, hogyan halad a 19. századi vagy még régebbi filozófusok munkásságának digitalizálása.

„Eddigi legsikeresebb rendezvényünket zártuk. Sokan vettek részt a hétvégi beszélgetéseken, előadásokon, workshopokon. A beszélgetések elérték céljukat, és ami a szakmát illeti, fontos konszenzusokra jutottunk” – mondta el lapunknak Zuh Deodáth szervező, a BBTE filozófia karának oktatója.

„Az Erdélyi Magyar Filozófiai Társaság filozófiai, kulturális és civil szerveződésként, s mint ilyen, a program-sorozatokat nemcsak a szakma-

Szaktekintélynek számító Bretter-tanítványok is részt vettek a tanulmányi napokon

A szerző felvétele

belieknek, hanem a filozófiai gondolkodás iránt érdeklődő kolozsvári és erdélyi magyarok figyelmét is fel kívántuk hívni” – mondta el lapunknak Egyed Péter filozófus. Tájékoztatója szerint nem kívántak kimondottan megemlékező programsorozatot összeállítani, inkább arra voltak kíváncsiak, hogy a kolozsvári filozófiai iskola alapítójának munkássága miképpen jelenik meg a mai viszonyok között.

A pénteki nap a politikafilozófiáról szólt: olyan közismert előadók tartottak nagy

érdeklődésnek örvendő előadásokat, mint az Erdélyből elszármazott Tamás Gáspár Miklós, Holczhauser Vilmos, Kántor Zoltán. Az előadók a nacionalizmus, szocializmus, konzervativizmus vagy liberalizmus fogalmait elsősorban filozófiailag közelítették meg de ugyanakkor reflektáltak azoknak a köznyelvben használatos jelentéseire is. Ugyanakkor a Szövegek és körülmények kötet egykori szerzői, a Bretter-iskola tagjai 20-30 év távlatából újra összegyűltek, előadásokat tartottak és

nyilvános eszmecsereket folytattak. A rendezvény-sorozat vasárnap kirándulással zárult: a konferencia résztvevői ellátogattak a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégiumba, megtekintették híres könyvtárát, megkoszorúzták Kováts József, Köteles Sámuel és Pápai Páriz Ferenc síremlékeit. A városlátogató programból nem maradt ki a nagyenyedi borpincék meglátogatása és a borkóstolás sem: a nagyenyedi borokat Dr. Csávossy György költő, színműíró, borkóstoló mutatta be. ◀

Kulisszatitkok a Smokie-konцерtról

Nemzetközi elismertségnek örvendő Smokie zenekar is vendége az idei, huszadik Szent György Napoknak. Meghívásuk és a szervezés körüli kulisszatitkokról beszélgettünk Dancs Zsolttal, a városünnep egyik főszerzőjével.

▶ **Honnan jött az ötlet, hogy a Smokie zenekart hívják meg a Szent György Napokra?**

– Amikor a tárgyalásunk a Deep Purple együttesel megfeneklett, rögtön eszembe jutott, hogy a Smokie lenne a legmegfelelőbb „helyettesítő”. A legnagyobb érv mellettük az volt, hogy kizárólag élő zenével lépnek fel, van egy tucatnyi olyan slágerük, amelyet szinte mindenki ismer és szeret. Szeptember közepén vettem fel a menedzserükkel a kapcsolatot, és hamar kiderült, hogy pont akkor szabadok.

▶ **Feltételezzük, hogy nem ment ennyire egyszerűen a szervezés.**

– Januárban kötöttük meg velük a szerződést, a koncert dátuma még aznap felkerült a hivatalos honlapjukra. A szerződés-kötés előtt sok tárgyalásunk volt arról, hogy a fény- illetve hangtechnikát meg tudjuk-e oldani olyan szinten, hogy az ő

szakemberük is elfogadja azokat. Ők ragaszkodtak egy speciális technikai felszereléshez, hangszereket kellett kölcsönöznünk, hogy az általuk nyújtott maximális minőség meglegyen. A szerződést csak akkor írtuk alá, miután ezeknek a feltételeknek eleget tudtunk tenni.

▶ **Vannak ezen felül is elvárásaik a zenekar tagjainak?**

– Mindamelllett, hogy világsztárok, akik 1965-től vannak a pályán, és koncerteztek ennél jóval nagyobb városban, hatalmas sportcsarnokokban, szavaznak tömeg előtt, nem mondható el róluk, hogy sztárraljárni lennének. Az elvárásaik arra vonatkoznak, hogy a koncert minél jobb és színvonalasabb legyen, a közönség elégedett legyen. 1995-ben volt egy autóbalesetük, amely során életét veszítette az akkori énekesük. Emiatt a zenekar tagjai csak repülővel szeretnek utazni, illetve harmonc kilométernél távolabb kisautóval, de még kisbusszal sem járnak. Ezért csak úgy vállalták azt, hogy a reptérről eljőjenek, ha speciális busszal teljes biztonságot tudunk nekik biztosítani.

(X)

Kultúrával a turistákért

S. M. Z.

Kolozs megye kulturális turizmusának fellendítését célozza meg az a program, amelyet Kolozs Megye Tanácsa és a Patrimonium Transsylvanicum Egyesület indít uniós támogatásokból. A megye fontos épített örökségeiről és az itt látogatható múzeumokról készítenek ismertető anyagokat és azokat terjesztik nyomtatásban én interneten egyaránt. „Kolozs megye az ország egyik legnagyobb turisztikai potenciáljával rendelkező vidéke. Ezek szakszerű reklámozásával nagyobb turisztikai forgalmat érnek el a megye területén” – fejtette ki lapunknak Tripon Mihaela programvezetője. Mint kiderült, a projekt elsősorban a bonchidai Bánffy-kastélyt, a széki református templomot, a feleki műemléktemplomot, a csúcsai Octavian Goga emlékházat, valamint a kolozsvári etnográfiai, szépművészeti és gyógyszerészeti múzeumokat foglalja magába.

A projekt vezetője elmondta, a befektetés összértéke 853 ezer lej amelynek 80%-a uniós forrásból származik. További 89 ezer lej az állam finanszírozza és a befektetés összértékének mintegy 2 százaléka Kolozs Megye Tanácsa költségvetéséből származik. ◀

HIRDETÉS

550 az ÉVE VÁROS BEPILÁNTÓK bemutatja

Május 1-8.

Nagy Feró & Beatrice
Miklósa Erika
Metropolitan Opera New York
Megasztárok 5.
Fábry Sándor
Hobo
TNT
PASO

Május 1-8.
C.C. Catch
Smokie

www.sepsi.ro

A Szent György Napok 2011 hivatalos sőre

A Szent György Napok 2011 hivatalos üdítője

A Szent György Napok 2011 főtámogatói

AMICO
COST
SUGAS

ARCO
pinguin
tricomserv

CANICA
COVALACT
C
otpbank

BERTIS
ÖRDÖG
DEPO

A Szent György Napok 2011 médiapartnere

új magyar szó

Megasztárok Vásárhelyen

Közel háromórás koncertet tartott tegnap este Marosvásárhelyen Tolvai Renáta és Kökény Attila, a tavalyi Megasztár két finalistája és a tehetségkutatót 2006-ban megnyerő Rúza Magdi, aki közönségtalálkozóval egybekötött sajtótájékoztatót tartott.

Farkas István

Több tucatnyi érdeklődő gyűlt össze tegnap délután az egyik Marosvásárhelyi mall-ban, hogy találkozassanak megsztáros kedvenceikkel. A sajtótájékoztatóval egybekötött közönségtalálkozó végül csak Rúza Magdi jelent meg, Tolvai Renáta és Kökény Attila a forgalom miatt nem ért el a találkozóra. A RTL-klub tavalyi tehetségkutatójának első két helyezette csak a lapzártánk után véget érő koncertet követően osztottak autogramot, illetve válaszoltak rajongóik kérdéseire.

Megasztárból eurovíziós

Annál többet faggathatta viszont a sajtó a vajdasági Rúza Magdit, aki a 2006-os Megasztárt nyerte meg, majd a 2007-es Eurovíziós Dalverseny Magyarországot képviselte, ahol övé lett a legjobb dalszerzőnek járó díj. Felrúgva a protokoll-szabályokat, Rúza a pódiumra ülve beszélgetett a sajtósokkal, akikre „mérgeesen” nézett, ahányszor csak magázni kezdték. Az énekesnő cá-

folta a bulvárlapok állítását, miszerint „a vadóc lányból a fél évtized alatt diva lett” volna. „Csak felnőttem, nőiesedtem, de nem hiszem, hogy diva lettem. Nézzetek rám. Itt ülök köztek, közvetlenül beszélgetünk” – fogalmazott Rúza. Az énekesnő szerint csak annyit változott, amennyit az idő változtatott rajta. Lapunknak azt is elmondta, hogy nem követi a tehetségkutatókat. „Örülök, ha nincs időm a tehetségkutatókra” – fogalmazott.

Rúza Magdi: egy irányba evezni

Az Új Magyar Szó kérdésére, mi kell a tehetségen kívül ahhoz, hogy valaki bebizonyítsa, a tehetségkutatók nem csupán öt perces hírvevő adnak a nyertesnek, Rúza Magdi elmondta: elsősorban szerencsére van szükség. „Ahogy kihirdetik, hogy te nyertél, máris körülvesszük a menedzser bácsik és nénik, akik mindenben csak a pénzt látják, és azt nézik, hogyan tudnának maximálisan kihasználni, majd eldöbni” – magyarázta az énekesnő. Hozzáte-

A megasztárok legnagyobb sztárja, Rúza Magdi a tájékoztatón A szerző felvétele

te: nagyon nehezen találta meg azt az embert, akiben megbízhat és akivel „egy irányba eveznek”. „Ugyanakkor kerülni kell a bulvárt is” – figyelmeztetett a veterán Megasztár. Állítása szerint nem kell feltétlenül minden nap a pletykalapok címlapján szere-

pelni, és sokkal fontosabb az, hogy naponta hányszor játsszák dalait a rádiókban. „Engem a komoly események, a mélyinterjúk érdekelnek, az amiben megmutathatom, hogy igazából ki vagyok” – jelentette ki az énekesnő. ◀

Kettős tükör

Sajnos közel sem számít újdonságnak a Fogyasztók Szlovákiai Egyesületének azon bejelentése, amely szerint az élelmiszer-világ-márkák – köztük is főleg a Coca-Cola, a Nescafé, a Tchibo és a Kotányi sokkal rosszabb minőségű termékeket forgalmaznak a kelet-európai piacokon, mint amilyenek Németországban, Angliában vagy Nyugat „civilizáltabb” országaiban kerülnek asztalra. A sokszor egészségre is káros összetevők jelenlétét legtöbbször tagadják a gyártók, valamint ha nem tudják eltitkolni, akkor bizonygatják, hogy ártalmatlanok ezek a vegyszerek, amelyekkel tulajdonképpen az eredeti összetevőket pótolják. Hátborzongató az, hogy ellenőrizhető eredmények nem kaptak súlyuknak megfelelő médianyilvánosságot, és így nem is válhattak ki tömeges felháborodást – például vásárlási bojkottot – sem a fogyasztókból. Félő, hogy egy új Felvilágosodás nélkül belefulladunk saját (média)renyhességünkbe.

(prier)

Röviden

Még idén megnyílik a legnagyobb orosz filmstúdió

Kilenc kilométerre Moszkvától építik fel a Glavkinót, Oroszország legnagyobb stúdiókomplexumát. Az első, 30 000 négyzetméter alapterületű stúdiót még idén szeretnék a filmek rendelkezésére bocsátani, mondta a *The Hollywood Reporter*nek Fjodor Bondarcsuk, a Glavkino egyik tulajdonosa. „A most zajló szakaszban a gyártásnak és az adminisztrációnak hely adó épületeket húzzuk fel, az egyikben a kép- és hangvágásra alkalmas helyiségek és felszerelések kerülnek” – fogalmazott Bondarcsuk.

Amy Winehouse Romániában lép fel

Augusztus 15-én Bukarestben, a Iolanda Balas Soter stadionban lép fel Amy Winehouse. A jazz- és soul-énekesnő először koncertezik Romániában. Amy Winehouse eddig két albumot adott ki, a világhírt második, *Back to Black* című lemeze hozta el.

Elhunyt Antal Tövissi Ildikó

Tragikus hirtelenséggel elhunyt tegnap Antal Tövissi Ildikó, a román televízió magyar adásának szerkesztője. Az újságíró jövő hónapban töltötte volna be az 53-ik életévét. Antal Tövissi Ildikó Kolozsváron született. A Babeş-Bolyai Tudományegyetem magyar-német szakán szerzett diplomát, 1982-ben. Ezt követően magyar irodalom szakos tanárként dolgozott, és a Híd című művelődési-közéleti lapot szerkesztette. A bukaresti magyar adáshoz 1990 decemberében szegődött, a nézők két évtizeden keresztül követhették műsorait. Temetése csütörtökön 12 órakor lesz, a kolozsvári Házsongárdi temetőben.

Médiagnózis

Esküvői médiatúltergés

Finisbe ért Vilmos herceg és Kate Middleton közelgő esküvőjének előkészítése. Mint a legtöbb eseményt, amely a brit királyi család „közérdeklő magánéletével” kapcsolatos, ezt az egybekelést is globális médiahisztéria előzi meg – időlegesen háttérbe szorítva a Japánban nemrég bekövetkezett földrengést, az Észak-Afrikában zajló zavargásokat, és lassan már senki nem figyel Kelet-Afrika örökös etnikumközi konfliktusaira sem. Tény az, hogy a demokrácia előretörésével gyengült a brit királyi család tényleges politikai, katonai és gazdasági hatalma, de még ma is tekintélyt parancsoló a befolyásuk. Nem csoda hát, ha olyan kitiüntetett sajtófigyelemben részesül a ma legnépszerűbb családtag, Vilmos brit

királyi herceg magánélete – olyannyira, hogy még jegyese és annak családja is kiemelkedő a szürke polgári mindennapokból, és rossz értelemben vett oknyomozó újságírók kezdték vizslatni múltjukat, kíváncsi lesifotósok jelenüket. Nem ez az első alkalom, és nem ez az első helyzet, hogy a sajtó ennyire lejáratja magát, és ekkora hatalmas energiát fektet egy olyan esemény ismertetésére – sőt: túlismeretetésére, amely legfeljebb rövidhírbe vagy riportfilmecskebe illene. A frigy globális implikációinak fontosságát nehéz felmérni, hiszen egy-egy fajsúlyos politikus bizony megfordíthatja planétánk sorsát, de véleményünk szerint semmilyen pragmatikai vagy etikai érv nem igazolja a

globális média ezen buta attitűdjét. Vagyis igen, egyetlenegy: a „fogyasztószám” hirtelen növekedése. Az ünnepet mint olyant meg kell ülni, és hírt kell adni, de fontos a mérték, és ha a botrányra kiéheztetett zsurnaliszták ekkora lendülettel nyomoznának a korrupt politikusok után is, sokkal, de sokkal előrébb lenne a világunk, és sokkal, de sokkal tudatosabb, egészségesebb világszemléletű lenne a globális médiafogyasztói társadalom. Ne feledjék azt sem, hogy Diana hercegnő, Vilmos édesanyja, halálakor egy olyan autóban ült, amely az öket „vadászó”, idegesítő paparazzikat próbálta lerázni. Mind Diana, mind a mostani esküvő esetében a média kilépni látszik abból az örö-

kös áldozat-szerepből, amelyet oly szívesen oszt önmagára, és tudatában lévén hatalmának, le-lecsap olyan élet-aspektusokra, amelyek ki vannak szolgáltatva a szenzációhajhász hírvadászoknak. Sajnos azonban a legtöbb médium nem helyezi kontextusba ezt az esküvőt – nem reflektál kellőképpen sem politikai, sem társadalmi implikációira, és így groteszk színjátékot alakít egy családi eseményből. A média szélsőségesre szoktat: nagy esküvők, nagy háborúk, nagy császárok. És közben valahol elvesztjük léteink lényegét, a kevésbé látványos, de fontos „világbefolyásoló” tényezőket.

Péter Árpád

Sokszínűség Cannes-ban

MTI

Izgalmas és sokszínű versenyre lehet számítani a 64. Cannes-i Filmfesztiválon. Az Arany Pálmáért induló 19 film alkotói között számos visszatérő vendég – a spanyol Pedro Almodóvar, az olasz Nanni Moretti, a dán Lars Von Trier, az amerikai Terrence Malick, a finn Aki Kaurismäki vagy a belga Jean-Pierre és Luc Dardenne – mellett újoncok és két elsőfilmes rendező is helyet kapott. A világ egyik legrangosabb filmes seregszemléje Woody Allen legújabb filmjének versenyen kívüli díszbe-

mutatójával veszi kezdetét május 11-én a francia tengerparti városban. A *Midnight in Paris* (Éjfél Párizsban) című filmben egy kisebb szerepben feltűnik a francia first lady, Carla Bruni-Sarkozy is. A férje, Nicolas Sarkozy államfő megválasztásának történetét feldolgozó *La Conquete* (A hódítás) című játékfilm premierjét szintén Cannes-ban tartják, versenyen kívül, és a Karib-tenger kalózáinak újabb fejezetét is. A 33 országból benevezett 1715 filmből (ez rekord a tavalyi 1665 után) 49-et filmet hívtak meg a szervezők a cannes-i fesztiválra. Ebből 19 versenyezhet a hivatalos verseny-

programban és szintén 19 kerül bemutatásra a második legjelentősebb *Un Certain regard* (egy bizonyos nézőpont) vagy egyfajta szemszög) elnevezésű szekcióban. Idén hét elsőfilmes rendező is bemutatkozhat Cannes-ban, ebből kettő a hivatalos versenyben. Az Arany Pálmáért négy női rendező, a japán Kavasze Naomi, az ausztrál regényíró Julia Leigh, a francia Maiwenn és a skót Lynne Ramsay filmje is indul. A május 11-e és 22-e között megrendezésre kerülő filmfesztivál zsűrijének elnöke Robert De Niro amerikai színész-rendező lesz. ◀

INGYENES APRÓHIRDETÉSI SZELVÉNY

Név:.....
Cím:.....
.....
tel.:.....

A hirdetés szövege (max. 80 szó)

.....
.....
.....

Mi egyszeri alkalommal ingyen közöljük apróhirdetését.

Postacím: 014820 București, Piața Presei Libere nr.1,

O.P. 33, C.P. 17

* A kedvezményt csupán magánszemélyek vehetik igénybe, magáncélú hirdetések közöttétételére.

Április 19., kedd

Az év 16. hete és 108. napja, hátravan 257 nap

Ma Emma, Malvin és Zseraldina napja van.

Az Emma női név germán eredetű, alakváltozataival, az Irma és a német Erna névvel együtt Ermin, Irmin germán isten nevéből származik, más feltevések szerint a germán hermion néptörzs nevéből ered, jelentése nagyság. Irmin a háború germán istene vagy a zivatar démona.

A Malvin germán eredetű, összetett női név, eleminek valószínű jelentése: bíróság és barát. A németben a Malwin férfinév női névpárja a Malwine.

A Zseraldin a Gerold férfinév francia alakjának női párja. Holnap a **Tivadar, Tihamér, Töhötöm** nevéük ünnepe.

Évforduló

- 1943 – Albert Hofmann svájci kémikus először vesz be LSD-t.
- 1971 – Föld körüli pályára áll az első űrállomás, a szovjet Szaljut-1.
- 1997 – Az első közös orosz-amerikai űrséta a Mir űrállomásról.

Vicc

Két barát beszélget:
– Az én anyósom mögött sok nő elbújhat.
– Olyan házias?
– Nem, olyan kövér.

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)

Úgy érzi, hogy rátalált a valódi szerelemre, románcukat mégis gondok és konfliktusok árnyékolják be. Szerencsére partnere hajlandó a kompromisszumra.

BIKA (IV. 21.–V. 20.)

Most könnyen megoldhatja az eddig elsimítatlan ügyeket, véget vethet a határozatlanságnak. Személyes vonzereje megnő, bolygója szerencsében részesíti.

IKREK (V. 21.–VI. 21.)

Izgató szerelmi kalandra számíthat. Pénzügyek terén azonban vegyes érzései alakulnak ki, és kissé tanácstalan. Eredeti ötletei mindig a célhoz vezetnek.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)

Valaki, aki korábban ajánlott önmek munkát, most ismét megkeresi egy újabb ajánlattal. Tegye félre pesszimizmusát, és vállaljon új feladatokat. Ön képes a sikerre.

OROSZLÁN (VII. 23.–VII. 23.)

Eszébe juthat a múlt, a régi szép tavaszok. Talán könnyet is csalnak a szemébe az emlékek. Párja félti önt a csalódásoktól.

SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)

Április a változások hónapja. Egy sor kérdésben megváltozik a véleménye. Mindez nem feltétlenül a jellemgyengeség jele, hanem a bölcsesség megnyilvánulása.

Recept

Húsvéti tekercs

Hozzávalók: 2 dl tej, cukor, 2,5 dl élesztő, 25 dkg rétesliszt, 25 dkg sima liszt, 3 tojás sárgája, só, 1 citrom héja, 12 dk margarin, 1 cs. vanília cukor, 5 dkg mazsola, 15 dkg darált dió, cukor ízlés szerint.

Elkészítése: Langyos tejben az élesztőt felfuttatjuk. Összedolgozzuk a 2-féle lisztet, a megkelt élesztőt, tojás-sárgát, kevés sót és a citrom reszelt héját. Annyi tejet adunk hozzá, hogy keményebb kelt tésztát kapjunk. Végül beleöntünk 10 dkg olvasztott margarint, és megdagasztjuk. Letakarjuk és kétszeresére kelesztjük. Ha megkelt, kinyújtjuk, és kétszer, háromszor hajtogatjuk, utoljára téglalap alakúra, kisujnyi vastagúra sodorjuk. A maradék olvasztott langyos margarinnal megkenjük, meghintjük vanília cukorral, és a mazsolával. Megszórjuk a cukros darált dióval, majd szorosan feltekerjük. A 2 végét összeillesztve egy kiszírozott tepsi közepére tesszük koszorú alakban. A tetejét megkenjük tojássárgával. Forró sütőbe tesszük, majd 5 perc után takaréklángon sütjük tovább. Amikor megsült, a tepsiben hagyjuk kihűlni. A tetejére fóliát is tehetünk, hogy a tészta viszszapuhuljon.

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)

Úgy érzi, rendet kell teremtenie maga körül, és rendszert kell vinnie munkájába is. Minden lehetőség megvan, hogy ezt sikeresen megvalósítsa. Merjen új ötleteket is felhasználni.

SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)

Több, korábban megkérdőjelezhetetlennek tartott dolgot új megvilágításba helyez egy váratlan esemény. Ennek feldolgozására némi időre lesz szüksége.

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)

Családi ügyek intézése köti le. A hó eleji feszült időszak után most nyugodtabb állapotban gyűrődhetnek meg feladataival. Szívesen vállalja a vásárlást és a jövés-menést.

BAK (XII. 22.–I. 20.)

Egy illető vonzódást, érdeklődést mutat ön iránt. Az ön romantikus lelke nem tud ellenállni, és biztatást sugall. Értékes, tartós kapcsolat alakul ki.

VÍZÖNTŐ (I. 21.–II. 19.)

Kiválóak a megérzései a nagy sikerek elérésére. Ragadja meg az alkalmat, hogy kikerüljön a mindennapok taposómalmából. Kerülje el a náthás, fertőző betegségeket.

HALAK (II. 20.–III. 20.)

Csillaga sokat ígér szerelem terén. Ön nem az a fajta, aki azonnal képes szerelembe esni, de most nem bírja elkerülni. Az illető megmozgatja lelkét, szellemét.

Ma

A következő napok időjárása

Szerda: 18°C, 16°C (Bukarest) - Gomolyfelhős, napos, száraz időre van kilátás.

Csütörtök: 19°C, 17°C (Bukarest) - Folytatódik a napos, csapadékmentes, egyre melegebb idő.

Jelleg

	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	20°C	5°C
Brassó	15°C	2°C
Bukarest	17°C	9°C
Csiksereda	15°C	2°C
Kolozsvár	19°C	4°C
Marosvásárhely	19°C	3°C
Nagyvárád	20°C	6°C
Szatmárnémeti	21°C	5°C
Temesvár	20°C	5°C

Készült: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

A nappali gomolyfelhő-képződés mellett sok napsütésre számíthatunk. A Kárpátokban egy-egy jelentéktelen zápor esetleg előfordulhat, egyébként csapadék nem valószínű. Többnyire mérsékelt lesz a légmozgás.

Hamlet

Horváth István

***	DROSZ ÚR ALLOMÁS VOLT	DOBÓ ISTVÁN VÁRA	LIBA-BESZÉD	SZEKÉR LEHET ILYEN	AZ UTOLSÓ ELŐTTI BETŰNK	BENTRŐL KIFEJTI	... ATYAFIAK MIKSZÁTH	MÁS CSAVATHOZ	VONTATHA TOÁLLÓ GÖZGÉP
ROSTALVA TISZTÍT									
URALMA ALÁ HAJT					FÉNYKÉP ... TAYLOR-SZÍNESZNO				
MESET MOND						...-TAK; ÓRAHANG ESKÜVŐT KÖVETI			
***	JAPÁN HARCOS ÖKÖLVÍVÓ (PÁL)						TÁBLAJÁTÉK TÖRLŐRUHA		
BELGA AUTÓJEL		LÉGNEMŰ MOZGÁS LÁSZLÓ (BEC.)							
KINCSET ELREJT					ÉTELT IZESÍTŐ SZATELLIT (RÓV.)				
NÉMET NÉVELŐ				ELŐKELŐS KÓDÓ MILLIAMPER (RÓV.)					
VIRGÁCS ÁGAI!			KIPLING HŐSE ELLENÁLLÁS JELE						
ÁRMÁSÁN HADAR									

új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:

013 701 Bukarest, P-ja Presei Libere nr. 1, corp B, etaj III, cam. 342-353 Telefon: 031/405-4088, Fax: 021/317-8847, E-mail: office@maszol.ro

Mb. felelős szerkesztő: Salamon Márton László

Vezető szerkesztő: Cseke Péter Tamás

Vezető publicista: Ágoston Hugó

Főmunkatársak: Ady András, Bíró Béla, Krebsz János, Gyulay Zoltán, Sebestyén Mihály, Székedi Ferenc, Székely Ervin

Szerkesztők: Moldován Árpád Zsolt (Aktuális) Bogdán Tibor (Hátér) Baló Levente (Kultúra) Szakács Zsuzsanna (Gazdaság) Turós-Jakab László (Sport) Farkas István (Média) Orosz Anna (Életmód) Szonda Szabolcs (Színkép)

Olvasószervező: Osváth Annamária

Tudósítók: Antal Erika – 0740-106684 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0788-715876 (Kolozsvár), Totka László – 0788-715848 (Nagyvárád), Baloga-Tamás Erika – 0746-375775 (Székelyudvarhely), Kovács Zsolt – 0788-715766 (Sepsiszentgyörgy), Mayla Júlia – 0745-682401 (Beszterce), Sike Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Fotóriporter, képszerkesztő: Tofán Levente

Grafikus: Horváth István

Tördelőszerkesztők: Lőrincz Imola, Szabó Ildikó Erzsébet

Kiadja a Scripta Kiadó Rt.

Terjesztési menedzser: Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak: Baricz István – 0788-488739 Keresztes Csaba – 0746-100830 (Gyergyó), Tósa András – 0788-715481 (Kolozs, Szilágy)

Logtanácsos: Czédly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Román Postánál (katalógusszám: 19302), közvetlenül a szerkesztőség-nél és előfizetés-szervezőinknél. Magánterjesztők forgalmazzák.

Előfizetési díjak:
1 hónapra 15 lej,
3 hónapra 38 lej,
6 hónapra 75 lej,
12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az Új Magyar Szó bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak az Új Magyar Szóra való hivatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közzölje.

Lapunk megjelenését támogatja a

COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY
Alapította az RMDSZ

Sláger Rádió fm 105,9

agnus RADIO 88.3 FM
naponta 03-08 és 12-15, csütörtökön 19-23 óra között a világhálón: www.agnusradio.ro

95 FM SICULUS Rádió

95,1 fm Paprika Rádió
Fülön csíp.

94.0 FM PROFI RÁDIÓ
A ZENE ÁRAD BELŐLE

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ FM 95,6
www.radiocluj.ro

Villámrajt a hoki-vb-n

Jégkorong

Híresszefoglaló

► Bár nem a legjobb előjellel rajtolt, a magyar válogatott sikerrel vette az első akadályt a budapesti Papp László Sportarénában megrendezett divízió I-es jégkorong-világbajnokságon. A vb házigazdái végül 7-3-ra nyertek a hollandok ellen, a gólokat Sikorcin, Horváth, Kovács, Sofron (2), Vas Márton és Vas János szerezte. A mérkőzést megelőző melegítésen Bartalis István bokasérülést szenvedett, és emiatt kénytelen volt kihagyni a meccset. Ted Sator együttese tegnap este a dél-koreaiak ellen folytatta szereplését a tornán. A találkozótól René Fasel, a Nemzetközi Jégkorong-szövetség elnöke hivatalosan is megnyitotta a világbajnokságot. A budapesti vb nyitányán pedig a feljutásra is esélyesnek tartott olasz válogatott csak nagy nehezen tudta 2-0-ra legyőzni az előző idényben még egy osztállyal lejjebb játszó spanyol csapatot, a gólokat Iannone és Helder ütötte a második, illetve a harmadik harmadban. ◀

Megállították a Polit

Labdarúgás

Turós-Jakab László

► Megtört a Temesvári Poli labdarúgócsapatának veretlensége a Liga-1 idei szezonjában. A Béga-partiak menetelését a Rapid állította meg vasárnap este, a 27. fordulóban. A találkozót Bukarestben játszották, ahol Bozovic (11.) góljára még viszonylag hamar válaszolt Zicu (19.), de a házigazdák után ismét visszavették, Roman (33.) és Pancu (60.) találatát követően pedig már csak egyszer zördült a hazai háló, Alexa (84.) szépített és egyben beállította a végeredményt is: 3-2 a Rapid javára. Alexandru Tudor játékező hét sárga lapot osztott ki, ebből hat a házigazdákra illetve. Marosvásárhelyen, a FCM gólarányt javítva nyerte az újoncok párharcát: 4-0-ra verte a Brănești-i Victoria csapatát. A gólokat Rus (29.), Didy (36.), Ruiz (45.) és Sergiu Bar (76.) szerezte, utóbbi öngólt vétett. A Kolozsvári CFR hiába vezetett kétszer is Brassóban, a Szamos-partiaknak végül be kel-

lett érniük egy 2-2-es döntetlennel. E. Koné (16.) góljára Ilyés (64.), Rada találatára (77.) pedig Distefano (79.) válaszolt.

A 27. forduló zárómérkőzése, a Kolozsvári U-Craiovai Universitatea-mérkőzés lapzártánkör fejeződött be, s a vendégek 3-0-ra kikaptak.

A craioviaiak anyagi problémái amúgy még mindig nem oldódtak meg olyannyira nem, hogy az adóhatóság megpróbálta elárverezni a klubtulaj Adrian Mititelu luxusautóját, hogy behajtsa valamit a kétmillió euróra rügő államadósságból. A Mercedes viszont most nem

talált gazdára, de a lefoglalt kocsit majd újra megpróbálják értékesíteni.

Az élvonal összetettjében a Galaci Oțelul vette át a vezetést, 53 ponttal áll a tabella élén a Temesvár (52), a Vaslui (48), a Steaua (46), a Rapid (45) és a Dinamo (44) előtt. ◀

A temesváriak veretlenségsorozatát a Rapid játékosai (fehér mez) állították meg

Fotó: Mediafax

Győri búcsú

Kézilabda

T. J. L.

► Nem jutott be a női kézilabda-Bajnokok Ligája döntőjébe a Győri Audi ETO csapata, mivel az első, spanyolországi mérkőzésen elszenvetett, 26-21-es vereség után a vasárnapi visszavágón csak 24-24-es döntetlent ért el az Itxako Reyno de Navarra ellen. A Győr sorozatban ötödik alkalommal jutott a legjobb négy közé a legrangosabb európai kupában, de csak 2009-ben volt döntős, a sorozatot megnyernie azonban akkor sem sikerült. Az Itxako döntőbeli ellenfele a norvég Larvik lesz, amely a hazai 25-20 után Podgoricában is legyőzte a montenegrói Budućnostot. A női KEK egyik döntőse a Ferencváros, amely 31-27-tel és 27-29-cel búcsúztatta a francia Metzét. A zöld-fehérek a Mar Alicanteval játszanak a serlegért, a spanyol gárda a svéd Lugit ütötte el a továbbjutástól (22-23 és 28-22). Az EHF-kupa döntőjét dán csapatok vívják, a Mídtjylland és a Holstebro. A Challenge Kupa fináléjában a török Muratpaşa Belediyesi és a francia Mios Biaganos találkozik. ◀

Büntető döntetlen

Labdarúgás

Híresszefoglaló

► A ráadásban esett két 11-es góllal döntetlen született az Arsenal és a Liverpool vasárnap esti, londoni rangadóján az angol labdarúgó-Premier League 33. fordulójában. A játékvezető ápolás miatt hosszabbított több mint tíz percet, Kuyt a 102.-ben egyenlített, miután van Persie a 98. percben szerzett vezetést az Ágyúsoknak. Ma Newcastle United-Manchester United, szerdán pedig Chelsea-Birmingham City- és Tottenham Hotspur-Arsenal-mérkőzéseket rendeznek. Az összetettben a Manchester United (69 pont) vezet az Arsenal (63), a Chelsea (61), a Manchester City (56), a Tottenham Hotspur (53) és az FC Liverpool (49) előtt.

A Bolton Wanderers nem jutott be a döntőbe az angol FA Kupában, miután a Wembley Stadionban rendezett vasárnap esti elődöntőben 5-0-ra kikaptak a Stoke Citytől. A győztes együttes – amely története során először került a sorozat végjátékába – a Manchester Cityvel csap majd össze a május 14-i fináléban.

A hazai csapatok győztek a spanyol Primera División 32. fordulójának vasárnap késő délutáni mérkőzésein. Eredmények: Deportivo La Coruña-Racing Santander 2-0, Levante-Hércules 2-1, Real Sociedad-Sporting Gijón 2-1, Osasuna-Athletic Bilbao 1-2, Espanyol-Atlético Madrid 2-2. Ma este a Villarreal-Real Zaragoza-ta-

lálkozó zárja a forduló műsorát. Az összetettben a Barcelona (85) vezet a Real Madrid (77), a Valencia (63), a Villarreal (54), az Athletic Bilbao (48) és az Atlético Madrid (46) előtt.

Az SSC Nápoly hazai pályán 2-1-re kikapott az Udinesétől az olasz Serie A 33. fordulójának vasárnap esti zárómérkőzésén, ezzel együtt megőrizte második helyét. A nápolyiak vereségével az AC Milan előnye hat pontra nőtt az élen: a 71 pontos piros-feketéket a Nápoly 65 ponttal követi, mögöttük a címvédő Internazionale (63), a Lazio (60), az Udinese (59), az AS Róma (53) és a Juventus (52) áll.

Az élvonal Borussia Dortmund 3-0-ra verte a vendég Freiburgot a német Bundesliga 30. fordulójának vasárnap esti zárómérkőzésén, s így – négy körrel a zárás előtt – nyolc pontra növelte előnyét a második helyen álló Bayer Leverkusennel szemben. Mögöttük Bayern München (55), Hannover (54), az FSV Mainz (48) és FC Nürnberg (46) a sorrend.

A Paris Saint-Germain saját közönsége előtt 1-0-ra nyert az Olympique Lyon ellen a francia Ligue 1 31. fordulójának vasárnapi játéknapján, ezzel felzárkózott aktuális ellenfele mögé a táblázaton. Előzőleg az Olympique Marseille 2-1-re nyert Montpellier-ben, a Valenciennes pedig 1-0-ra az Arles-Avignon otthonában. Az élcsoport: 1. OSC Lille 59 pont, 2. Ol. Marseille 58, 3. Ol. Lyon 53, 4. Paris Saint-Germain 52. ◀

Kikapott az élvonal

Labdarúgás

Híresszefoglaló

► A magyar labdarúgó-Moncomp Liga 23. fordulójának vasárnapi zárómérkőzésén a Szombathelyi Haladás 2-0-ra nyert az élvonal Videoton ellen. A gólok az utolsó 12 percben estek, Halmosi és Kenesei volt eredményes. A Videoton október óta először kapott ki a bajnokságban, de még így is tíz ponttal vezet a táblán.

A címvédő Debrecen továbbra is hullámvölgyben van: szombaton már a hetedik vereségét könyvelhette el a hajdúsági alakulat. Szombattól edzője sincs, hiszen a Siófok elleni buktát követően lemondott posztjáról Zdenek

Scasny. A klub vezetői elfogadták a cseh szakember döntését. Scasny Herczeg András helyét vette át decemberben, ám nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket. Irányításával a csapat mindössze egy győzelmet és három döntetlent ért el, s három vereséget szenvedett a bajnokságban. A Ligakupa döntőjében is kikapott a Debrecen a Pakstól, a Magyar Kupából pedig a Kecskemét búcsúztatta az együttest. A jelen állás szerint a DVSC nem indulhat nemzetközi kupában.

Az FTC az Üllői úton kapott ki a Vasastól, míg a Paks és a Kaposvár is begyűjtötte a három-három pontot, és ezzel a második, illetve a harmadik helyet foglalja el a táblázaton. ◀

Monte Carlo a Nadalé

Tenisz

T. J. L.

► Az első helyen kiemelt, címvédő, Rafael Nadal nyerte a 2,75 millió euró össz-díjazású, salakpályás montecarlói férfi tenisztornát, miután a döntőben 6-4, 7-5-re legyőzte honfitársát, David Ferrert. A világszoros Nadal sorozatban hetedszer diadalmaszkodott Monacóban.

A nőknél a Davis Kupának megfelelő Fed Kupában rendeztek meccseket, s az orosz válogatott után a cseh együttes harcolta ki a döntőbe jutást, miután nagy csatában nyert a belgák otthonában. Eredmény: Belgium-Csehország 2-3 (Yanina Wickmayer-Barbora Zahlavová Strycová 6-4, 6-4, Kirsten Flip-

kens-Petra Kvitová 2-6, 6-7, Wickmayer-Kvitová 7-5, 4-6, 2-6, Flipkens-Zahlavová Strycová 6-2, 6-3, Flipkens, Wickmayer-Iveta Benesová, Zahlavová Strycová 4-6, 4-6). A trófeát 2004 és 2008 között négyszer elhódító oroszok 5-0-ra győzték le az olaszokat, s pályaválasztók a november 5-6-i fináléban.

A Világcsoporthoz maradásért kiírt osztályozókon: Németország-Egyesült Államok 5-0, Spanyolország-Franciaország 4-1, Szlovákia-Szerbia 2-3, Ausztrália-Ukraina 2-3. A Világcsoporthoz II-ben maradásért: Fehéroroszország-Észtország 5-0, Szlovénia-Kanada 3-2, Svájc-Svédország 4-1. A japán-argentin párharcot értékétő módon július 16-17-ére halasztották. ◀

Nyert a magyar csodaló

Lovassport

ÚMSZ

► Több mint féleves kihagyás után ismét nyert Overdose. A magyar csodaló idei első futásán, a berlini Hoppegarten lóversenypályán lett az első, vasárnap. Az életben maradását is veszélyeztető savós patairha-gyulladásban 2009-ben megbetegedett Overdose – 14 győzelem után – tavaly augusztusban, ugyancsak a németországi Baden-Badenben elvesztette veretlenségét. Ezúttal azonban – korábbi szokásához híven – rendkívüli fölénnyel utasí-

totta maga mögé ellenfeleit. Az 1000 méteres versenyen összesen kilenc ló indult.

A magyar versenylovat a többszörös német zsekébjnok, a szerb származású Andreas Suboric lovagolta, akivel korábban már több versenyt nyertek. Bár a start előtti beállás nehezebben ment, utána viszont a ló hihetetlen időt futott: 54.1 mp-es idővel nyerte az 1000 méteres szakaszt, 3.2 másodperccel javítva meg a pályarekordot. Mindez olyan lehengerlő stílussal párosult, ami a hosszú sérülés után szintén hihetetlennek tűnt, és teljesen lenyűgözte a szakmát. Overdose már a

rajt után az élre állt, az utolsó 400 méteren pedig lovasa már teljesen elengedte. A versenynek ezen a szakaszán a magyar ló még „rátett egy lapáttal”, mintegy nyolc hosszú vert riválisaira, mégpedig úgy, hogy nem is kellett energiáit 100 százalékban igénybe vennie.

A vasárnapi verseny bizonyította, hogy súlyos sérülése után Overdose immár tökéletesen rendben van. A hogyan tovább pedig a hoppegarteni győzelem után egyértelművé vált, azaz következhet a Royal Ascot angliai derbi. „A nevezés határideje kedd, és megpróbáljuk két

éve meg nem valósult álmunkat megvalósítani” – mondja Mikóczy Zoltán. Overdose tulajdonosa szerint június 14-én a versenylov már úgy tud rajthoz állni, hogy biztos nem fog szégyent vallani az egyik legtekintélyesebb derbin, amelyen 2009-ben és 2010-ben a hatodik életévét április 2-án betöltő pej sérülése miatt nem indulhatott.

Június 14. előtt Overdose még egy előkészítő versenyt fut majd. Május 21-én a Manchester és Liverpool közötti Hajdock parkban a Temple Stage elnevezésű, II. kategóriájú versenyen 1000 méteren indul. ◀

Újragombolni a kabátot

Beszélgetés Eckstein-Kovács Péterrel, az államfő kisebbségügyi tanácsosával

„A romakérdés megoldása a tagországok feladata. Ez a világ legtermészetesebb dolga. Az államnak gondoskodnia kell állampolgáraitól” – fejt ki a lapunknak adott interjúban Eckstein-Kovács Péter elnöki tanácsos.

Zsehránszky István

► Megint egy stratégiáról van szó, a romákkal kapcsolatban. Ön rengeteget dolgozott az Országos romastratégia létrehozásáért. Rengeteget tanácskozt, rengeteget kínlódtott annak idején, hogy beindítsa a munkát. Mert több szakembernek, több terület szakértőjének az együttműködésére volt szükség, ami sohasem zökkenőmentes. Tehát, nagyon is témában van. Ezért megmondhatja: volt valami értelme annak, hogy egyáltalán létrehozták az Országos romastratégiát? Hozott-e valami eredményt ez a stratégia? Vagy csupán egyféle pótcselekvés ez is, egyféle letudása a dolgoknak?

– A stratégiára szükség volt, és szükség van most is. Mert ki kell jelölni a keretet, amin belül ezzel a kérdéskörrel, a romák életszínvonalának emelésével foglalkozni kell. Egyébként az első romastratégia, mint általában a stratégiák, tíz évre szól. Ennek az előkészítésén dolgoztam 1999-ben és 2000-ben. Végül is 2001-ben lett elfogadva, és 2010 végéig állapította meg a teendőket. Jelen pillanatban éppen „ex lex” állapotban vagyunk, mert az első

Fotó: Tófián Levente

stratégia kifutott, a következő pedig a közeljövőben fogják elfogadni. Egyelőre született egy kormányhatározat, amelyik kijelöli a főbb vázlatpontjait az elfogandó stratégiának, és egy eléggé népes munkacsoport dolgozik az Országos Romaügynökség koordinálásában ennek a stratégiának a véglegesítésén. Ezenkívül készül egy másik, mondhatni, kényesebb stratégia is. Ugyanis nagy nyomás és elvárás van az európai uniós intézményeken, mert a romakérdés európai kérdéssé vált, elsősorban azoknak az országoknak a csatlakozásával, mint Csehország, Szlovákia, Magyarország, Románia, Bulgária, ahol nagyon jelentős számú roma él. Ezeknek az országoknak az EU-csatlakozás azt jelentette, hogy a román, magyar stb.

állampolgárságú romák élhettek, és egy részük nyilván élt is a szabad helyváltoztatás jogával, s Európának a szerencsésebb felében telepedett le, hosszabb-rövidebb időre. Ennek következtében a civil szervezetek egy része nyomást gyakorol az uniós intézményekre, hogy összeurópai romastratégiát dolgozzanak ki. Nem könnyű feladat, mert az európai országok egy része ódzkodik egy ilyen stratégiának az elfogadásától, és megvannak a maguk érvei ezzel kapcsolatban. Másrészt viszont, én is úgy látom, igenis szükség van egy európai szintű proszpekcióra, előrelátásra, amit egy ilyen stratégia tartalmaz, valamint egy ütemtervre, foglalkozási tervre, és ennek a munkának az egyik előkészítő fázisa zajlott két hete Buda-

pesten. Ami ott létrejött, az egy fontos lépés, az uniós jogszabályok szerint ugyanis a stratégia kidolgozásával, megfogalmazásával az Európai Bizottság foglalkozik, viszont olyan terület ez, ahol a döntéshozásban társ szerepe van az Európa Tanácsnak és az Európai Parlamentnek. Az európai romastratégia felé vezető úton jelentős momentum volt, hogy az Európai Parlament felkérte Járóka Lívia európai parlamenti képviselőt (magyarországi képviselő a néppárti csoportban), aki egyébként roma származású, hogy készítsen jelentést és ajánlást a romák helyzetéről Európában, illetve a helyzetük javítására vonatkozó intézkedésekről, amelyeket a tagállamokban be kell majd vezetni.

Folytatása a 15. oldalon

Dan Mizrahira emlékeztünk

Egy éve sír a hantja mellett álló fa a bukaresti Belu szefárd temetőben. De Dan Mizrahi zenéje s a visszaemlékezéseit tartalmazó könyv, amely nemrég jelent meg a Hasefer Kiadónál – címe: „Így történt” – hozzásegít ahhoz, hogy a jeles zongoristáról, zeneszerzőről, pedagógusról továbbra is jelen időben beszéljünk. Ez történt most is, a Bukaresti Zsidó Kulturális Központ vasárnapi matinéjában, ahol újabb barátja, Adrian Păduraru, a találkozó moderátora és régi híve, Grigore Constantinescu egyetemi tanár emlékezett meg róla. Ștefan Iureș, a Hasefer Kiadó igazgatója, a könyv szerkesztője alkotó szellemének működéséről beszélt, amely legyőzte a halált. Aurel Vainer, a Romániai Zsidó Közösségek Föderációjának (FCER) elnöke pedig azt értékelte, hogy milyen sokan vannak jelen. Dan Mizrahi hívei zűfolyásig megtöltötték a termet, és nem is jutottak be mind.

Dan Mizrahi sokoldalú művész. Egyaránt szerette Bachot és Mozartot, Chopint és Lisztet, csodálatosan játszotta Gershwin-t, akit ő mutatott be Romániában, és akinek a műveit játszva rengeteg tapsot aratott Gershwin hazájában, az Egyesült Államokban. És Dan Mizrahi írói kvalitásai is figyelemre méltóak. Persze a szó szegény, amikor a művek beszélnek. A liedelek érzékeny és diszkrét hangja – Neluța Nicolae, Alexandra Andrei, Iulia Artamanov, Florin Diaconescu, Geanina Munteanu, Mariana Colpoș előadásában, zongorán kísérte Despina Carabella Oproiu –, a visszaemlékezésekből Ilinca Goia, a bukaresti Nemzeti Színház színésznője olvasott fel részeket, s mindezek hatása elevenen bizonyította a szerző jelenlétét. Dan Mizrahi megidézéséhez hozzájárult a Gabriela Popescu által készített tévéinterjú bejátszása is, viszont az igazi nagy meglepetés Iancu Țucărmannek köszönhető, aki bemutatta a Dan Mizrahi liedeleit tartalmazó CD-t, amelyeket Cecilia Mizrahi énekesnővel, a zeneszerző feleségével vett fel.

És finis coronat opus: George Gershwin Kék rapszódiját hallhattuk Dan Mizrahi előadásában.

Iulia Deleanu

Mindenkit partnernek tekintünk

„Nagyon fontos, hogy a magyar kormány semmi olyat ne tegyen, ami azzal járna, hogy egy esetleges kormányváltás után azonnal mélypontra zuhanjanak a kétoldalú román-magyar kapcsolatok. A mindenkori magyar kormánynak jó viszonyra kell törekednie a mindenkori román kormánnyal, és csak akkor kell konfrontálódni, ha az itteni magyar közösséget negatív intézkedések sújtják” – fogalmazta meg a Lehet Más a Politika (LMP) határon túli politikai hitvallását lapunknak adott interjújában Dorosz Dávid országgyűlési képviselő. 14. oldal

Fotó: Moldován Árpád Zsolt

Dorosz Dávid, a Lehet Más a Politika (LMP) kisebbségügyi szakpolitikusa

Nincs helye az uszításnak!

Az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatala elítéli Csibi Barna tettét, aki egy mindenki számára megalázó és sértő módját választotta a március 15. megünneplésének, azáltal, hogy Csíkszeredében, egy nyilvános rendezvény során, jelképesen felakasztott egy Avram Iancu ábrázoló bábút. Úgy gondoljuk, hogy a hasonló gesztusok, még ha egyre ritkábbak is, az idegengyűlölet elmélyüléséhez, az intolerancia elterjedéséhez és agresszív politikai diskurzushoz vezetnek. A kilencvenes évek elejének hangulatát idéző incidensek semmiképpen sem segítik azt a törekvést, melyet az RMDSZ és a magyarság évek során alakított ki a többségi társadalom egészével, az együttműködés és párbeszéd eszközeivel. Sajnálatosnak tartjuk, hogy egy ilyen esemény publikítása olyan további feszültségekhez vezetett, amelyek okot adtak egyes politikusok körében arra, hogy a közvitában ismét felerősödjön az idegengyűlölet és kisebbségellenes hangvétel. Félő, hogy a szenzációhajász média, mely túlzottan felkapta Csibi Barna gesztusát, akár ad hoc hőst vagy áldozatot fábrikálhat belőle, holott az általa elkövetett incidens mindössze egy büntetőjogi eljárásra ad okot, mint ahogy ez be is következett. Az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatala úgy látja, hogy ez az incidens és az azt követő hangulatkeltés nem kívánt árnyékok vet a magyar közösség egyik legjelentősebb ünnepére, és mint minden esetben, most is arra szólít fel, hogy közösen őrizzük meg az országban élő nemzeti közösségek között a kölcsönös megbecsülést, a bizalmat és a párbeszédre alapuló hagyományossá vált viszonyt, és egyben elítél minden olyan próbálkozást, amelynek nyilvánvaló célja különböző közösségek egymás elleni uszítása.

Markó Attila államtitár

Mindenkit partnernek tekintünk

Interjú Dorosz Dáviddal, a Lehet Más a Politika (LMP) kisebbségügyi szakpolitikusával

Moldován Árpád Zsolt

► A Lehet Más a Politika már megjelenésekor egyedül hangot ütött meg a magyar politikában. A határon túli magyar ügyekhez való hozzáállása sok mindenben eltér a „bevett” pártok megközelítésétől. Hogyan jellemzné ezt a politizálást?

– Politikai hitvallásunk három nagy elvre épül: igazságosság, fenntarthatóság és részvétel. Ez utóbbiból kiindulva számunkra az a legfontosabb, hogy Budapest ne próbálja egy kellemes íróasztali szék mellől osztani az ésszt, és megmondani azt, hogy az itteni közösségeknek mit és hogyan kéne csinálni, kivel és hogyan kössenek szövetséget, illetve kompromisszumot. Ide kell jönni, és mindenkit partnernek kell tekinteni, minden olyan politikai pártot, civil szervezetet, amely legitimen képviseli az itteni közösséget, vagy a közösség bármelyik részét. Nagyon nagy hiba az, ha egyszerűen képzeljük el az erdélyi vagy akármelyik magyar közösséget. Ezek sokszínű közösségek, és ezt a sokszínűséget tiszteltetben kell tartani és ennek megfelelően kell velük kommunikálni. Nem nekünk kell megmondani, hogy mit kell itt csinálni, hanem nekünk meg kell hallgatni, hogy mik azok a problémák, amelyek megoldásában segíteni tudunk.

► Ezt akarják ők maguk is...

– Igen, de ez az, amit Magyarországon nem értenek meg, az utóbbi hetekben-hónapokban nem érte felé mennek a dolgok.

► Ez a hozzáállás nagyon hasonlít a nem kormányzati szervezetekéhez.

– Ennek az alapja ott keresendő, hogy a legtöbb tagunk és a vezetőségből is nagyon sokan civil szervezetek háttérrel rendelkeznek. A működésünk ennek megfelelően bázisdemokratikus, nálunk tényleg vannak valódi demokratikus választások és minden fontos döntést a kongresszus hoz meg. Sokkal szélesebb a kongresszus hatásköre, mint bármelyik magyarországi pártban. Láttuk, hogy az elmúlt 20 évben hova vezetett, ha egy személy vagy egy csoport nagyon erőteljesen irányítani tud egy párton belül. Két év után nem mondható el, hogy hibátlan a teljesítményünk, illetve, hogy mindent jól csinálunk, viszont vannak jó példák. A német zöld párt ugyanilyen bázisdemokrata alapokon hihetetlenül sikeres tud lenni Németországban. Középtávon nagyon is reális, hogy ugyanazt mi is elérjük.

► Milyen konkrét javaslata

van az LMP-nek arra, hogy a határon túli magyar közösségek megmaradjanak?

– Elsősorban az autonómia, amely egy mindent átfogó nagy cél. Ezen túlmenően az elmúlt húsz évben elhanyagoltuk azt, hogy a gazdaságpolitikát úgy irányítsuk. Ugyanis ha nincs jó gazdaságpolitika, akkor nem lesznek munkahelyek és fiatalok el fognak innen vándorolni. S ha egyszer már elmentek, akkor 80-90 százalékuk nem fog már visszatérni. Ezért Magyarországnak olyan programokat kell beindítania, amelyek azt támogatják, hogy a magyarországi cégek különböző kedvezményeket, illetve ismereteket kapjanak arról, hogy hova fektessenek be. Székelyföldön óriási kihasználatlan turisztikai potenciál van, ami tökéletesen pénz hiányában egyszerűen nem indul be.

► Romániában kit tekintetek partnerszervezetnek, rokonpártnak?

– Alapvetően nemcsak politikai pártokkal vagyunk, illetve leszünk kapcsolatban. Nagyon fontosnak tartjuk, pontosan a saját gyökereink miatt is a civil szervezetekkel való egyeztetést, de nem akarunk rájuk települni. Nekünk a civil szervezetekkel az a célunk, hogy meghallgassuk, hogy nekik, illetve az általuk képviselt közösségnek milyen ügyeik, problémáik vannak, és mi segíteni tudunk azok intézésében. De nem akarjuk őket a mi meghosszabbított kezünként vagy bármilyen kliensirodaként működtetni. A politikai párok közül pedig minden legitim politikai párttal kapcsolatra törekszünk. Nem akarjuk azt eljátszani, hogy vannak, akiket jobban szeretünk, és vannak, akiket kevésbé.

► Számba veszik az LMP-t a határon túli magyar pártok?

– Szerintem igen. Mind az RMDSZ, mind a Magyar Polgári Párt részéről nyitottságot tapasztaltunk, az új párttal (Erdélyi Magyar Néppárt – szerk. megj.) pedig azonnal fel fogjuk venni a kapcsolatot, amint hivatalosan is megalakulnak.

► Erdélyben is polarizálódott a politikai paletta, ezért valószínűleg előbb-utóbb valamilyen állásfoglalást fognak kérni az LMP részéről.

– Lehet, hogy kérni fogják, de mi nem fogjuk megadni. Ha én vagy kollégáim Erdélybe jövünk, mindenki találni fogunk. Hasonlóképpen tettük a közelmúltban Szlovákiában is, amikor pártelnökünkkel, Schiffer Andrással egy nap alatt találkoztunk mindkét felvidéki magyar párt vezetőivel, meghallgattuk mindkét alakulat

véleményét. Konfliktusaikba nem szeretnénk beleszólni, tehát semmilyen döntőbíráskodási szerepet nem vállalunk.

► Mennyire köszön vissza az LMP-ben a volt Szabad Demokraták Szövetsége?

– Szerintem semennyire. A politikai ellenfeleink szeretik ezt a bélyeget ránk húzni, és szeretnék ezzel minket megtámadni, de konkrét bizonyítékkal soha senki nem szolgált. Személyi összetételben senki sem tud mutatni egyetlen olyan LMP-st, aki nek bármilyen köze lett volna politikusként az SZDSZ-hez. A vezetésből senki sem politizált az LMP megalakulása előtt, ez alól Mille Lajos az egyetlen kivétel, aki a Magyar Demokrata Fórum országgyűlési képviselője volt 1990-1994 között. Ami pedig az ideológiát illeti, az homlokegyenest ellentétes. Gazdasági téren száznál is több fokban szembenállásban vagyunk azzal a neoliberális,

tüntet, növelnünk kell a párttagságunkat.

► Ez most mennyi?

– Hétszáz fő. Nevetségesen alacsony szám, de van egy viszonylag széles szimpátiázás és aktivista csoport körülöttünk, ők harcolták végig a kampányokat. Úgy érzem, hogy a következő egy-két évben ezt a hálózatot, a tagságot és a belső folyamatokat kell professzionalizálnunk, megerősíteni, mert a külső támogatottság mindehhez megvan.

► A felé mutatnak a dolgok, hogy az Országgyűlés szavazati jogot is biztosít majd a magyar állampolgárságot felvevő határon túliaknak.

– Mi ezt nem támogatjuk, mert úgy gondoljuk, hogy egy adott közösségben azoknak kell döntést hozniuk, akik a közösség döntéseinek a következményeit magukon viselik. El tudunk képzelni például egy megerősített

rintem százalékarányosan minimum ugyanannyit fognak elérni, mint a magyarországi területeken, de elképzelhetőnek tartjuk azt is, hogy mind Erdélyben, mind a többi határon túli régióban a mostani választási eredménynél magasabb arányban szavaznak ránk.

► Az erdélyiek nem ismerik az LMP-t. Optimizmusát mire alapozza?

– Még van három évünk arra, hogy ismertté tegyük magunkat. Magyarországon is két év alatt futtattuk fel a pártot, nagyon nagy ismertséget értünk el. A semmiből sikerült megugrani az 5 százalékos parlamenti küszöböt. Ugyanezt meg fogjuk tudni csinálni itt is.

► Mit gondol, tíz év múlva hány új állampolgára lesz Magyarországnak a könnyített honosítási törvénynek köszönhetően?

– A mostani számok alapján úgy gondolom, hogy félmil-

niában – megvannak a megfelelő hatóságok. Tessék elmentni a rendőrségre, ügyészségre és feljelentést tenni. Úgy gondolom, hogy Budai Gyula jelen pillanatban a magyarországi feladatait se tudja ellátni, vagyis csak olyan szempontból tudja, hogy a mások háza táján felgyülemlt ügyeket vizsgálja, de nem vizsgálja azokat a nagyon komoly korrupciós ügyeket, amelyek a fideszes vezetésű önkormányzatokban felgyülemltek.

► De ha magyarországi pénzekről, budapesti támogatásokról van szó?

– A magyar támogatások kapcsán is lehet feljelentést tenni Magyarországon, Budai Gyula is tehet feljelentést az ügyészségen, de ezt ilyen kifejezett politikai éllel és tisztogatási céllal felhasználni és lényegében hecckampányt folytatni egyes politikai erők ellen, ahogy ez megtörténik Magyarországon is Budai Gyula vezetésével, ez az én gyomromnak erős. Van erre törvényes út, ezt tessék betartani. Budai Gyula politikai megbízott, neki nincs közjogi szerepe. Őt a kormány kinevezte arra, hogy a „csontvázakat” kiborítsa a szekrényből. A közvélemény, illetve a közhatóság által gyakorolt vádat a rendőrség és az ügyészség látja el.

► Mit gondol az LPM arról a „nagy szerelemről”, ami a Fidesz és a PD-L, illetve Orbán Viktor magyar miniszterelnök és Traian Băsescu román államfő között szövődött?

– El kell ismernünk, hogy ennek vannak jó aspektusai is. Az, hogy az állampolgársági törvény így átment, és ebben a román kormány részéről nem volt vita, jó dolog. Másfelől azt is látni kell, hogy a Fidesz azért orientálódik egyre inkább felé a kormányerő felé, mert a környéken nem nagyon van más partner. Az elmúlt fél év, de főleg az elmúlt 3-4 hónap európai elnökségi teljesítménye még inkább kiszívta a levegőt a Fidesz mellől az európai pártok között.

► Többször is elhangzott, hogy Románia és Magyarország jelenlegi kormányerőit az érdekek szövetsége köti össze.

– Ez így van. Nagyon fontos viszont, hogy semmi olyan dolgot ne tegyenek, ami azáltal járna, hogy egy esetleges kormányváltás után azonnal mélypontra zuhanának a kétoldalú kapcsolatok. A mindenkori magyar kormánynak jó viszonyra kell törekednie a mindenkori román kormánnyal, és csak akkor kell konfrontálódni, ha az itteni magyar közösséget negatív intézkedések sújtják.

Fotó: Tófián Levante

általában konzervatív pártok által képviselt gazdaságpolitikával, amit az SZDSZ próbált erőltetni és amit paradox módon most épp a Fidesz valósít meg.

► Kikhez szól elsősorban az LMP?

– Nagyon sok a fiatal szavazónk, a 18-27 éves korosztályban nagyon erősek vagyunk. A mi szavazóbázisunk rendelkezik a legmagasabb iskolai végzettséggel, és én azt látom, hogy már nincsenek nagy fehér foltok se demográfiaiilag, se területi eloszlásban a párt támogatottságában. 2010 áprilisában 7,5 százalékkal kerülünk be a parlamentbe, amit stabilizáltunk, és január óta talán növelni is tudtunk. Nagyon bízom abban, hogy 2014-ben sokkal jobb eredményt érünk majd el, és megkerülhetetlen erő leszünk. Az építkezés számunkra a legfontosabb feladat most, erről szól az idei év. Ki kell építenünk a hálózatunkat, meg kell erősíteni a szerveze-

konultatív testületet, azt viszont nem, hogy a kormánytöbbség kifejezetten határon túli szavazatokon múljon. Hosszú távon azt is látjuk, hogy a szavazati jog megadása nemcsak emiatt veszélyes, hanem azért is, mert veszélyezteti az autonómiát. Az autonómia és a szavazati jog együtt nem fog működni, és a kormánynak választania kell. A magunk részéről az autonómiát fontosabbnak tartjuk, és a legkiemelkedőbb nemzetpolitikai célnak tartjuk, amiről nem szabad lemondani. Senki nem mondja ki, hogy ez a kettő kizárja egymást, de ezt a kormány is tudja.

► Ha a kormánytöbbség úgy akarja, akkor lesz szavazati jog, mert sokan vannak. Ebben az esetben az LMP mit csinál? Erdélyben is terem majd babér az LMP-nek?

– Elfogadjuk a parlament legitimen hozott döntéseit, tiszteltetben tartjuk őket, és aszerint fogunk eljárni. Sze-

lió, de akár 6-700 ezer ember is igényelni fogja. Nagyon fontos az a kérdés, hogy miként alakul majd a helyzet Kárpátalján és Felvidéken. E két régió közül is inkább Felvidéken, mert bár Ukrajnában sem elfogadott a kettős állampolgárság, nem veszik olyan szigorúan. Felvidék a problémás a szlovák állampolgársági törvény miatt, amely egy normális európai országban egyszerűen elfogadhatatlan. Ezt gyorsan meg kell változtatni, el kell törölni.

► Jelenleg Romániában a különböző hazai vagy magyarországi támogatások elszámoltatása az egyik legaktuálisabb téma. Az LMP ehhez a kérdéshez miként viszonyul? Nyúljon át Budai Gyula keze Erdélybe is? – Ha valakinek olyan értesítései vannak, amelyek arra vonatkoznak, hogy itt pénzek lenyúlása történt meg, vagy korrupció esete forog fenn, akkor arra – mind Magyarországon, mind Romá-

„Újra kell gombolni a kabátot”

Folytatás a 13. oldalról

► **Ha jól értettem, a romák kérdése azért lett európai ügy, mert azokban az országokban, ahol élnek, a romák kérdését nem oldották meg. Most már, kérdelem én, ha a tagországok nem képesek vagy nem akarják megoldani ezt a kérdést, akkor Európa, az unió meg fogja oldani? Általában, legalábbis úgy tűnik, hogy az EU intézkedései, amelyek minden tagállamra vonatkoznak, eléggé korlátozott hatékonyságúak. Akkor mit remélhetünk ebben az esetben?**

– Nekem más a véleményem. Igenis az európai jogszabályok egy része felülírja a nemzeti törvényhozást, és azonnali alkalmazást nyer a nemzeti jogrendszerben is. Tehát az európai normák egyre fontosabbak lesznek, és láthatóak fognak válni a tagországokban. A mindennapi életünkben láthatóakká válnak már most is. Teljes mértékben egyetértek azokkal a „bürokratákkal”, „európai bürokratákkal”, akik azt mondják, hogy a romák kérdése megoldása elsősorban a tagországoknak a feladata. Ez a világ legtermészetesebb dolga. Egy államnak gondoskodnia kell az állampolgáiról. Persze az embereknek joguk van mozogni, joguk van más országban is letelepedni, szaképesítést szerezni, akik mobilisak, hogy állást változtassanak és életmódot változtassanak. Joguk van hozzá, és sokan élnek vele. Feltétlen van ennek egy európai dimenziója, és hogyha egy roma család letelepedik, természetesen azt, Párizs külvárosában, és ott él három évig, és a gyerek iskolaköteles lesz, akkor az már a francia államnak a gondja, és ha a roma család Franciaországból átmegy Olaszországba, akkor ott kell gondoskodni róluk. Nyilván, személyes véleményem ez, személyes meggyőződés. Visszatérve Romániába...

► **Igen. Térjünk csak vissza. Mert nem ruházhatjuk másokra a tennivalóinkat...**

– Nagyon érdekes lesz a soron következő népszámlálás eredménye; az, hogy hányan fogják magukat romaként identifikálni...

► **És az Ön véleménye szerint többen fogják romának vallani magukat, mint eddig?**

– Meggyőződésem, hogy többen. A tíz évvel ezelőtti népszámláláskor félmillió ember nyilatkozta azt, hogy a nemzetisége roma, illetve hogy roma etnikumú román állampolgár. S bár nyilvánvaló, hogy ez saját bevallás kérdése, mégis megemlítem, hogy az itt dolgozó EU-s bizottság másfél, kétféle teszti a környezete által románként tekintett román ál-

lampolgárok számát. Megkockáztatnám azt a nézetet, hogy a bizottság által említett romák jó része integrálódott egyénekként, közösségként a többségi társadalomba. Amiről sürgősen tárgyalnunk kell, és ahol feltétlen tennivalónk van, országos szinten, európai szinten is, az a rurális mélyszegénységben élő roma közösségek helyzete. Alig van olyan falu, község Romániában, amelynek ne lenne cigánysora, amelyeknek ne lenne cigánysora, ahol mélyszegénységben élnek, és ahol a lakosok, paradoxális módon, az 1989. decemberi változások után rosszabb helyzetbe kerültek, mint amilyenben azelőtt éltek. És amiről szintén tárgyalni kell: a városi gettóknak nevezett, túlnépesedett, szintén mélyszegénységben élő roma közösségek helyzete. Ezeknek a közösségeknek a felemelése, integrálása a társadalomba a nagy feladat, és itt kell előrelépni.

► **Nagyon is konkrét feladat. Elméleti megoldásokkal, stratégiákkal már tele a padlás, egyébre lenne szükség: törvényekre, intézményekre, anyagi támogatásra. Ezt mondom én...**

– Látszólag, egy kívülálló számára egyszerűnek tűnhet, de korántsem az... Romániában a törvényes keret, bár nyilvánvaló, hogy nem teljes, hogy finomítani kell, de megvan. Lehet, hogy nagyjából európai uniós nyomásra jött létre, de egy létező törvényes keret. Elsősorban a diszkriminációt tiltó jogszabályokat említeném...

► **Amelyeknek a létrehozásában Önnek is jelentős szerepe volt. A Kisebbségvédelmi Hivatal vezetőjeként kezdeményezte és Markó Attilával együtt véghez is vitte a Diszkrimináció Elleni Országos Tanács létrehozásának alapjául szolgáló jogszabály kidolgozását, elfogadtatását, amit a tanács megalapítása követett...**

– Tehát megvan a diszkriminációt tiltó jogi csomag, és a már említett romastratégia. Az Országos romastratégia keretében megszülettek olyan jogszabályok, amik lehetővé tesznek néhány pozitív gyakorlatot, Romániában is. Itt a mediátorokról van szó, elsősorban.

► **Hatékonyan működnek?**

– Hatékonyan működnek, csak hát megint paradoxális helyzet alakult ki: az utóbbi időben leépülőben vannak.

► **Jellemző ránk.**

– Több mint ezer személyről van szó: a legtöbben roma nők és férfiak, akik vállalják azt, hogy ezekben a nehéz sorú közösségekben éljenek. Egy részük iskolai mediátor, azzal foglalkozik, hogy a roma családok gyermekei iskolába járjanak, és hogy mi-

nél magasabb fokú iskolázottságot szerezzenek. Több százra tehető az egészségügyi mediátoroknak a száma is, akik abban járnak közre, hogy a roma közösség tagjai alapvető egészségügyi ellátásban részesüljenek. Ez azért is gond, mert a mélyszegénységben élő romák közül sokan még személyazonosságigazolvánnyal sem rendelkeznek, a betegsegélyzőhöz hozzá nem járuló emberek. A mediátorokat eddig központi pénzből fizették. A decentralizációval ez a feladat, mármint a finanszírozásuk, a helyi tanácsok hatáskörébe került, és tudjuk, hogy tömegével vannak olyan önkormányzatok, amelyek egész egyszerűen nem tudják fizetni az alkalmazottaikat, de még a közvilágítást sem, és akkor hát az első, amit meg akarnak spórolni, az a mediátorok fizetése: a

Fotó: Tólfán Levente

mediatori állásokat megszüntetik. Tehát itt visszalépés tapasztalható. A másik vonatkozás: mindenki tudja azt, hogy az oktatáshoz való hozzáférés, és a minél magasabb szintű oktatási fokozat elérése kardinális kérdés mindenki, így a romák esetében is. Csak hogy az ő esetükben bonyolultabb a helyzet, mert a családról van szó. Hogyha a családban nincs jövedelem, hogyha a családnak nincs hol laknia, vagy rettenetes körülmények között lakik, hogyha a családban nincsenek meg a minimális egészségügyi-higiéniai feltételek, akkor problémássá válik az oktatás kérdése is. Tehát itt, és a stratégia – mind az országos, mind az európai – egyszerre próbál összpontosítani ezekre a területekre. És például az, hogy a romákat bevonnai a munkaerőpiacra, elérni azt, hogy a romák ne abból éljenek, hogy várják a gyerekpénzt vagy a társadalmi segélyt, és ez legyen az egyetlen jövedelemforrásuk, hanem hogy ők is kereset-hez jussanak, és urambocsál, adót fizessenek, ez a nagy feladat. A mikro-hitelek biztosítása, kisvállalkozásoknak a támogatása szintén olyan feladat, ami-

nek a megoldását illetően – Romániáról beszélek – bizony gyengén állunk. Nem az eredmények, hanem a tennivalók dominálnak. A Járóka-jelentés is hangsúlyozza, és az Országos romastratégia-ában is szerepel a hozzáférés a különböző információkhoz és impliciten a pénzekhez. Aki azt mondja, hogy a romák felzárkóztatására nincs pénz, az hazudik. Mert van. Az országos programban is lelhet forrást, és az európai források szintén jelentősek lettek az utóbbi időben. Tehát el kell érni azt, hogy a pénzek legyenek leihívhatók, és lehetőleg olyan módon leihívhatók, hogy az érdekeltek hozzá tudjanak jutni ezekhez a forrásokhoz. Tehát az eljárás egyszerű legyen. Ne a klasszikus nagy brüsszeli bürokrácia. És a felvett pénz legyen elszámolható, és az akció legyen kiérthető. Ebben az európai-

ügyekkel foglalkozó szakember, aki származásilag is roma. Persze ezen a téren is lenne javítanivaló, finomítanivaló. A prefektúrák szerepe, mint tudjuk, nagyon csökkent, hála Istennek...

► **Igen, mert az önkormányzatok felé haladunk.**

– Tehát normális lenne, hogy a roma szakemberek is a megyei tanácsok mellett működjenek elsősorban. A Járóka-jelentésben is benne van mint igény: hogy a roma civil szervezetek képviselői is részt vesznek a helyi önkormányzatok megbeszélésein, amikor a romákkal kapcsolatos kérdés van napirenden.

► **Hogyan lehetne a helyi önkormányzatokat érdekeltté tenni? Hogy számukra ne csak lelkiismereti kérdés vagy erkölcsi kérdés legyen a roma ügynek a kezelése. Mert ha érdekeltté vál-**

egyikben a polgármester igenis küzd azért, hogy felzárkóztassa a romákat, és pénzalapokat szerez hozzá, végső soron az egész község javára. Tőle tíz kilométerre pedig, a másik község vezetői visszaküldik a pénzt, amit romák lakáshelyzetének javítására utaltak ki. Inkább visszaküldik, mert az a céljuk, hogy elüldözze a romákat.

► **Ez, azt hiszem, már a bűnügy határát súrolja...**

– Nagyon sokat számít az emberi minőség, és végső soron az előítéletmentesség, valamint az: hogy a közösség képes legyen befogadni az egyre növekvő roma népességét. Itt komoly feszültségek vannak. Például ott, ahol a roma népesség szaporodásával a románok vagy a magyarok elvesztik többségi pozíciójukat a községben, és akkor egy demokratikus szavazás esetén már a romák lesznek azok, akik polgármestert fognak adni, vagy az ő véleményük lesz a döntő a helyi tanácsban. Ezt nem mindegy nézik jószemmel.

► **Viszont tudomásul kell hogy vegyék. A buta ember az, aki nem veszi tudomásul a tényeket.**

– A buta vagy esetleg rasszista vagy idegengyűlölő. Ugyancsak feszültséget kelt, amikor mozgás van, amikor idegenek jönnek be nagy számmal egy közösségbe. Ez azonnal meglátszik falun is, de városban is. A rettenetes falusi körülmények miatt sokan városba húzódnak, ott keresik a jobb megélhetést, vagy pedig külföldre mennek, és ott egy ideig gyökerelenek, problémás a beilleszkedésük. Tudomásul kell venni ezt, és segíteni kell őket. Ez a kérdés lényege.

► **Romániában kik lehetnek az európai szervezetek a partnerei roma ügyben? Mert ez is nagyon fontos.**

– A roma élet részéről nagy harc volt azért, úgy tűnt, közös kívánságuk az, hogy legyen egy Országos Roma Ügynökség, amelyiknek rangja van ahhoz, és megfelelő számú alkalmazottja, hogy a specifikus roma kérdésekkel foglalkozzon. Nos létrejött, működik, majdnem egy évtizede, és most a roma civil szervezetek nagy többsége azért küzd, hogy szüntessék meg ezt az országos hivatalt, mert azt mondják, hogy nem hatékony, nem képes, és gyakorlatilag nem lehet képes arra, hogy egymagában megoldja a nagyon sokrétű problémákat. És ebben van logika. Nem azt mondom, hogy feltétlen meg kell szüntetni ezt az intézményt, de valahogy újra kell gondolni a kabátot. A romák felzárkóztatásának a kérdése valóban több minisztériumnak kell hogy a közös gondja legyen.

► **Ez nagyon lényeges dolog, észre kellene hogy vegyék azok is, akik a mediátorok leépítésén munkálkodnak.**

– Nem mondom neveket, sem polgármestereket, sem pedig községek nevét, de féltelmes az, hogy két egymás mellett levő község közül az

Miként lép hatályba a törvény?

Murvai László

Az új tanügyi törvény (TT) rendelkezik egy VII. fejezettel is, amely a *Záró- és átmeneti rendelkezések* címet kapta. Sajnos ennek a fejezetnek a cikkelyeit már lan-
kadó figyelemmel tanulmányozza az érdeklődő. Pedig esetünkben ennek a résznek legalább olyan jelentősége van/lesz a gyakorlati alkalmazásban, mint a TT egészének. Nézzünk bele alaposabban ezekbe a rendelkezésekbe.

a) Mindjárt az első cikkely (a 361-es) azt tisztázza, hogy a TT a *Hivatalos Közlönyben (Monitorul Oficial)* való közzétételétől számított 30 nap elteltével lép érvénybe. Ha föllapozzuk ezt a dokumentumot, azt látjuk, hogy a TT a 2011. január 10-én a *Hivatalos Közlöny* 18-as számában jelent meg. Tehát az új TT február 10-e után lépett életbe.

b) Semmi meglepőt nem találunk abban, hogy a *Záró és átmeneti rendelkezések* fejezetében a 361-es cikkely második alpontja hatályon kívül helyezi az oktatás 2011 előtti alapdokumentumait: a 84/1995-ös törvényt, a Pedagógusok státútumát, a minőségbiztosítást szabályozó sürgősségi kormányrendeletet stb. Erre azért volt szükség, hogy a TT tiszta lappal indulhasson.

Megjegyzés: a jó bizánci szokás szerint a tiszta lap elmélete csak absztrakció. És ez így igaz most is, mert az új TT egy kiskapus megoldást is rá tud vezetni erre a „tiszta lapra”: nem azt mondja, hogy az új TT kihirdetésével minden addigi törvényt, rendeletet stb. visszavon, hanem azt, hogy minden – a törvénnyel ellenkező rendeletet hatályon kívül helyez. (Azaz románul nem: „(...) orice alte dispozitii” hanem „(...) orice alte dispozitii contrare”) Vagyis azt majd a nemtudomkik, de

leginkább az ügyvédek döntik el, hogy az előző törvénykezésben mi az, ami ellentmond az új TT-nek és mi az, ami nem. Szerintem ez kiváló jogászcsemege lehet majd.

c) Ott tartottunk, hogy a 361-es cikkely (1.) bekezdése alapján az új TT hatályba lépett. Ha már életbe lépett, akkor működik is, és ezt követni lehet. Hadd említsünk pozitív példát: a TT 253-as cikkelyének jótékony hatását már a pedagógusok közül sokan élvezhették is. Miről van szó? A 253-as cikkely előírja, hogy azok a pedagógusok, akik a TT megjelenése előtti három év valamelyikében a titularizálási vizsgán legalább hetes osztályzatot értek el, de ennek ellenére nem sikerült titulárisá válniuk, folyamodhatnak azért az állásért, amelyet éppen elfoglálnak, ha az illető állás „életképes”, azaz a tanuló létszáma indokolja az állás megtartását, és folyamodványukkal az iskola adminisztrációs tanácsa is egyetért. Emeljük ki külön: az új törvénykezés egyik meghatározó tényezője, a decentralizáció működni kezdett. Ez országos szinten azt jelenti, hogy a cikkely előírásainak megfelelően, 2011. március havában 3274-en nyertek tituláris állást. A tanügy szempontjából az is igen hasznos, hogy ebből a 3274 titulárisból 1273-an vidéki iskolákban fognak dolgozni.

Megjegyzés: a titularizálási vizsga iskolai szintű megszervezésére és lebonyolítására már 1998–1999 között is tett kísérletet a szakárca vezetősége, de a soron következő kormány ezt a kezdeményezést 2000-ben, amint hatalomra került, gyorsan derékba törte. Az új TT mind a pedagógusok alkalmazásának mind értékelésének problémakörét kiemeli a központi intézkedések gyűjteméből és az iskola hatáskörébe sorolja be (lásd

a 89-es és a 93-as cikkelyek előírásait). Tehát minden iskola maga határozhatja meg azt, hogy kivel dolgozik majd. Persze, ennek a jogkörnek az érvényesítése a jobb lehetőségek mellett nagyobb felelősséget is ró az oktatási intézmény vezetőségére, mert ezután csak magukat okolhatják az esetleges rossz választásért.

d) A TT 361-es cikkelye,

amely az elemi szintű oktatással foglalkozik, erre nem fogalmaz meg sajátos szabályzót. A 19-es cikkely b) pontja viszont arról szól, hogy szervezhető olyan oktatási intézmények, amelyekbe tanulók, óvodások és bölcsődések is fölvehetőek. Vagyis a TT lemond a bölcsőde, az óvoda és az iskola merev különválasztásáról. Erre a megoldásra bizo-

zatosabbra. Nehéz lenne a kettő közül valamelyikhez letenni a voksot. De erre nincs is szükség, mert az a legjobb megoldás, amit a közösségek a maguk számára elterveznek. A TT előírásai biztosítanak is lehetőséget erre, mert nem azt mondják, hogy ezt így kell, hanem azt, hogy ezt így is lehet. A gyermekek életkorát is „rugalmasan” kezelik. Az előkészítő

Ez rengeteg idő, mondhatják a szkeptikusok, várjuk ki a végét, még ki tudja, mi minden történhet, addig még sok víz lefolyik a Dâmbovița stb. stb. Különböző az új oktatási szerkezetet csak akkor lehet bevezetni, ha készen lesz az új Curriculum. Tehát várjuk meg az új nemzeti alaptanterv elkészülését, amely erre a curriculumra épül majd. Annál is inkább nem ildomos sietni, teszem én hozzá, mivel a 2011. március 11-én, az Európa Tanács és Románia bilaterális összejövetelén az ET képviselői még értékes és újszerű javaslatokat fogalmaztak meg, a rendelkezésükre álló adatok elemzése kapcsán. Például azt, hogy a romániai fiatalok 40%-a nem rendelkezik olyan alapkompenciákkal, amelyekre a társadalmi életben szükségük van, vagy azt, hogy az elkövetkező időszakban 20 százalékkal nő majd azoknak a munkahelyeknek az aránya, amelyek felsőfokú kompetenciákat igényelnek, ezért is kell/kellene pl. újraértékelni a terciáris oktatás szervezését, finalitását. Azt is hangsúlyozták, hogy szükség van a munkaerőpiac és az oktatási struktúrák eredményesebb összehangolására. Ezek az elvárások és még sok más egyéb csak akkor válhatnak az előírások jelszószerű megfogalmazásain túl az oktatás gyakorlatává, ha az egyéni és kulcskompetenciákat, az oktatás flexibilitását az új nemzeti alaptanterv mindenképp a hazai igényekhez és lehetőségekhez igazítja.

Változtatni annyit változtatunk/kellene változtatnunk, amennyire a pénzügyi keret anyagi forrásokat biztosít. Igen jó dolog például az új TT-ben a mentor fogalmának szerepkörének a bevezetése. Való igaz, hogy a fiatal tanárokat meg kell tanítani **tanítani**. Németországban ez kiválóan műkö-

Foto: Toián Levente

nek (3.) bekezdése alpontokra oszlik. Ezek azokat a speciális helyzeteket pontosítják, amelyekre a törvény csak egy későbbi időpontban – egy, két vagy három (esetleg több) év múlva – fog kiterjedni.

Előkészítő osztály

A 361. szakasz (3.) bekezdése értelmében ez az új oktatási aleggység 2012–2013-tól kezd majd működni. A törvény szövegéből az is világosan kiderül, hogy az előkészítő osztály az elemi oktatás része. Ez tehát egyértelmű. Gondot csak az okoz, hogy nem minden elemi iskolában tudják ezeket a gyerekeket elhelyezni, de 2012-ig lehet a megoldási formákat latolgatni, keresni a legmegfelelőbbet. A TT 29-es

nyára a gyermeklétszám csökkenése, de bizonyos pedagógiai ráhangolások mérlegelése folytán jutottak a szakemberek. A régi érvrendszer azt tartotta, hogy a sajátos életkori jellegzetességek miatt jó, ha az óvoda és az iskola külön épületben működik. A mai érvrendszer bizonyos mértékig ellentmond ennek. Eszerint a gyermek lelki fejlődése érdekében előnyösebb, ha már kicsi korban úgy szocializálódik, hogy ott sűrű-forog a nagyobbak között. Az évek során hozzászokik a nagyobbakhoz, könnyebb lesz számára az átállás az iskola szabályaira. Sőt az érvek az iskolások szempontjából is hasznosnak tartják az óvoda és az iskola közelségét, mert a nagyok az adott helyzetben jobban vigyáznak majd

osztályokba azokat a gyerekeket írják be, mondja az előírás, akik a tanév kezdetéig betöltik a hatodik életévüket. Ha viszont a gyermek eléggé fejlett lelki és testi viszonylatban, és ha a szülő akarja, akkor is fölvehető az előkészítő osztályba, ha a hatodik évét a kalendarisztikus év végéig fogja csak betölteni.

Az V. osztály fokozatos életbe léptetése

A 361/3/b szerint a IX. osztály akkortól fogva válik az új gimnáziumi osztályok részévé (V–IX), amikortól a 2011–2012-es iskolai év V. osztályosai a IX. osztályba lépnek. Vagyis az általános oktatás új szerkezete a 2015–2016-os iskolai évig fokozatosan kiteljesedni.

Dracula gróf öröksége

Ostobaságokat kiáltoznak

Dan Culcer

Erdély átadásakor az enyéimnek semmi okuk sem volt a menekülésre, két nyelvűségük és szellemi nyitottságuk, édesanyám sajátos helyzete, aki akkor, 1940 szeptemberében engem hordott a méhében, a bútoraink és édesapám akkor már igen tekintélyes könyvtára elmozdításának nehézségei kevésbé ösztönözték őket arra, hogy mindenáron „lelépjenek”. Ennek dacára, szüleimnek rákényszerítették, hogy elhagyják Észak-Erdélyt édesapám, Alexandru Culcer magyar orvosársai áskálódása miatt; apám ugyanis Lengheltől született, s úgy

gondolták, elrománosodott magyar ő, aki annál veszélyesebb és megvetettebb, mivel a nagyapám, Sigismund Lenghel, akit Zsigának is hívtak, egy XVI. századbeli lengyel család leszármazottja, görög-katolikus pópa volt. Apám magyar iskolába járt. 1919 előtt orvosi tanulmányokat folytatott, dési tanulóként a nagybányai festőiskola növendéke volt, rajzból kitűnő, majd a szerbiai hadszíntérré küldték, utána Volhíniába, ahol fogságba esett, kiszabadult, s aztán úgy tudom, egy székelykeresztúri egységhez csatlakozott. De 1918-ban egyike volt azon románoknak, akik Gyulafehérvárra vonultak,

hogy kikiáltásuk az Egyesüldés. Mindez nem gátolta őt abban, hogy néha egészen naív projektekben vegyen részt, küzdjön a román-magyar barátságért, kezdeményezője legyen az ásatásokkal végződő közös kutatómunkának a Küküllő mentén, a Fehéregyháza melletti csataterén és az Ispánkútnak nevezett hely körül, ahol Petőfi Sándorról feltételezték, hogy közös tömegsírban nyugszik.

Apám annyit ügyködött ezirányban, hogy az 1956–60-as években Kolozsváron azzal heccelték: ő a magyar költő koponyájának a felfedezője. Ezzel a korszakkal kapcsolatban édesapám ke-

serű szívvel mesélt kiábrándulásáról, amit az általa idézett költő, Szabédi László mondása keltett benne, amikor apám szeretetlen nógatta, mert szeretet volna, ha Szabédi a kutató bizottság tagjaként ellátogatna Segesvárra: „Doktor Úr, maga igazán hisz a román-magyar barátságban?”

Igaz, ekkor 1956 nyarán vagyunk. Abban az évben, amelynek őszén, annak tragikus és véres egén a magyarság fölött egy pillanatra felragyogni látszott az erdélyi égbolt. Ama magyarság fölött, akiről az RMDSZ kolozsvári, a Magyar Színházban tartott 1990-es alakuló ülésén emlékeztek

meg, s ahol régi ismerősömmel, Kötő József színházi irodalmi titkárral futottam össze; 1990 januárjában ott hallottam a „Most, vagy soha”, valamint a „Nem kell elfelejtenünk, hogy minde előtt magyarok vagyunk!” jelszavakat. Szerettem volna meggyőzni és remélem, egyszer még sikerülni fog, hogy mindkét szlogen meddő erőlködés, akárcsak azok román megfelelői. Ezek egy sajnálatos, rövidlátó szemlélet kifejezői és csak végső kétségbeesésben jók valamire, amikor egy közösséget létben fenyegetnek és etnikai alapon pusztítanak. Ahogyan az Koszovóban, vagy Jugo-

szlavia szétdarabolásakor történt.

A romániai magyarokat semmiféle genocídium nem fenyegette, ezt mindketten jól tudjuk, Illyés Gyula tragikusan túlzó kijelentései dacára sem, amit a Magyar Nemzet napilap karácsonyi számában annak idején olvashattam, pár nappal azelőtt, hogy írószövetségi ösztöndíjasként Budapesten interjút kértem volna tőle. Jelenleg viszont mindannyiunkat fenyeget az elnemzetlenítés, a globalizáció egységesítő és fellazító törekvései révén. Vajon kőbevetett ő-sprojektjeink képesek annyira elvakítani bennünket, hogy ne lássuk,

dik, mert a mentor fizetett állás. Nálunk – pénz nélkül! – nem tudom, mi lesz belőle. Nagy szükség lenne a nemzeti alaptantervben az ún. tartalomtól független kompetenciák szerepkörének a megerősítésére, mert a tanulóink nem tudnak tanulni, elenyésző a problémamegoldó készségük, a kreativitásról pedig jobb, ha nem is beszélünk.

Léteznek – természetesen – egy másik fajta hozzáállás is az új TT gyakorlatba ültetésével kapcsolatosan. Ennek a képviselői független kompetenciák szerepkörének a megerősítésére, mert a tanulóink nem tudnak tanulni, elenyésző a problémamegoldó készségük, a kreativitásról pedig jobb, ha nem is beszélünk.

Léteznek – természetesen – egy másik fajta hozzáállás is az új TT gyakorlatba ültetésével kapcsolatosan. Ennek a képviselői független kompetenciák szerepkörének a megerősítésére, mert a tanulóink nem tudnak tanulni, elenyésző a problémamegoldó készségük, a kreativitásról pedig jobb, ha nem is beszélünk.

Bizonyára mindkét variáns tartalmaz igazságokat. A magyar nyelvű kisebbségi oktatás esetében a munkát így is úgy is el lehet kezdeni, mert mindkét módszer elvezet a kitűzött célhoz. A baj akkor fog bekövetkezni, ha a készülő nemzeti alaptanterv lényegét tekintve az összes megrendelt tanulmány az európai strukturális alapok felhasználásának ellenére is csak kitűnő pedagógiai alapmunka marad. Erre a kilencvenes évek végén elkészített alaptanterv az intő példa. Azzal sem az volt a baj, hogy nem rendelkezett a modern pedagógiai szaktudomány, szaknyelv minden vívmányával. Félreértés ne

essék, nem a pedagógiai alapvetés ellen szólok, mert arra szükség volt. Viszont a modern pedagógiai vívmányok alkalmazása semmivel sem csökkentette, sőt, egyre növelte azt a mély törésvonalat, amely az elméleti és a technikai oktatás megjelölt finalitásai és a gazdasági szükségletekre alapozott tudományos megismerés elvárásai között keletkezett. Így a nevelés és a munkaerőpiac elvárásai, rendelkezései minden szaktudományos alapvetés, a különböző, drágán megfizetett pedagógiai előmunkálatok ellenére, tíz évig nem közeledtek, hanem inkább egyre távolodtak egymástól. Ennek köszönhető az a tény is, hogy jelenleg a munkanélküliség a fiatalok körében 3,5%-kal nagyobb, mint a munkanélküliség átlagszínvonalára (vesd össze: *Cadrul strategic național de referință. România 2007–2013*).

Reméljük, hogy az új nemzeti alaptanterv nem esik ebbe a hibába... Most van alakulóban egy új intézet, amely, ahogy a neve is mutatja – Institutul Național pentru Curriculum –, kimondottan az új curriculum kidolgozásával fog foglalkozni. A szakemberek bizonyára igyekezni fognak az eddigi hibákat kiküszöbölni. Azt is reméljük, hogy a munka záros határidőn belül elkészül, mert csak az lenne az igazi, ha az óraterveket, a különböző tantárgyak tanterveit az országos és európai referenciális elvárások ismeretében készítenék a szakemberek. Viszont, ha 2011 szeptemberében indul az új oktatási szerkezet szerint elképzelt V. osztály, ahhoz új tantervsomag és új tankönyvek szükségeltetnek. Az optimisták még bizakodnak az új tantervsomag elkészültében. Az új tankönyvek elkészítésére már akkor sem volna idő, ha a tantervek most állnának a tankönyvszerzők rendelkezésére. Gondoljuk el, hogy a tankönyvpályázatok kiírása és végigfuttatása jó esetben egy esztendő vesz igénybe. Az új tantervek elkészítésén lehet(ne) dolgozni, de azok

véglegesítése csak az új Curriculum elkészülte után jöhet szóba. Tehát időhiány miatt az új szerkezetű kezdő gimnáziumi osztály törvényes előírás szerint történő bevezetése valószínűleg egy évvel eltolódik. De talán mégis ez a jobb megoldás, mint elkezdni valami egészen új dolgot anélkül, hogy az kellőképp elő lenne készítve, meg lenne alapozva. Annál is inkább, mert az új struktúra szerint végző IX. osztálynak országos szintű értékelésen kell megfelelnie. A tanulóknak öt (a kisebbségi iskolában hat) próbán kell bizonyosságot tenniük az előírt kompetenciák elsajátításáról. A próbák tartalma nagyjából azonos az új TT-be foglalt nyolc kulcskompetenciával. A kijelölt próbák értékelése megegyezik majd a nemzetközileg használt tesztek elbírálási módzataival.

A 361. szakasz (3.) bekezdésének c) pontja az új típusú érettségiről rendelkezik és arról, hogy mikorra várható bevezetésének határideje. Kimondja, hogy azok a tanulók, akik a IX. osztályt a 2012–2013-as tanévben kezdik el, az új TT előírásai szerint érettségiznek majd. Ennek a paragrafusnak az előírásaiban ellentmondást lehet föllelni. Ugyanis az új törvénykezési előírásokat az új rendszer szerint tanulók számára kellene bevezetni. Ami azt jelentené, hogy az új szabályok szerint szervezett érettségit nem 2015–2016-ban, hanem csak 2018–2019-ben lehetne érvénybe léptetni.

Az én fenntartásaim ennek ellenére sem kimondottan a bevezetés évéhez fűződnek. Sokkal inkább az érettségire előírt próbákkal kapcsolatban kérdeznék rá bizonyos dolgokra. Az új TT minden egyes profil esetében megnevezi az ún. transzdiszciplináris próbákat. A real profilú osztályok számára a transzdiszciplináris tudományok tömbje magába foglalja a fizikát, kémiát, biológiát; a humán osztályok számára a transzdiszciplináris tudományok tömbje átfogja

a földrajzot, a történelmet, a társadalomtudományokat – mindkét helyen a 77-es cikkely zárójeles felsorolását vettem át. A technológiai profilú osztályok számára előírás lesz egy – a profillal megegyező – transzdiszciplináris próba, a vokacionális profilú osztályok számára pedig szintén a profillal vagy a szaknak megfelelő transzdiszciplináris próba. A pozitív hozadéka ennek a változtatásnak az, hogy a jelöltek szakfelkészültségére épít. A negatív pedig az, hogy transzdiszciplináris tantárgy mint olyan nincs, vagy legalább is ilyen nem tanítanak a középiskolában. Még annak a szakembernek a bőrében sem szeretnék lenni, aki a tantervet ki fogja dolgozni ezekből a tantárgyakból (a TT 77/5-ös cikkelye szerint), nemhogy a majdani jelölt bőrében. Még a technológiai vagy a vokacionális profilok esetében nincs olyan nagy veszély, mert ott ezeknek a feladatoknak a megoldása ténylegesen probléma megoldást jelent, de a humán tárgyak esetében még az is nehezen meghatározható, hogy az érettségiző szempontjából mit értünk pl. társadalomtudományokon, mert a TT földrajzot, történelmet és társadalomtudományokat említ (a földrajz vagy a történelem nem lenne ezek szerint társadalomtudomány?), hát még az, hogy ezen belül mi kerüljön az érettségi tantervekbe? Ha élünk, meglátjuk...

Felvételi kritériumok a liceumba

A 361. szakasz (3.) bekezdésének d) pontja a liceumba való új felvételi rendszer bevezetésének időpontjáról intézkedik. Kimondja, hogy a most közölt új felvételi rendszer a 2011–2012-ben V. osztályba lépő tanulók számára fog irányt szabni. Bár ennek a szabályozónak az érvénybe lépése sem holnap lesz, gondolom, azért még sem érdektelen az általa dik-tált újdonságokkal foglalkozni. Mivel a IX.-es és X.-es tanulók esetében a kiírt helyek

száma megegyezik egymással, elvileg a liceumba való „felvételi” beiratkozásos alapon történik. A tanuló a gimnáziumból magával viszi a nevelési portfóliót, ami gyakorlatilag az addig elért eredményeit tartalmazza, és folytatja tanulmányait. Ha az illető liceumban, ahová a jelölt felvételt szeretne nyerni, több jelentkező van, mint a helyek száma, akkor 70%-ban az addig elért eredményeit veszik figyelembe és 30%-ban az illető liceum által meghatározott értékelési próbán elért eredményeit. Az új TT azt is előírja, hogy a szabályokról az érintetteket a szaktárca két évvel a vizsga lebonyolítása előtt hivatalos formában köteles értesíteni. Tehát a felvételi vizsgát is, ha egyáltalán szükség van rá, a jelölt szempontjából előnyösen tette egyszerűbbé az új TT. A felvételi menetet pedig az eddigi bonyolult és nem utolsó sorban igen költséges országos szintű számítógépes rangsorolás helyett az iskolák hatáskörébe utalta. A változó metodológia nyilván az iskolák presztizsét is emelni fogja majd.

Pénzügyi kérdések

A közoktatásra vonatkozó záró és átmeneti intézkedések néhány pénzügyi vonzat gyakorlatba ültetésének időbeli koordinátáit is tisztázzák.

Az első pont (361/3/e) arra az 500 eurós összegre vonatkozik, amelyet az új TT 356/8-as cikkelye az élet-hosszig tartó oktatás finanszírozásának első lépéseként kiutal minden olyan újszülött számára, aki a TT hatályba lépése után született. Emlékeztetni kívánok rá, hogy az idézett cikkely (356/8) szó szerint kimondja, hogy az 500 euró (illetve az ennek megfelelő RON) minden olyan újszülött számára kiutalandó, aki a TT hatályba lépése után született. Azt pedig a 361-es cikkelyből tudjuk, hogy az új TT 2011. február 10-től hatályban van. A záró- és átmeneti intézkedések vonatkozó cikkelye

(361/3/e) a pénz kiutalásának időpontját mégis 2013-ra teszi. Míg az eddigi időeltolódásokra általában lehetett logikai magyarázatot találni, ezzel az intézkedéssel kapcsolatban értetlenül állunk. Hogyan lehet előbb elrendelni, körültekintően szabályozni valamit, ami a törvénykező szempontjából hasznosnak ítéltetett, majd négy cikkellyel lennebb ugyanazt két évvel elnapolni? Szerintem egyenesebb dolog lett volna a 356-os cikkelyben azt mondani, hogy ennek a fontos intézkedésnek a finanszírozására Románia csak 2013-ban válik fizetőképes; vagy még inkább előre egyeztetni a kérdésben a Pénzügyminisztérium illetékesével, mert előfordulhat, hogy erre két év múlva sem lesz pénz. Akkor majd mit mondanak a törvénykezők? Hogy volt egy igen fontos intézkedésünk a törvényben, amelyet elvitt a manó?

Az új TT 8-as cikkelye azt mondja ki, hogy a tanügy számára a nemzeti jövedelem 6 %-át kell biztosítani. A zárórendeletnek a megvalósulását 2012-re teszi. Nem is lehet másként, mert az ez évi költségvetés a tanügy számára már kijelölte a 3,5%-ot. Aki optimista, az bízzék nyugodtan a jövő évi 6%-os ráfordításban.

Összegezve tehát elmondhatjuk, hogy a záró- és átmeneti intézkedések meghatározó jellegűek az új TT gyakorlatba ültetése szempontjából. Az már csak a TT interpretációjával foglalkozó mérlegelőknél okoz gondot, hogy ha egy rendelkezés nem éppen egyezik a TT előző cikkelyeinek az előírásaival, milyen érvek alapján hozhatnak döntést azok, akik a törvényt alkalmazzák? Nyilván az új TT gyakorlati alkalmazásában jelentős segítséget fog jelenteni az a több mint száz metodológia és/vagy miniszteri rendelet, amelyeknek kidolgozása most van folyamatban, mert ezek elkészítésére nyolc hónapot irányzott elő az új TT.

ne tudjuk felismerni a valódi ellenséget?

Az erdélyi magyar lakosság társadalmi helyzete nem fog megjavulni a közgazdasági esetleges autonóm átrendeződése folytán, amiként azt holmi csodaszerként emlegetik. Ugyanígy Erdély visszaszerzésével és Magyarországhoz csatolásával sem! Erdély nyersanyagkincsei, amelyeket Magyarország 1920 óta hiányként érzékel, megszerzhetőek a kereskedelem útján is, amennyiben nem állunk egy esetleges fegyveres összetűzés küszöbén, hanem közösen dolgozunk bármiféle projekten, még ha az nem több egy működőképes autószerződésnél, aminek pedig mindkét fél sürgősen és égetően szükségét látná. Am ahelyett, hogy összedobnánk a nemzeti erőforrásokat és a munkaerőt, iszonyú összege-

ket ajándékozunk olyan Bechtel-fazonú nemzetek fölötti cégeknek, amelyek lenyúlják az általunk kiverkedett európai alapokat, a legbátrabb hagyományokhoz illő üzleti trükkök révén, vagy rábólintanak a verespataki projektre, beleértve a járulékos pusztítást, kitelepítéseket és környezeti ártalmakat.

Túl késő van immár ahhoz, hogy végigkövessük a nacionalizmus logikáját, annak XIX. századi változatában. Elpuskáztuk a lehetőséget, a szovjet bőrbűjt orosz imperializmus, 1946 után megbénított mindenfajta nemzeti kiteljesedést. Mily naivaknak bizonyultak azok a magyarok, akik remélték, hogy a Szovjetunió majd felkínálja számukra Észak-Erdélyt, ajándékképpen az isten tudja miféle fogadkozások és a

kommunizmusnak való behódolás fejében? Ez a vonat többé már nem áll meg a mi állomásainkon. Vagy ha ez mégis megtörténne, úgy vérdíjba torkolna. (...)

Szükségünk van rá, hogy érvelve és alaposan bíráljunk, hogy megszabaduljunk ettől az új-dogmatizmustól, amely megátólik bennünket abban, hogy helyzetünket a szociológia, a közgazdaság eszközeivel értelmezzük, a marxista gazdasági-politikai koncepciók nem-dogmatikus felélesztésével, olyan elemző módszerek bevetésével, amelyek sosem voltak s ma sem helytelnek. Ezeket az elméleteket, a kommunista dogmatizmus szellemében való manipulálásuk és eltorzításuk egy pillanatra sem teszi értéktelenné. (...) A világproblémák túl összetettek ahhoz, hogy valamit is tiszta lappal lehessen

indítani. A megoldás ma projektekben rejlik, melyek hármass pilléren nyugodva, kiegyensúlyozzák a különféle nacionalizmusokat és meghaladják azokat a tények ellentmondásos logikáját, anélkül, hogy megfosztanák őket közösségi mozgósító erejüktől és társadalmi hatékonyságuktól, továbbá, hogy tagadnák az etnikumot, a hagyományt; ellenkezőleg, ezekre támaszkodva, de nem az etnocidum, a másság elpusztítása révén. Hogyan lehetséges ez? Úgy, hogy társadalmi megoldásokat keressünk a "braimstorming", vagyis az agyrobantás által, amit ma már bármelyik fejlődni vágyó és válságtűlése berendezkedő vállalatban használnak. (...)

Mindezzel azt szeretném sugallni, hogy nem rekedhetünk meg egy szűk hivatko-

zási körben csupán a történelmi, az etnikai és demográfiai vonatkozásoknál, mindegyre azon rágódva, ami volt, hogy mivel hibáztunk és mivel hibáztak, hogy mit vétettek ellenünk és mit vétettünk mi. Az is fölösleges, hogy minduntalan egyes újszülött politikusok többé, de inkább kevésbé intelligens és értelmes nyilatkozatainkat kérdezzünk; ezek ugyanis saját személyes érdekeiket demokratikus, netán könyvelői-közgazdasági frazeológia csomagolják.

Furcsa lenne azt gondolni, hogy semmiféle összefüggés nincs az antropológia, az ismeretelmélet és a politika között. Mintha a politikai projektek vizsgálatánál nélkülözhetné a politikai logikát és nyelvezetet, a politikusok értelmi befogadó képességét; azokat, akik most talán jobban, mint mások

bármikor, az iszaphoz hasonló mozgékony, képlékeny és bonyolult anyaggal dolgoznak. E projektek valóságfedezetet nem egy tucatnyi, fűtött szobában összeülő, zavaroscsú csoportoska adná meg, miközben ostobaságokat kiáltoznak, populistá gondolatokat eregetnek és csépelnek, a megalkuvásból és a csiszlikésből élnek. A képviselőkről beszélek, akik a gyűléseken nagy szavakat pufogtatnak, úgymond a nép, vagyis a választók akarát képviselik. Etnikumtól függetlenül, csekély kivételtől eltekintve, azokra a politikusokra, akik kortársaink voltak és ma is azok, ráillik ez a jellemzés. "Az enyéim" így tehát nem képviselnek engem. Te úgy érzed, hogy a teid igen?

(Cseke Gábor és Dan Culcer levelezéséből. Folytatjuk)

Jogi alap-e a hisztéria?

Beszélgetés Kerekes Károly RMDSZ-es képviselővel, az alsóház munkaiügyi bizottságának tagjával

Zsehránszky István

▶ **A marosvásárhelyi Kossuth Lajos utca továbbra sem Kossuth Lajos utca. Mi történt?**

– Már két ízben is megpróbálták visszanevezni a Călărașilor utcát Kossuth Lajos utcává. Először 2003-ban, majd pedig 2005-ben. 2003-ban azért nem sikerült, mert a Vatra Românească és a Nagy-Románia Párt megtámadta a városi tanács intézkedését, és a bíróság eljárási okokra, procedurális okokra hivatkozva helyet adott az utcanévet kontesztálók beadványának. 2005-ben a tanács újra elhatározta a Kossuth Lajos utca nevének helyreállítását, és nemcsak a magyar tanácsosok, az RMDSZ-tanácsosok, hanem két román tanácsos is megszavazta ezt. Tehát így többségi döntéssel visszanevezték volna a Călărașilor utcát Kossuth Lajos utcára, hogy volt az 1980-as évek második feléig. Ugyanis akkor változtatta meg Călărașilorra a Ceaușescu-hatalom. Emlékezzünk arra, hogy abban az időben milyen magyarellenes intézkedések voltak. Pontosan beillett azok közé, a magyarellenes intézkedések közé.

▶ **Mint említette, a városi tanácsban két román tanácsos is megszavazta a visszanevezést. Kik voltak azok?**

– Fontos ez?

▶ **Jó lenne megemlíteni őket.**

– Claudiu Maior és Doru Opreșcan. Az történt tehát, hogy a 2005 októberében hozott városi tanácsi határozatot is megtámadta a Nagy-Románia Párt, a Vatra Românească szervezet, az Avram Iancu Hazfias Szervezet, egy Nagy-Románia párti tanácsos is, aki jelen volt a tanácsi döntéskor.

▶ **Hogyan tudták megtámadni? Mivel indokolták?**

– Az indoklás az volt, nemzeti érzelmeiket sérti az, hogy – miként ők nevezték – egy tömeggyilkosról, Kossuth Lajos tömeggyilkosról nevezzenek el utcát Marosvásárhelyen. Hogy Kossuth Lajosnak negatív szerepe volt az 1848-as erdélyi román forradalomban...

▶ **Ami hasonlított az ellenforradalomra is...**

– Tehát szerintük nem lehet utcát elnevezni Kossuth Lajosról Marosvásárhelyen. Máshol lehet, ugye? És itt most nem a Székelyföldről beszélek, hanem a Szilágy-ságról, például. Zilahon, ahol a lakosságnak csak a 17–18 százaléka magyar, ott el lehet nevezni utcát Kossuth Lajosról. Nagyszalon-tán szobra lehet Kossuthnak. Szobra van ott Avram Iancu-

nak is, és békésen megférnek egymás mellett.

▶ **Szobor alakban...**

– De Marosvásárhelyen? Az más eset.

▶ **Marosvásárhely frontváros.**

– Frontváros. A román nacionalista erőknél itt bizonyítaniuk kell, hogy az övék a hatalom. Mert Kolozsvár, ugye, már rég nem frontváros, most Marosvásárhely a frontváros, és ha nem ügyelünk, a közeljövőben Sepsiszentgyörgy is frontváros lehet.

▶ **A frontváros azt jelenti, hogy a lakosság kb. ugyanolyan arányban román, illetve magyar...**

– És állandóan napirenden van, hogy „Kie a város?” De visszatérve a Kossuth utcára, az első tárgyalások Marosvásárhelyen, a Maros Megyei Törvényszéken rendkívül nehéz körülmények között zajlottak, legalábbis a ügyfelem számára és számomra, aki a Marosvásárhelyi Városi Tanácsot képviselem, tanácsi határozattal kinevezett ügyvédje vagyok. Többfázisos per volt, többszöri halasztással, de minden megjelenéskor napirenden volt a magyargyalás, Kossuth-nyilatkozás, RMDSZ-nyilatkozás. És az első döntés ennek a szellemében történt. A Maros Megyei Törvényszék kimondta: azért adnak helyet a Kossuth-nevet kontesztálóknak, mert e név használata a román nemzeti érdekeket sérti, a nemzeti állam egységét veszélyezteti, a Vatra Românească létét veszélyezteti. Tehát ez volt a bírósági indoklás.

▶ **Milyen törvényi alapja van ennek a törvényszéki döntésnek? Ami, ugye, képzeldéseket szentesít. Inkább klinikai eset, mintsem igazságszolgáltatás...**

– Semmilyen törvényes alapja sincs. A törvényben csupán annyi van, hogyha egy közigazgatási intézkedés valakinek a jogát vagy érdekeit sérti, akkor bírósághoz fordulhat. Viszont a városi tanács határozatára sem az alkotmány, sem bármelyik törvény alapján nem lehet ráfogni azt, hogy valakinek a jogát sérti. Marosvásárhelyen az, hogy Kossuth Lajos nevet adnak vissza egy utcának, amely több mint 100 éven keresztül viselte ezt a nevet, nem tudom, hogy milyen jogot sért. Törvényes alap nincs arra, hogy ezt kimondják. A Maros Megyei Törvényszék döntését megfellebbeztük a Marosvásárhelyi Fellebbviteli Bíróságon, az megemmisítette a törvényszéki ítéletet, és az ügyet visszaküldte újratárgyalásra...

▶ **A már ismerős helyre...**

– ... a Maros Megyei Törvényszékre, és ott kezdődött először a per. Ismét napirenden voltak a magyargyalások és Kossuth-nyilatkozások, és megszületett a második döntés, ami már nem azt mondta, hogy a Kossuth utca visszanevezése nemzeti érdekeket sért, hogy a Vatra Românească az érdekeit sérti, hanem csak azt: kifogásolható az, hogy a városi tanács sürgősségi eljárással fogadta el ezt az utcanév-változtatást. Jogunk volt még egyszer fellebbezni, és a Fellebbviteli Bíróságon azt támadtuk meg, hogy a törvényszék cenzúrázza az önkormányzat döntését. Ugyanis az önkormányzat szabadon dönt afelől, hogy mit fogad el sürgősségi eljárással, és mit fogad el rendes eljárással.

▶ **De egyáltalán beleszólhat a törvényszék? Van erre törvény?**

– Nem szólhat bele. Mert az

legfelső bíróság áthelyezte a pert a Craiovai Fellebbviteli Bírósághoz.

▶ **És remélhető volt, hogy ott nyugodt tárgyalás lesz.**

– Arra számítottam én is, hogy nyugodt tárgyalás lesz, mert ott, Craiován nem sokat érdekli az embereket a Kossuth utca, sokan azt sem tudják, hogy ki az a Kossuth.

▶ **Viszont, ha nem is tudnak sokat róla, azért tisztelik. Például Craiován láttam Petőfi utcát, Dózsa György utcát. Igaz, a 80-as években jártam ott...**

– Én nem láttam, nem volt időm nézelődni. Tehát Craiován az első tárgyalást elhalasztották, procedurális okból, ugyanis megjelent a *Glășuț moșilor* nevezetű civil szervezet, amely belépett a perbe.

▶ **Hogy léphetett be utólag?**

önkormányzatnak az autonómiájába szolt bele ezáltal.

▶ **Tehát lényegében arról van szó, hogy az igazságszolgáltatás nem tartja tiszteletben az önkormányzat autonómiáját.**

– Ezt ki is mondtam, erre is hivatkoztam, amikor a felfolyamodásomat beadtam, második alkalommal. Időközben Marosvásárhelyen a hangulatkeltés folytatódott. A *Cuvântul liber*, a helyi vezető román lap most is hergelt a román közvéleményt Kossuth ellen...

▶ **Ami azt jelenti, hogy nincs eléggé felhangelődve? Tőle akár Kossuth neve utcanév is lehetne...**

– Ilyen körülmények között kértem a pernek az áttételét Marosvásárhelyről bárhova, mert a törvény szerint nem mondhatom meg, hogy hova. És letettük a kérést a Legfelső Bírósághoz, hogy döntse el azt, hogy valahová más-hová helyezték át a pert. Nagyon ritka esetben adnak helyet az áthelyezési kéréseknek. De látván a körülményeket, bizonyítékokat tettem le arról, hogy milyen hangulat van Marosvásárhelyen, a

magyargyalásba kezdett, azonnal leállította. Tehát ilyen körülmények között, azt állíthatom, hogy a legmesszebbmenően korrekt körülmények között zajlott le a tárgyalás.

▶ **És felcsillant a remény, hogy van még igazságszolgáltatás ebben az országban.**

– Azt reméltem, hogy normális körülmények között, ha a bíróság figyelembe veszi azt, hogy az igazságszolgáltatás nem szólhat bele abba, hogy egy helyi tanács milyen eljárással – sürgősségi-vel vagy mással – dönti el, hogy mit akar, akkor nekünk nyert ügyünk van. Erre számítottam. Csakhogy közben március 15-én megtörtént a Csibi-jelenet, az akasztásos jelenet, ami országos hisztériát váltott ki. A román néző nap mint nap egyebet nem látott a tévében csak azt, hogy Avram Iancu akasztják. Ezzel volt betáplálva a

kifogja elmondani?

▶ **A többségi történések nem hajlandók erre, mert nacionalisták, a többségi politikusok nem hajlandók erre, mert nacionalisták...**

– Példa erre az, ahogy a Román Parlamentben foglalkoztak a Csibi-üggéssel...

▶ **A pópák sem, mert nacionalisták? Akkor kitől várhatjuk?**

– Nem várhatunk semmit, mert ők a közvéleményformálók, a politikusok, a pópák, és ez a hangulat.

▶ **Ezért ez egy gyógyíthatatlan seb, amelyet időnként feltépnek... Pedig ha objektíven, nyugodtan megtárgyalnák románok és magyarok, akkor esetleg begyógyulna.**

– Szó volt arról, hogy a román és a magyar történészek leülnek és tisztáznak bizonyos kérdéseket a két nép közös történelméről, de csak a készülődésig jutottak el...

▶ **Visszatérve a Kossuth utcára: jelen pillanatban hogy áll a per?**

– Elutasították a felfolyamodási beadványunkat. És ezzel vége...

▶ **Nem lenne egyszerűbb, hogy ha a Marosvásárhelyi Városi Tanács nyugodt körülmények között hozna egy újabb határozatot?**

– Erről is szó van. Mert az ítélet jogerős, és itt már nincs mit tenni. A városi tanács hozhat egy új határozatot. De kérdem én: hogyan valószínűsíthető meg ez most, amikor az RMDSZ már nincs többségben? A 2008-as választásokat követően elvesztettük a többséget a marosvásárhelyi tanácsban. Viszont el kell mondanom azt is, hogy nagyon érdekes cikket találtam egy román újságban, a szintén marosvásárhelyi *Ziarul de Mureș*-ben, érdemes elolvasni, amelyben kommentálja ezt az egész Kossuth utca – Călărașilor utca pert. És ebből a cikkből kiérződik, hogy már elégük van ebből a cirkusból.

▶ **S tegyük hozzá, a jóérzésű románok mégiscsak többen vannak, mint a vátrások! És ezt tekintetbe kell hogy vegye az új városi tanács.**

– A lap szerint jó lenne mind a két közösségnek megszívlelni a más országok példáját, és azt a nevet kellene adni annak a nagyon vitatott utcának, hogy Călărașilor-Kossuth vagy Kossuth-Călărașilor. Ugyanis Strasbourgban, miután megtörtént a francia-német megbékélés, olyan nevet adtak az egyik utcának, amin érdemes elgondolkodni: „Kaiser Franz Josef strasse – Le Boulevard de la République”, tehát kettős nevet.

▶ **Ideje lenne azonban Avram Iancurol is elmondani, hogy ki volt. És akkor vele kapcsolatban is bekerülne a képbe, hogy tömeggyilkos, például...**

– Ideje lenne elmondani, de

Nuța és Európa – avagy csak sikoltás, semmi más?

Varga Andrea

Napok óta olvasom Járóka Lívia az Európai Parlament állásfoglalására irányuló indítványát (www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=REPORT&reference=A7-2011-0043&language=HU) a romák integrációjának európai uniós stratégiájáról, melyet 2011. március 9-én, szerdán Strasbourgban fogadtak el. Európa tehát megvolna. Marad azonban a kérdés, mi köze a bukaresti roma Nuțának mindehhez? Talán anyni, hogy pontosan azon a napon, vagyis február 21-én, halt meg Bukarestben, társadalmi számkivetésben, amikor Járóka Lívia előterjesztette indítványának szövegét.

Utolsó alkalommal, amikor láttam Nuțát, ez éppen halála előtt négy nappal volt. Mint szomszéd bementem hozzá, az egyébként Bukarest belvárosában lévő, volt ICRAL (tanácsi) kezelésű földszinti, minden komfortot nélkülöző lakásába, hogy kérdezzem meg tőle, mit mondta aznap az orvosnál, ahová az én unszolásomra ment el, s még én adtam neki pénzt, legyen mivel elmennie az orvoshoz, s hogy legyen miből kiváltania gyógyszereit, ha felírának valamit. Mert már az előtte való napon is az utcán várt, szokásához híven (szegény nem tudhatta, azért nem talált meg az előző hetekben, mert Budapest volt, nagymamám temetésén), hogy mutassa meg nekem a leleteit, panasolván: egyetlen orvos vagy mentős sem áll vele szóba, még fájdalomcsillapítót sem ír fel, mondván „bűdös és cigány”. E kettő külön-külön is súlyos teher, nemhogy így együtt.

Mint szomszédomat nyolc éve ismertem meg, amikor az egyedüli nem polgármesteri kezelésű házba anno mint albérlő beköltöztem, így az utcában a volt tulaják összes társadalmi kapcsolatát is megörököltem.

Nuțának olyan szép, tiszta kék szeme volt, amelyet még fényképen sem láttam soha. Anyja kisgyerekként Transznisztriát is megjárta bukaresti, mert az egész család szolidaritást vállalt egyik férfi rokonukkal (erről bővebben is írtam egy 2001-es tanulmányomban, www.edrc.ro/docs/docs/tigani/ anexa.pdf). Nuța családtagjai közül a transznisztriai kalandból a betegség és éhínség miatt már csak Nuța anyja, Floare, akkor még leánya, és két testvére tért vissza. Közülük előbb az egyik, majd a másik is meghalt a kései szocializmus idején.

Floare 1958 őszén fiatal házasként férjével (Ioan) és az újszülött Nuțával egy éj-

szaka a Bărăganba került, mert ahogy lenni szokott: rossz helyen voltak, és rosszkor. Nuța családja egy este rokonlátogatóban volt a Floreasca negyedben, s bár Ioan és Floare is a Grivița Roșie gyárban dolgozott segéd munkásként, még azon az éjjelen, egy szál aznap ruhában transzportálták őket a „településrendezés” címen indított akció keretében, amikor a (mai floreascai jégpálya helyén lévő) viskók lakosait rendőri segítséggel begyűjtötték. Egyes emlékezők szerint a házak, amelyekbe kerültek, korábban a Bánságból „kollektív bűnösség” címén kitelepített svábok lakhelyei voltak. Nuța apja, Ioan két év múlva meghalt az új lakóhelyén, ő pedig anyjával csak 1964-ben tudott hazakerülni. Ekkor hatéves volt, ide két utcára, egy ugyancsak ICRAL-os házba költöztek, s bár Nuța anyja, Floare a két „társasutazástól” örök életére beteges maradt, mégis 35 évet dolgozott gyári segéd munkásként, amiért tavaly augusztus 14-ig, haláláig havi 499 lej nyugdíjat kapott. Előtte éveken át próbáltam számára a 118/1990-es törvény alapján szociális juttatást kérni a két „társasutazásért” – de hiába.

Mintegy megörökölt kapcsolat, idegen sors, homályos múlt... – mi közöm is volna hozzá? Talán nem más, mint a néma sikoly, a torkon ragadott kiszolgáltatottság, avagy az uniós elvek és a mindennapi valóság kontrasztja...

Talán részbeni magyarázat ehhez a személyesség másik ága: több mint tizenöt éve azért jöttem Romániába, hogy a romániai holokausztról csináljak filmet, előzőleg 1994-ben három hónapos Soros-ösztöndíjjal volt a romániai antiszemitizmus kutatására, majd négy film elkészülte után, 2001-ben Kolozsváron az EDRC kiadásában dokumentumkötetet társszerkesztettem a romániai cigányok 1920 és 1944 közötti életéről, többek között a Transznisztriába deportált romák sorsáról. Ezek nyomán azt hittem akkor, midőn Nuța anyjának, Floare-nak segítettem kérelmet indítani a nyugdíjfolyósítónál, hogy már tudtam, mit jelent Transznisztria, deportálás, és mik lehetnek a szükséges dokumentumok..., de azt mindmáig nem érthetem meg, hogyan képzeltek a törvény kiötlői azokat a feltételeket, amelyek teljesíthetetlenek: a kérvényezőnek évről, hónapra és napra pontosan bizonyítania kell a deportálás kezdetét és végét, mintha a deportált romák szervezett társasutazáson vettek volna részt, kezükben

üdtőljeggyel, amin feltüntették a kezdő napot (mondjuk 1942. szeptember 15.) és a visszaút napját... Persze, érthető a hivatali logika, végtére is napra fizetik a kártalanítás összegét, de mi van akkor, ha mint Nuța anyjának, Floare-nak már nem élnek a tanúként behívható rokonai, s nem dokumentálhatja közígazgatási jogeljárás logikának megfelelően a maga kártörténetét...? Annál is bosszantóbb számomra a méltánytalanság e módja, mivel azt az egyetlen 1944-es dossziét, amely a Transznisztriából visszajött romák nevét tartalmazza, anno 2000-ben még én küldtem el xeroxmásolatban a washingtoni Holokauszt Múzeumnak, hogy nekik is legyen... De a törvényi szabályozás abszurditása végtelen: elvár-

teni, a romák esetében.

A jogilag elvárt „igazolási” feltételek tehát képtelenségek, amennyiben személyi szabadság sértésének okadatolását várják el egy társadalmilag be nem fogadott néptömegetől. Ráadásul a személyes tanulság is kellő alap a kételyhez: éppen tizenegyes éve, még a Constantinescu-elnökség utolsó hónapjaiban mint levéltári kutató engedélyt kértem az iratok tanulmányozására a belügyi minisztérium levéltárából, az iratgazdától, a dokumentumok őrzőjétől, ahonnan a hivatalos terminus, egy hónap lejártával pecsétes választ kaptam: „Az Ön által kért iratokat nem áll módunkban kiadni”. A mérték viszont azóta sem változott...

Majd jóval megismerkedésünk után megpróbáltam

gengyülőlet, a megbélyegzés és a romákkal szembeni gyűlöletbeszéd ellen, elsősorban a vonatkozó jogszabályok betartatása és a faji indíttatású bűncselekmények esetén a megfelelő büntetés kiszabása révén,

– annak biztosítása, hogy a média nem terjeszt előítéleteket a roma közösséggel szemben és pozitív képet népszerűsít a sokszínűségről, valamint annak lehetővé tétele, hogy a romák arányosabban szerepeljenek a médiában,

– az emberi jogi visszaélések megakadályozása és az áldozatok védelme, biztosítása számukra a jogsegélyt és a hatékony jogorvoslatot, különös figyelmet fordítva a roma gyermekek és nők helyzetére, akik gyakran kettős megkülönböztetéssel szem-

ja, hogy a kérvényező igazolást hozzon arról, hogy politikai okok miatt telepítették ki. Nem tudhatjuk, hányan láttak életükben egyetlen kommunista időkből származó utasítást vagy határozatot, de azt mint történész, e korszak kutatója több száz ezerszer láttam: soha nem írták le azt, hogy politikai okok miatt kitelepítés, és főleg romák esetében nem, akiket a korszak még csak mint kisebbséget sem ismert el, nemhogy ép ésszel felfogható indokot találhatott volna a büntető eljárásra. Neveléses tehát a jogi feltétel: olyan indoklást, hogy valaki a társadalomra „veszélyes”, több tízezret láttam, de hogy expressis verbis azért telepítsenek ki, üldözzenek valakit, mert a politikai nézeteik nem alkalmazkodtak a rendszer logikájához, azt a hatalmas egyértelműen soha nem fogalmazta meg a tömeges intézkedések hátterében vagy érvényes joggyakorlat alapján. Persze lehet, hogy nem jó helyen kutattam... de a „kollaboráns” vagy „népnyúzó”, vagy „osztályellenség” vád sosem tudott személyre szabottan érvényes jogi alapa szert

még Ioannak, Nuța apjának a népesség-nyilvántartóból kikérni a halotti bizonyítványát, ahonnan ugyancsak talányos választ kaptam: „a kért információk titkos jellege van”.

Mindezek után az EU magasában ezt olvashatom a Járóka-indítványban, hogy az Európai Parlament:

„4. felkéri a Bizottságot, hogy határozza meg a stratégia kiemelt területekhez kapcsolódó célkitűzéseit, elsősorban az alábbiakat:

– hatékony megkülönböztetés elleni jogszabályok és az élet valamennyi területén megvalósuló diszkrimináció, elsősorban az alábbiakat: – hatékony megkülönböztetés elleni jogszabályok és az élet valamennyi területén megvalósuló diszkrimináció elleni védelmet biztosító, valamint az egyenlőséget, a megkülönböztetésmentességet és a szabad mozgáshoz való jogot garantáló, védelmező és előmozdító intézkedések elfogadása, többek között a romákat és nem romákat egyaránt célzó figyelemfelkeltő intézkedések révén annak érdekében, hogy fel lehessen számolni a megkülönböztető jellegű akadályokat,

– fellépés a cigánygyűlölet, az előítéletek, a sztereotípiák, a rasszizmus és az ide-

beszűlnék”.

Eddig s ekként az indítvány... Közben viszont válságosan maradt a talány, hogyan is lehet az előítéleteket „leküzdeni” Romániában, ha maguk a törvényi feltételek is úgy vannak megkonstruálva, hogy érvényesítésükhöz egyetlen analfabéta/félanalfabéta roma sem tud garanciákat nyerni, mert ha valamely levéltári igazolásért kell intézményből intézménybe végzöldönni, akkor szinte csakis arra várhat: a hivatal: megunja, belefárad, vagy pedig a kérelmező a hivatal: illetve meghal, mielőtt eredményhez jutna.

Lehetséges azonban az a verzió is, hogy a romániai törvények felkent alkotója eleve a hamis tanúzásra vagy egyéb más mutyikra gondolt, melyekből persze volt bőven a román kárpótlás kapcsán is...

Es hogyan kerül Nuța az európai romaintegrálás fontos problémakörébe?

Szomszédasszonyomról, akitől évekig vásárolgattam ezt-azt, ha kellett, ha nem, vagy fizettem neki padlás- és pincetakarításért stb. és segítettem, amikor kérvényt kellett írnia, két héttel halála

előtt derült ki, hogy végső stádiumú tüdőrákja van. Az utolsó napon, amikor láthatam, még bizakodott, mert erősödtem, hogy ne adja fel, megnéztem a román egészségügyi és szociális törvényeket, és talán tehetünk még valamit... Az „átkosban” gyárban dolgozott segéd munkásként, mintegy „családi örökség” jegyében, 89 után viszont szinte az elsők között került az utcára a megszűnt gyárból, s azután már hiába ment el bárhová, bármely álláshirdetésre, amelyről csak hallott, és hiába volt a legszebb kék szeme a világon, a bőre sötétbarnás lévén, nem álltak vele szóba. Hiába akart ő mozit takarítani egy új mallban (ez volt talán a legelrugaskodottabb ötlete), vagy hiába akart vécésnének menni a központi pályaudvarra, utcát söpörni, esetleg krumplit pucolni ott, ahol remélte, hogy esetleg ételt is kap majd a munkahelyén..., mert minden álláskeresőnek elutasítás lett a vége: „időközben betelt az állás, vagy nyíltan szemébe mondták: „cigányokat nem alkalmazzunk.”

Havonta egyszer kijárt a kínai piacra, ahol anyja nyugdíjából és az elmúlt hónapban félretett pénzből vásárolt kétélű férfi zoknit, alsóneműt, törölközőt, ágyneműt, meg a jobb hónapokban férfi- és gyerekcipőket, hogy ezekkel járjon szomszédáról szomszédra, házról házra... – ebből éltek, míg az anyja élt. Mintegy ajándékként január elején rokkantsági nyugdíjat kapott. Így még azt sem mondhatjuk, hogy teljességgel a társadalom peremén élt, volt egészségbiztosítása is, így házi orvosa is. De hol volt még tőle Európa?

Több mint egy hónapja, hogy meghalt, s itthagya emléké a „mentősök” kegyének, akik az utolsó két hétben szinte mindennap kijöttek, majd azután el is mentek, mondván hogy cigány és bűdös, nem tesz be a mentőkocsiba. Maradt tehát a kérdés: vajon most már az Európai Parlament ajánlása napi olvasmányává lesz a lelkiismeretes „mentősöknek” és a kórházi orvosoknak, akik még fájdalomcsillapítót sem adtak Nuțának, mondván hogy bűdös és cigány?

Érdekes mindez azért is, mert éveken át nap mint nap találkozom Nuțával, és soha nem láttam sem piszkosan, sem ápolatlanul, s mert bármennyire is komfort nélküli házban lakott, nyáron mosásból és szőnyegtisztításból szerzett megélhetést, olyan nagyon piszkos és fertőző talán mégsem lehetett.

Folytatása a 20. oldalon

Nuța és Európa – avagy csak sikoltás, semmi más?

Folytatás a 19. oldalról

Mi több, anyjával ugyanez a helyzet volt, akit ugyancsak azért nem voltak hajlandók sohasem beszállítással „kényeztetni” a mentősök, mert cigány. Tavalyi halála előtt egyszer lementem az utcára a kiabálás hallatán, s megpróbáltam jobb belátásra bírni a mentősöket, de az volt a válasz: mi közöm hozzá, nem vagyok még rokon sem, így hát pofa be, ne szóljak bele... Majdnem hasonlóképp járhattak a szomszédok is, mert távollétükben ők próbáltak gondoskodni róla, s amikor Nuța elkezdte végleg rosszul érezni magát, a mentősök vagy ki sem jöttek, vagy ha jöttek is, elmentek, hozzá sem nyúltak. Halála előtt egy nappal, mikor már üvöltött a fájdalomtól, az utca végéig hallatszott a jajveszékelése, s minden szomszéd odajött megnézni, hogy mi van vele, talán közös közbenjárásra/nyomásra végül elvitték az egyik kórházba, ahol azután még aznap, február 21-én meghalt.

Olvasom a Járóka-indítványt és az abból készült állásfoglalást, azon gondolkodva, vajon mi kell hogy történjen ahhoz Romániában, hogy mindaz, amiről EU-szinten szó van, be is tartassék ebben a tagországban.

Kevésbé hihető, hogy ami Strasbourgban ajánlasként megfogant, és el is fogadták ott, ami alapján mindent meg kellene tenni annak érdekében, hogy a szegregáció, a leszakadás megszűnjön, az hatni is fog erre. Szkeptikus lehetek talán azért is, mert Nuța betegségének hírére felkerestem a romák felzárkóztatásával foglalkozó két civil szervezetet, és a pillanatnyi megértésen túl mindössze annyit sikerült kapnom, hogy „jaj, te szegény...”, „jaj, te olyan rendes vagy és olyan segítőkész”, „jaj, hát én most nem érek rá, mert holnap mennek a kultuszminisztériumba” – vagy anyám tyúkjaiba –, „de persze majd kedden hívlak és eljövök...” – ... ez a kedd egy nappal azután volt, hogy Nuța meghalt. Amikor aztán mindkét roma ONG-vezetőnek írtam egy sms-t, hogy Nuța meghalt, „jaj... borzasztó...!” – ennyi volt a válasz.

Meghalt egy ember... Na és aztán.

Olvasom az indítványban a többi között: a 8. pont „sürgözteti, hogy a marginalizálódás megelőzése már kora gyermekkorban kezdődjön el, tehát a gyermek megszületése után rögtön kerüljön be a népszerűségi nyilvántartásba, állampolgárságát is-

merjék el, illetve részeseüljön valamennyi szociális szolgáltatásban; (...) továbbá, hogy a roma gyermekek részére magas színvonalú korai oktatási szolgáltatásokat kell garantálni, valamint hogy speciális intézkedéseket kell hozni iskoláztatásuk támogatására;

9. emlékeztet a romák – főként a nők és lányok – előtt álló kihívásokra a mélyszegénység, a megkülönböztetés és a kirekesztés terén, amelyek a felsőbb oktatási szintekhez, a foglalkoztatáshoz és a szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés hiányát eredményezik; kéri, hogy a Bizottság és a tagállamok a roma integrációra irányuló valamennyi politikában a nemek közötti esélyegyenlőségi szempontok alkalmazása révén foglalkozzanak a roma nők és lányok sajátos szükségleteivel, valamint nyújtsanak védelmet a különösen veszélyeztetett csoportok számára”...

Sajátos szükségletek, védelem a veszélyeztetetteknek... Csak két emlék – nem másoktól kapott, hanem személyes – meg a kérdés: vajon tudja-e valaki, illetve hányan tudhatják, mit jelent az, amikor valaki újszülött gyermeket, hogy sem öneki mint anyának nincs anyakönyvi kivonata (ezáltal

nem is létezik, szinte sehol semmilyen nyilvántartásban nem szerepel), sem az újszülöttnak nem lesz ilyesmije. Vagyis az újszülött sem létezik! Aztán mennyi utánajárás kell ahhoz, mennyi pénz, idő, aggodalom, hogy az érintett anyakönyveztesse magát és majd a gyermekét is...? A kiadásokat leszámítva minimum másfél éves hajcihő ez, ha nem több. Három éve, amikor egy lánynak próbáltam segíteni, aki történetesen a szülei elől szökött Bukarestbe, majd évekkel később kislányt szült az egyébként közeledő román élet-társának..., de sem az anyát, akit Esterának hívnak, sem a kislányt nem szerepel egyetlen népszerűségi nyilvántartásban sem. Majd, hogy családilag a helyzet még elképzelhetetlenebb legyen, tavaly ősszel meghalt az apa, s ezek után a gyerek, aki papíron nem is létezik, ebben az évben pedig iskolába kerül. És melyik iskolába lehet így beiratni? Milyen európai jövő vár rá? Esetében hogyan érvényesülnek az ilyen magasröptű elvárások, mint a „marginalizálás megelőzése”, „magas színvonalú oktatási szolgáltatások” és „speciális” iskoláztatási támogatás? Milyen esélyegyenlőségre számíthat

ez a kislány, aki hivatalosan nem is létezik?

Egy másik hasonló eset: együtt utaztam Kolozsvárról Bukarestig egy leánnyal, Kolozsvár környékéről, aki az apja által kényszerített esküvő elől szökött a bukaresti semmibe, remélve, hogy adventista lévén, majd az Úr megsegíti őt, mert házasság helyett inkább tanulni akarna. A tizórás út alatt minden létező román képviselő-ismertősémet felhívtam, hogy segítsen, de mindegyiktől azt a választ kaptam, hogy miért is kéne, hiszen már nagykorú, elmúlt 18 éves, és ha nem akar férjhez menni, mondjon nemet... Hiába magyaráztam a tradíciót, hogy nő és nem mondhat nemet az apjának, nem vállalhat eleve képtelen jövőt... stb. Kit érdekelt...?!

Megjegyzem, hogy akiket a csekély tizórás út alatt megkerestem, mind-mind a romák elkötelezett védelmezői voltak, nemcsak a nyilatkozatok szintjén, de törvénytervezeteket is gyártottak a családon belüli erőszakról. Vagy hát mit szóljak arról az ONG-vezetőről, akinek pontosan a roma nők felzárkóztatására irányuló program-szórólaját látta az én vonat megismert roma barátom, akivel azóta is tartom a kapcsolatot, aki azóta egye-

temet végzett, és helytállt mindenütt, miközben senki nem segített neki. Az ONG-vezetők általában azzal fizették ki, hogy menjen férjhez, amúgyis öreg már... A miniszterelnöki roma tanácsadó pedig egyenesen azt mondta: ha minden kötél szakad, hazaviszi magához.

A kötelek pedig szakadnak... rendszeresen. Kevés kivétellel éppen erről szól a romániai romaügyek. Helyi mutyikról, pénzlenyúlásokról, félreértelmezett szerepekről. Az ügyek megoldása pedig olyan, mintha az illető alapítványi ember jótettét vállalna, s mintha nem ez lenne a választott célja, nem ezt akarná maga is...

Úgy tűnik, a romakérdés csak a választások alkalmával fontos. Amikor egy kiló cukorért, egy rúd szalámiért vagy egy liter olajért szavazatot lehet tőlük venni. Vajon hol marad el mindig az igazi felzárkóztató program? Tekintélyes panaszlistát tudnék összeállítani az elmúlt 18-20 év e téren szerzett tapasztalataiból. A romániai román pártnál ügyvédeskedő barátom találoán mondta: vagy empátiával születnek az emberek, vagy nélküle; de attól, hogy a kutya a templomajtóban kéreget, még nem lesz keresztény...

A német kultúra napja

Első ízben az idén március 6-án rendeztek ilyen napot a Szatmár megyei Túrterebesben. A Romániai

Német Demokrata Fórum helyi szervezetének elnöke, Adalbert Császár kezdeményezte ezt.

Az ünnepség ökumenikus istentisztelettel kezdődött. Azután megkoszorúzták a második világháború áldozatainak és a Szovjetunióba deportáltak emlékművét. Az ökumenikus istentiszteleten is és a szatmárnémeti Kölcsey Ferenc Főgimnázium kórusa énekelt.

A német kultúra napjának a rendezvénysorozata a művelődési otthonban folytatódott. Nyitányként meghallgatták a túrterebesi fiatalok fúvószenekarának műsorát. Ezt követte Johann Forstenheizer, a Fórum észak-erdélyi szervezete elnökének a szatmári svábokról szóló előadása, melyet négyszázan hallgattak meg. Majd Koczán Levente, Túrterebes polgármestere és Gisela Mekker, a Németországba áttelepült túrterebesiek egyesületének elnöke üdvözölte a rendezvény résztvevőit. Itt is fellépett a Kölcsey-líceum kórusa, a német óvodások tánc-csoportja, valamint a fiatalok és a felnőttek néptáncgyűjtései.

ET-küldöttség chartanézőben

Az Európa Tanács szakértői bizottsága március 15-én a Romániai Német Demokrata Fórum képviselőivel tárgyalt az Európai Regionális és Kisebbségi Nyelvek Chartájának alkalmazásáról. Mindenekelőtt arról beszélgettek, hogy általában véve milyen helyzetben van a német kisebbség az anyanyelv használatát illetően a Chartában megjelölt területeken: az oktatásban, a művelődési életben, az igazságszolgáltatásban,

a közigazgatásban, a szociális ellátás számos részterületén.

Az Európa Tanács küldöttsége azután látogatott Romániába, hogy megkapta az első jelentést a Charta alkalmazásáról. Ezt a jelentést 2010 októberében bocsátották ki. A küldöttség azért látogatott Romániába, hogy a helyszínen kiegészítő információkhoz jusson. A megbeszélések eredményei bekeverülnek majd a szakértői bizottságnak a 2011-beli hely-

zetről szóló értékelésébe.

Az Európa Tanács küldöttségének a tagjai: Stefan Oeter német küldött, a Romániával foglalkozó szakértői bizottság elnöke, Mahulena Hofmannova cseh küldött, Joern Horn társtítkárs és Ion Diaconu román küldött. Az RNDF-et Hans Klein, Zeno Pinter és Benjamin Józsa képviselte.

Románia 2007-ben ratifikálta az Európai Regionális és Kisebbségi Nyelvek Chartáját.

Tárgyalóasztalnál az ET-küldöttség